

перекладено українською

Чарльз Буковскі

Поштамт

Переклад стронговського

Charles Bukowski

Post Office

Novel

Black Sparrow Press • 1980

перекладено українською

Чарльз Буковскі

Поштамт

Роман

Переклад стронґовського

Київ • 2008

УДК 821.111(73)-31

ББК 84(4Вел)6-44

Б 90

Серію засновано у 2008 р.

Перекладено за виданням:

Charles Bukowski. Post Office. — Black Sparrow Press, 1980.

Переклад з англійської *стронговського*

Published by arrangement with *Ecco*,
an imprint of *HarperCollins Publishers*

© Charles Bukowski, 1971

© стронговський, переклад,
оформлення, 2008

© С. Роздум, фото, 2008

© Серія «Перекладено українською». «Факт», 2008

ISBN 978-966-359-303-6

ISBN 978-966-359-302-9 (серія) © Дизайн, макет. «Факт», 2008

Charles Bukowski

Чарльз Буковски
1920 – 1994

in

*Цей текст є художньою вигадкою
і нікому не присвячується*

Деякі з цих глав публікувалися
як оповідання
в «*Knight*», «*Adam*» та «*Nola Express*»

*Пам'ятка 1 січня, 1970
Лос-Анджелес, Каліфорнія 742*

КОДЕКС ПОВЕДІНКИ

Цим звертаємо увагу всіх поштових службовців на Кодекс поведінки, викладений у частині 742 Поштової інструкції та в Службовій настанові, що міститься в частині 744 Поштової інструкції.

Роками поштові службовці розвивали чудову традицію відданого служіння Нації, якої не перевершили інші групи працівників. Кожен службовець має пишатися цією традицією вірної служби. Кожен із нас має докладати зусиль, щоби зробити свій цінний внесок у невинне просування Поштової служби до майбутнього прогресу в інтересах суспільства.

Усі поштові працівники мають діяти з рішучою прямою та цілковитою відданістю інтересам суспільства. Сподіваємося, що поштовий персонал відповідатиме найвищим моральним принципам і дотримуватиметься законів Сполучених Штатів, а також правил і стандартів Міністерства пошти. Вимагається не лише етична поведінка: офіційні особи та працівники мають старанно уникати дій, що можуть сприйнятися як такі, що заважають виконанню поштових зобов'язань. Установлені обов'язки мають виконуватися сумлінно та ефективно. Поштова служба має унікальний привілей спілкування з більшістю громадян Нації і досить часто є їхнім найкоротшим зв'язком із Федеральним Урядом. Отже, кожному поштовому службовцю надано особливу можливість і відповідальність діяти з честю й порядністю, вартими громадської довіри, таким чином відображаючи довіру й шанованість як Поштової служби, так і всього Федерального Уряду.

Усі службовці мусять вивчити частину 742 Поштової інструкції, Основні стандарти етичної поведінки, Правила особистої поведінки службовців, Застереження щодо політичної активності і т. ін.

1

Почалося все з помилки.

Були різдвяні свята. Від пияка, який жив на пагорку, довідався, що гребуть вони ледь не всіх – йому щороку це вдавалося, то я й пішов. Наступне, що усвідомив, – у мене на спині шкіряний лантух, і несу я його із задоволенням та без поспіху. Оце робота, думав я. Не бий лежачого! Дають тобі квартал, чи два, якщо встигнеш із ними, постійний працівник дасть тобі рознести ще квартал чи, може, повернешся, і на сортувальні дадуть іще. Нема куди квапитися,

знай розлихай собі різдвяні листівки по скриньках.

На другий, здається, день різдвяного підробітку причепилася до мене якась дебела тітка, тинялася поруч, коли достаєляв листи. Коли кажу, що тітка була дебелою, то маю на увазі, що мала чималу гепу й великі цицьки і що вся вона була дебелою в усіх потрібних місцях. Ще наче вона була трохи не при собі, проте, витріщаючись на її тіло, цим я не переймався.

Вона гомоніла, базікала й щебетала. Тоді все і впливло. Чоловік у неї служить на далекому острові, а їй так самотньо стало. Знаєте, і живе вона в маленькому будиночку на околиці геть сама.

– В якому будиночку? – спитав я.

Вона записала адресу на клаптику паперу.

– Мені теж самотньо, – кажу. – Зайду ввечері, от і поговоримо.

Я тоді жив із однією, але тої ляри до півдня не було вдома – тинялася десь, тож я таки був самотнім. Самотнім без такої чималої гепи, що стояла поруч.

– Гарзд, – каже вона. – Ввечері побачимось.

Із нею справді було незле, що й казати, добра баба, однак, як і з усіма ними, на третю чи четверту ніч мені почало обридати,

і я вже не повертався. Та з голови не йшло: Боже, поштарі тільки те й роблять, що листи розкидають і грають баб. Це робота для мене, о так, так, так.

2

Тому я пішов на іспит, склав його, сходяв на медкомісію, пройшов її, ну й став пошта-рем-тимчасовцем. Починалося легко. Відіслали мене на дільницю в Західному Ейвоні, там було все, як і на Різдво, тільки що не злигався. Щодня сподівався шпокнутися, але ні. Навантаження було незначним: там кварталом прогулявся, там пройшовся... Навіть форми не мав, тільки кептар. Носив свій звичний одяг. З огляду на те, як ми з моєю Бетті пиячили, грошей на новий не лишалося.

Тоді мене перевели на Окфордську дільницю.

Сортуванням керував бугай на ім'я Джонстон. Допомога там була потрібна, і я хутко втямив, чому. Джонстон надавав перевагу темно-червоним сорочкам, що символізували небезпеку й кров. Підміняйл було семеро – Том Мото, Нік Пелегріні, Герман Стретфорд, Розі Андерсон, Боббі Гансен, Гарольд Вайлі та я, Генрі Чінаскі. Робота розпочиналася о п'ятій ранку, і я був там

єдиним пияком. Жлуктив я ще й по опівночі, а о п'ятій ранку ми вже сиділи, чекаючи, що нам зарахують час чи хтось зі штатних зателефонує й скаже, що захворів. Дзвонили вони зазвичай, коли падав дощ, чи під час пекла, а ще наступного дня після свят – коли кількість пошти подвоювалася.

Існувало 40 чи 50 маршрутів, може, більше, кожен різнився, вивчити їх не вдавалося, треба було забирати пошту й на восьму ранку бути готовим до вантажних відправлень, а Джонстон жодних вибачень не приймав. Тимчасовці розвозили журнали по перехрестях, лишалися без обіду й умирали на вулицях. Маршрути на вивчення Джонстон роздавав нам на півгодини пізніше – крутився в червоній сорочці на своєму стільці:

– Чінаскі, на тобі 539-ий маршрут!

Часу в нас було на півгодини менше, однак ми все одно мали завантажитись поштою, розвезти її та ще й вчасно повернутися. Крім того, раз чи два на тиждень, уже побиті, виснажені й відтрахані, ми мали розвантажувати привезену вночі пошту, а розклад на дощі був – сам чорт зашиється, вантажівка так швидко не встигала. З першого завозу доводилося пропускати чотири-п'ять ящиків, а наступного вони вже були обкладені стосами пошти, і ти смердів,

сходячи потом, бігаючи й розпихаючи її по лантухах. Мене віддрюкали. Джонстон за цим простежив.

3

Тимчасовці самі вможливили існування Джонстона, оскільки підкорялися його неможливим наказам. Я не міг утямити, як настільки виразно жорстоку людину взагалі допустили до цієї посади. Штатні цим не переймалися, профспілковий діяч був лайна вартий, тож в один із вихідних я накавав тридцятисторінковий рапорт, надіслав копію Джонстону, а іншу взяв із собою до Федеральної будівлі. Клерк сказав мені зачекати. Я чекав, чекав і чекав. Чекав півтори години, тоді мене провели, і я побачив маленького сивочолого чоловіка з очима, наче цигарковий попіл. Він навіть не запросив мене присісти. Щойно я зайшов, він узявся на мене кричати.

– Що, скурвий сину, розумний дуже?

– Я попросив би Вас не лаятися, сер!

– Курва, розумний вишукався! Ти один із цих начитаних вражих синів, що злигаються, де тільки можна!

Він жбурнув у мене паперами. І завищав:

– МІСТЕР ДЖОНСТОН – ЧУДОВА ЛЮДИНА!

– Глупство. Він очевидний садист, – кажу.

– Ти скільки працюєш на Поштамті?

– Три тижні.

– МІСТЕР ДЖОНСТОН ПРАЦЮЄ НА ПОШТІ ВЖЕ ТРИДЦЯТЬ РОКІВ!

– І яке *це* має значення?

– Я сказав, МІСТЕР ДЖОНСТОН – ЧУДОВА ЛЮДИНА!

Здавалося, що бідосю хоче мене прибити. Мабуть, вони з Джонстоном спали разом.

– Гарзд, – кажу. – Містер Джонстон – чудова людина. Забудьте про цю сракабаньку.

Я вийшов і взяв собі ще вихідний. Звісно, своїм коштом.

4

Коли наступного ранку о п'ятій Джонстон мене побачив, то смикнувся на кріслі. Обличчя в нього було одного з сорочкою кольору. Проте не сказав нічого. Я й не переймався, до другої ночі я клюкав і злигався з Бетті. Я сперся на стіну й заплющив очі.

О сьомій Джонстон знову повезяв дуною по стільці. Усі, хто був на зміні, крім мене, хто був на зміні, уже отримали роботу чи були відправлені на інші дільниці, де була потрібна допомога.

– Все, Чінаскі. Сьогодні для тебе нічого нема.

Він спостерігав за моїм обличчям. Дідька лисого я перейматимусь. Усе, чого мені баглося, – дістатися ліжка і трохи поспати.

– Гаразд, Каменю¹, – сказав я. Листоноші позаочі звали його Каменем, а звертатись до нього так наважувався тільки я. Я вийшов, завів свою чортопхайку і невдовзі вже повернувся в ліжку до Бетті.

– О, Генку, як добре!

– Ти достобіса права, крихітко!

Я підтягнувся до її теплої дупи і заснув за сорок п'ять секунд.

5

А наступного ранку було те саме:

– Все, Чінаскі. Сьогодні для тебе нічого нема.

Тривало це тиждень. Я сидів там щоранку з п'ятої до сьомої і не отримував платні. Мене навіть прибрали зі списку нічного розвантажування. Тоді Боббі Гансен, один зі старших підм'янів – у сенсі тривалості стажу, – сказав мені:

– Яюсь він і зі мною таке зробив. Хотів, щоб я помер із голоду.

– Чхати. Я йому дупи не цілуватиму. Чи звільнюся, чи гігну з голоду.

¹ Гра слів: камінь англійською «stone» – патяк на ім'я Джонстон. -- Прим. пер.

– І не мусиш. Щоночі звітуйся дільниці Прелл. Скажи в сортувальні, що сидиш тут без роботи і можеш сидіти підмінйлом додаткової доставки.

– Що, справді можна? І правила цього не забороняють?

– Я щодвятижні зарплатню отримував.

– Дякую, Боббі.

6

Щось забувся, о котрій приходив на роботу. О шостій чи сьомій вечора. Десь так.

Усіх проблем було – сісти зі стосом листів, взяти мапу району і спланувати маршрут. Ніц складного. Усі водії витрачали значно більше часу, ніж необхідно для продумування маршрутів, то й я не сіпався. Ішов тоді, коли йшли всі, повертався разом з усіма.

Потому робив ще один маршрут. Лишався ще час посидіти десь у кав'ярнях, газети почитати, відчути себе людиною. Навіть пообідати встигав. Коли б не схотів взяти вихідний, я міг це зробити. На одному з маршрутів здибав дебелу молодицю, котра щовечора отримувала рекомендованого листа. Вона шила класні сукні й нічні сорочки і *носила* їх. Ти злітав її стрімкими східцями об одинадцятій вечора, тиснув дзвінок і віддавав ркомендованого листа.

Їй наче трохи перехоплювало подих, щось штибу «ОООООООООООООООххххххххххххххХХХХ!», а сама стояла поруч, геть поруч, і не відпускала, доки його не прочитувала, а тоді казала:

– ОООООооххх, добраніч, дякую ВАМ!

– Так, мем, – казав ти, чимчикуючи геть із настовбурченим прутнем.

Проте вічно це тривати не могло. Десь за півтора тижні свободи поштою надійшло це:

«Шановний містере Чінаскі.

Ви маєте негайно з'явитися на Окфордську дільницю.

Відмова спричинить можливе дисциплінарне попередження чи звільнення.

А. Е. Джонстон, завідувач, Окфордська дільниця».

Мене повернули на хрест.

7

– Чінаскі, на тобі 539-ий маршрут!

Найскладніший на дільниці. Багатоквартирні будинки з поштовими скриньками, на яких імена затерли чи взагалі не писали, під крихітними лампочками у темних вестибюлях. Старі леді, які стоять у цих вестибюлях уздовж вулиць, ставлять одне й те ж саме питання так, ніби вони – одна особа з одним голосом:

– Листоноше, маєте для мене пошту?

У відповідь на таке хочеться крикнути щось штибу:

– Леді, біса вам у ребро, чортяку в печінку, звідки я знаю, хто *ви* така, хто такий я і хто тут взагалі є?

Піт скрапує, у голові вулик, розклад геть нестерпний, а ще Джонстон у своїй червоній сорочці знає про це все, насолоджується й удає, що пішов на це для зниження собівартості. Але всі знали, нащо він так чинить. О, якою він був чудовою людиною!

Люди. Люди. І пси. Дайте-но я вам про псів розповім. То був один із тих пекельних днів, я біг, спітнілий, хворий, ледь не марю, ще й з бо-дуна. Зупинився біля маленького будинку на кілька квартир, де поштова скринька на тротуарі біля дороги стоїть. Відкрив її своїм ключем. Анітлень. І відчуваю раптом, як щось мені в промежину впирається. Ще й рухається кудись угору. Обертаюся – а там доросла німецька вівчарка, і носа ледь не наполовину застромила мені в гену. Одним порухом щелепи вона могла мені яйця відірвати. Я вирішив, що сьогодні ці люди своєї пошти не отримають, і невідомо ще, чи отримуватимуть її в майбутньому. Старий, вона справді працювала там носом. НЮХ! НЮХ! НЮХ!

Я повернув пошту до шкіряної торби і дуже, дуже повільно посунувся на півкроку

вперед. Ніс рушив за мною. Ще півкроку другою ногою. Ніс за мною. Тоді я зробив дуже, дуже повільний повний крок. За ним ще один. Тоді зупинився. Носа не було. Пес стояв і дивився на мене. Може, він ніколи не нюхав чогось такого й не знав напевне, що робити.

Поволі я рушив геть.

8

Була ще одна німецька вівчарка. Спекотне літо, а вона ВШКВАРИЛА зі двору і СТРИБНУЛА в повітря. Зуби клацнули, дивом не зачепивши моєї яремної вени.

– ГОСПОДИ ЙСУСЕ! – заволав я. – ІСУСЕ ХРИСТЕ! УБИВАЮТЬ! УБИВАЮТЬ, ДОПОМОЖІТЬ! УБИВАЮТЬ!

Тварюка розвернулася й стрибнула знову. Я добре вперішив їй торбою з поштою прямо в повітрі, полетіли листи й журнали. Псина була готова стрибнути знову, коли вийшли два хлопа, власники, і відтягли її. Тоді під її поглядом і гарчанням я нахилився та позбирав листи й журнали, які мав закинути на ганок наступного будинку.

– Ви, курвині діти, геть навіжені, – сказав я хлопам. – Цей пес – убивця. Спекайтеся його чи приберіть із вулиці!

Я їм обом вшкварив би, проте між ними гарчала й кидалася на мене ця псина.

Я пішов до наступного ґанку і, повзаючи навкарачки, перекинув пошту.

Як і завше, часу на обід не лишилося, прецінь на сорок хвилин все одно спізнився.

Камінь подивився на годинник:

– Ти запізнився на сорок хвилин.

– А ти взагалі не приходив, – сказав я йому.

– Ото запишемо.

– Уперед, Камінчику.

Він уже вклав до машинки відповідний бланк і почав друкувати. Я сидів, сортуючи пошту і відкладаючи листи, які мали повернутися відправникам. Він підійшов і кинув мені заповнений бланк. Я втомився від читання його базгранини і завдяки своїй мандрівці містом знав, що будь-який протест марний. Навіть не глянувши, я жбурнув аркуш у смітник.

9

На кожному маршруті були свої пастки, про які знали тільки штатні поштарі. Кожен день підкидав як не гімно, то засрану тріску, і ти завжди був готовий до згвалтування, убивства, псів, божевілля чи ще чогось такого. Штатні ж своїми маленькими таємницями не ділилися. Це було єдиною їхньою перевагою – крім того, що свої маршрути вони

знали напам'ять. Гаплик новачкові, а надто тому, хто ночами глушить, лягає о другій, встає о пів на п'яту, цілісіньку ніч злигається й горлає пісні – і все йому наче з гуски вода, майже так.

Якось був я на вулиці, незле рухався маршрутом, хоч і новий він, і подумалось мені: Ісусе Христе, невже я вперше за два роки зможу пообідати.

У мене був страшенний бодун, проте все йшло як належить, доки я не дістався тої жмені пошти, адресованої церкві. Номера будинку в адресі зазначено не було – сама назва церкви і бульвару, на якому вона знаходиться. Здираюся, похмільний, східцями. Скриньки знайти я не зміг, а людей у церкві не було. Горіло кілька свічок. Миски стоять – пальці вмочувати. І порожня кафедра на мене витріщається, з усіма статуями вкупі, блідо-червоними, жовтими й блакитними, фрамуги зачинено, спекотний смердючий ранок.

О, Ісусе Христе, подумав я.

І вийшов.

Рушив уздовж церкви й побачив сходи, що вели донизу. Зайшов у відчинені двері. Знаєте, що побачив? Ряди унітазів. І душеві. Але було темно. Усе світло вимкнено. Як, у біса, вони хочуть, щоб людина знайшла поштову скриньку в темряві? Тоді розгледів

вимикач. Клацнув його, і світло повмикалося по всій церкві – й усередині, й зовні. Пройшов до наступної кімнати, а там священникові вбрання на столі розкладено. Пляшка вина стоїть.

Заради всіх зарад, думаю, кого, дідька лисого, крім мене, могли б отут застигти?

Узяв я пляшку вина, хильнув від душі, лишив листи на вбраннях та пішов назад до туалетів і душових. Вимкнув світло, просрався в темряві та викурив цигарку. Поміркував, а чи не прийняти душ, але уявив собі заголовки: «У РИМО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СПІЙМАНО ГОЛОГО ЛИСТОНОШУ ЗА ПИТТЯМ КРОВІ ХРИСТОВОЇ ТА ПРИЙМАННЯМ ДУШУ».

Зрештою часу на обід мені не стачило, а по поверненні Джонстон написав доповідну, що я на двадцять три хвилини вибився з розкладу.

Згодом довідався, що пошту для церкви лишають у парафіяльному будинку за рогом. Утім, звісно, я вже знав, де можна посрати й помитися, якщо приспіє.

10

Розпочався сезон дощів. Майже всі гроші йшли на пійло, тож підошви в черевиках протерлися, а плащ був старим і рваним. Під

будь-яким дощиком я промокав наскрізь, кажу наскрізь – тобто до майток і шкарпеток. Штатні поштарі сиділи на лікарняних, лікарняні вони брали по всьому місті, тож роботи щодня вистачало і на дільниці Окфорд, і на всіх інших. Лікарняні брали навіть тимчасовці. Я не брав, бо надто втомлювався, щоби тверезо мислити. Того ранку мене відіслали на дільницю Вентлі. То був один із тих п'ятиденних хлющів, коли вода валить суцільною стіною, і все місто схоронується, усе ховається, стоки не встигають проковтувати воду, і та заливає тротуари, а в деяких районах – газони й навіть будинки.

Мене відіслали до дільниці Вентлі.

– Сказали, що їм потрібна добра людина, – крикнув Джонстон навздогін, коли я виходив під водний потік.

Двері зачинилися. Якщо моя чортопхайка заведеться, а вона таки завелася, поїду до Вентлі. Однак це не важило: якщо машина не могла рушити, вони закидали тебе в автобус. Ноги в мене вже промокли.

Завідувач Вентлі поставив мене перед тим лаптухом. Його вже було напхом напханно, а я ще продовжив разом з іншим підміняйлом втрамбовувати в нього пошту. Таких мішків я ще не бачив. То був якийсь паскудний жарт. Я нарахував у ньому 12 начок пошти. На півміста має вистачити. Мені ще

належало дізнатися, що маршрут був – самі пагорби. Хто б його не склав, він був не при собі.

Підняли ми той лантух, і, щойно я зібрався рушати, завідувач вийшов і сказав:

– Нікого не зможу підкинути тобі на допомогу.

– Усе гаразд, – відповідаю.

Гаразд, холера. Потім я довідався, що він був ліпшим Джонстоновим кумпелем.

Маршрут розпочинався від ділянки. Перша з дванадцяти ділянок. Вийшов я під зливу і потюпав схилом донизу. То була найбідніша частина міста: малі будиночки й дворики зі скриньками, повними павуків, скриньками, що трималися на одному цвяху; де в будинках бабці крутять цигарки, жують тютюн, гомонять із канарками та стежать за тобою – кретином, який загубився в дощі.

Коли майтки змокають, вони сповзають донизу, донизу, донизу вони сповзають, донизу, обліплюючи сідниці, аж доки їх мокру мотузку не підтримує сама лиш промежина штанів. Дощ позмивав чорнило з деяких листів; цигарка не запалювалася. Постійно мусив тягати з лантуха журнали. То була лише перша ділянка, а я вже втопився. На черевки налипло стільки багнюки, що важили вони, як чоботи. Раз по раз я наштовхувався на слизькі місця й ледь не падав.

Відчинилися двері, і стара жінка озвучила питання, чуて мною по сто разів на дню:

– А де це сьогодні *постійний* листоноша?

– Леді, ПРОШУ ДУЖЕ, звідки я можу знати? Сто чортів, чого я маю це знати? Я тут, а він деінде!

– О, та ви, хлопче, бандюк!

– Я? Бандюк?

– Авжеж.

Я розсміявся, тицьнув їй до рук грубого, просякнutoго водою листа і пішов далі. Може, на пагорку буде краще, подумав я. Інша стара шкапа, намагаючись бути приязною, спитала мене:

– Чи не хотіли б ви завітати й випити горнятко чаю та просохнути?

– Леді, ви даєте тямки, що в нас нема часу навіть труси підтягнути?

– Труси підтягнути?

– ТАК, ПІДТЯГНУТИ НАШІ ТРУСИ! – зарепетував я й пішов геть під стіну дощу.

З першою ділянкою розібрався. Зайняло це годину. Ще 11 ділянок – ще 11 годин. Мертвий номер, подумав я. Схоже, вони повісили на мене найпаскудніший маршрут.

На пагорбі було гірше, позаяк довелося тягти ще й самого себе.

Настав і минув полудень. Без обіду. Я був на четвертій чи п'ятій ділянці. Навіть сухого дня маршрут був би неможливим. А цей

настільки неможливий, що навіть у голові не вкладалося.

Зрештою я змок так, що подумалося – тону. Знайшов ганок, що лиш трохи підтікав, став там і спробував підкурити цигарку. Десь тричі спокійно затягнувся, доки не почув позаду голос старенької:

– Поштарю! Поштарю!

– Так, мем? – спитав я.

– У ВАС ПОШТА МОКНЕ!

Глянув на лантух – справді, трясця йому, торбу я не закрив. Крапля чи дві впали з діри в піддашші.

Пішов далі. Матері твоїй хиря, думалось, тільки довбограник винесе те, що на мене навішали. Оце знайду телефон, скажу їм приходить за поштою, і в труні я бачив таку роботу. Джонстон перемиг.

Щойно я вирішив звільнитися, як враз полегшало. Крізь дощ я розгледів будівлю біля підніжжя пагорка, і скидалося на те, що в ній мав бути телефон. Я був на схилі. Як зійшов донизу, побачив, що то маленька кав'ярня. Там працював обігрівач. Гаразд, хай йому грець, бодай обсушуся. Зняв дощовик, жбурнув лантух із листами на підлогу й замовив чашку кави.

То була геть чорна кава. Розведена кавова гуща. Найгірша кава, що будь-коли мені траплялася, та вона була гарячою.

Я видудлив три чашки і сидів там годину, доки не висохнув повністю. Тоді визирнув надвір: дощ припинився! Я вийшов, піднявся на пагорок і знову почав розносити пошту. Неквапно завершив маршрут. На дванадцятій ділянці я вже йшов у сутінках. Коли я повернувся на дільницю, уже споночіло.

Службовий вхід було замкнено.

Я погрюкав у бляшані двері.

З'явився маленький сонний черговий і відчинив двері.

– Де тебе дідько носив? – гаркнув він.

Я пройшов до сортувального ящика й скинув промоклий лаптух із тим, що мало повернутися відправникам, тим, що відмовилися брати, і поштою до розсилання. Зняв свій ключ і підкинув його в бік ящика. Отримуючи та здаючи ключ, треба було розписуватись. Начхати. Черговий так і стояв.

Я глянув на нього.

– Хлопче, скажеш зараз бодай слово чи хоч би чхнеш – Бог мені в поміч, я тебе вб'ю!

Хлопець не сказав нічого. Я хряснув дверима.

Наступного ранку я чекав, що Джонстон обернеться і щось вергне. Він же вдавав, наче нічого не трапилось. Дощ припинився, і всі штатні враз одужали. Камінчик відіслав

додому без платні трьох тимчасовців і мене серед них. Я майже полюбив його за це.

Я повернувся додому й прилаштувався біля теплої Беттіної дупи.

11

Проте невдовзі знову задощило. Камінь відіслав мене на штуку, що звалася Недільним зібранням, і якщо це нагадало вам про церкву – забудьте. Береш у Західному гаражі вантажівку та планшетний нотатник. У нотатнику зазначено, на яких вулицях та коли саме ти маєш бути, як дістатися наступної скриньки, звідки маєш забрати пошту. Типу 14:32, ріг Бічер та Авалон, ЛЗ Р2 (що означає три квартали наліво, два направо), 14:35, і тільки диву даєшся, як можна забрати пошту з однієї скриньки, проїхати п'ять кварталів за три хвилини й закінчити з витрушуванням іншої скриньки. Часом на саме звільнення недільної скриньки йшло три хвилини. До того ж, нотатники не відзначалися достовірністю. Вулиця могла бути записаною там провулком, а провулок – вулицею. І ти гадки не маєш, де ти.

То був один із тих тривалих дощів, коли лило не те щоб дуже, проте *безупинно*. Місця, якими їхав, були мені невідомі, та принаймні було вдоста світла, щоби читати

планшет. Але чим більше сутеніло, тим важче було щось роздивитися у світлі щитка керування чи розгледіти скриньки, що з них мав вийняти пошту. Крім того, на вулиці прибувала вода, і кілька разів я вмочувався по кісточки.

Потім щиток керування згас. Нотатника вже не почитаєш. І жодного уявлення, де я був. Без нотатника я наче хлоп, що заблукав у пустелі. Однак у дечому мені ще щастило – поки що. Мав дві коробки сірників, і, перш ніж їхати до наступної скриньки, я запалював сірник, запам'ятовував напрямок руху й рушав. Удалося нарешті перехитродупити напасть, цього небесного Джонстона, що позирає вниз, спостерігаючи за мною.

Потім я завернув за ріг, вистрибнув спорожнити скриньку, а як повернувся – нотатник ЩЕЗ!

Джонстоне на Небесах, змилуйся. Я загубився в темряві й дощі. *Що я* – справді якийсь ідіот? Сам винен, що трапляється таке паскудство? Можливо. Можливо, я божевільний, і мені пощастило, що живим зостався.

Нотатник було прикручено дротом до щитка керування. Я так собі подумав, що його могло винести з вантажівки на останньому різкому повороті. Я закатав ногами до колін, вибрався з машини і почалапав крізь

фут води. Було темно. Хріна з два я знайду цю кляту штуковину! Ішов, запалюючи сірники, проте нічого, нічого. Попливло собі геть. Як дістався рогу, мені вистачило клепки зважити, куди рухається течія, і йти за нею. Я побачив щось, що пливло нею, запалив сірник... Це був ВІН! Нотатник. *Неймовірно!* Ледь його не розцілував. Повернувся, забрався до вантажівки, розкатав ногавиці і намертво прикрутив нотатник до щитка. Звісно, я вибився з графіка, але принаймні знайшов їхній сраний нотатник. Не загубився на задвірках Ніщо. Не дзеленчав у двері та не питався, як мені дістатися до гаража поштамту.

Я вже чув якогось вигранця, що огризається зі свого теплого передпокою:

– Добре, добре. Ви працівник поштової служби, *чи не так?* І що, ви не знаєте шляху до вашого власного гаража?

Тож я собі їхав, запалював сірники, стрибав до водяних вирів і спорожнював скриньки для збору листів. Я втомився, зголоднів і маявся похміллям – утім, я завжди був таким – і прямував крізь утому, наче крізь воду. Не полишали думки про гарячу ванну, гарні ноги Бетті і – дещо, щоб змусити мене рухатись, – образ мене, що сидить у м'якому кріслі з вишивкою в руці, коли підходить песик, і я поскубую йому голову.

Та до цього треба було ще доїхати. Зупинки в нотатнику видавалися нескінченними, і коли я дістався низу, там було написано «перегорніть», я перегорнув і, звісно, на звороті був *ще один* список зупинок.

З останнім сірником я зробив останню зупинку, здав пошту на вказану ділянку – то справді був *вантаж* – і поїхав до Західного гаража. Він був у західному кінці міста, а на заході місцина була дуже пласкою, каналізація не справлялася з водою, і, коли та скільки не дощило б, там починалося те, що звали «повінню». Назва дійсності відповідала.

Я собі їхав, а вода підіймалася дедалі вище. Помічав загрузлі й полишені машини. Холера. Усе, чого мені баглося, – дістатися того крісла, з тою склянкою скотчу в руці, і спостерігати, як Беттіна дупа вихляє кімнатою. Тоді під світлофором зустрічаю Тома Мото, ще одного джонстонівського тимчасовця.

– Куди шлях тримаєш? – спитав Том.

– Як мене вчили, найкоротша відстань межи двох точок – по прямій, – кажу йому.

– Ой не раджу, – каже він мені. – Знаю ті місця. Там океан.

– Гівна на лопаті, – відповідаю. – Просто треба, щоб жижки не трусилися. Підкурити буде?

Я підкурив і лишив його під світлофором.

Бетті, крихітко, я йду!

Аха.

Вода підіймалася дедалі вище, але пошто-ві вантажівки проєктують із високим просвітом. Я зрізав трохи житловим кварталом, на повній швидкості, вода розліталася навсібіч. Ляло. Жодних машин навколо, я був єдиним рухомим об'єктом.

Бетті, крихітко. Так.

Якесь вайло стояло на ганку, іржало і кричало мені:

– ПОШТУ МАЄ БУТИ ДОСТАВЛЕНО!

Я вилаяв його і показав середній палець.

Тут я помітив, що вода піднялася вже до кабіни й вирує навколо черевиків, та я продовжував кермувати. Три квартали лишилося!

Тоді вантажівка зупинилася.

О. Гівно.

Сидів і намагався її завести. Раз старто-нула, тоді заглухла. Потім геть перестала заводитися. Сидів там і дивився на воду. Там, мабуть, уже фути зо два. І що я маю робити? Сидіти, доки не з'явиться команда рятувальників?

Що каже Поштова інструкція? Де вона *взагалі* є? Не знаю нікого, хто б її бачив.

Як серпом по барабольках.

Я зачинив вантажівку, сунув ключі за-палювання до кишені, зайшов у воду, що

майже сягала попереку, і почовгав до Західного гаража. Дощило. Раптом вода піднялася ще на три чи чотири дюйми. Я проходив лукою і втрапив до канави. Вантажівка була припаркована на чийсь луці.

На мить мені видалося, що пливти буде швидше, тоді подумав, що ні, виглядатиме смішно. Дістався я до гаража і пішов до диспетчера. Став там, мокрий, як не може бути, а він подивився на мене.

Кинув йому ключі від вантажівки і запалювання.

Потому записав на клаптику паперу: 3435, площа Маунтен В'ю.

– Ваша вантажівка за цією адресою. Забирайте.

– Хочете сказати, ви її там полишили?

– Хочу сказати, я її там полишив.

Я вийшов, відмітився, роздягнувся до майток і став перед обігрівачем. Повісив одяг над ним. Глянув в інший бік кімнати, де біля другого обігрівача стояв Том Мото у своїх майтках.

Ми розсміялися.

– Пекло, хіба ні? – спитав він.

– Неймовірно.

– Гадаєш, Камінь це спланував?

– Сто чортів, аякже! І дощ він викликав!

– Ти теж заглух?

– Авжеж, – кажу.

– І я теж.

– Слухай, малюку, – кажу, – моїй машині 12 років. А в тебе нова. Я певен, що моя заглухла. Як щодо підштовхнути мене, щоб я міг завестися?

– Гаразд.

Ми вдяглися й вийшли. Мото тижні зо три як придбав машину нової моделі. Я чекав, доки він заведе двигун. Анітелень. О, Господи, думаю.

Дощем залляло всю підлогу в кабіні.

Мото виліз.

– Ніц втішного. Здохла.

Без надії сподіваючись, спробував свою. Була якась реакція від батареї, проскочила іскра, хоч і слабенька. Підкачав бензину, спробував ще раз. Завелася. Я дав їй погарчати. ПЕРЕМОГА! Я добре її прогрів. Тоді здав назад і став підштовхувати нову машину Мото. Штовхав я її мило. Чортопхайка навіть не перднула. Заштовхав я її до гаража, лишив там і, обираючи місця й вулички вище та сухіше, повернувся до Беттіної дуни.

12

Улюбленим поштарем Камінчика був Метью Бетлз. Бетлз не з'являвся на роботу в неспасованій сорочці. Власне, усе, що він носив, було або виглядало новим. Взуття,

сорочки, штані, кептар. Його черевики справді блищали, і ніщо з його одягу, здавалося, жодного разу не було в пральні. Щойно на сорочці чи штанях з'являлася брудна плямка, він їх викидав.

Коли Метью проходив повз, Камінчик любив нам казати:

– *Оце* йде поштар!

І Камінь справді в це вірив. Його очі ледь не сяяли любов'ю.

А Метью в цей час стояв біля свого ящика, виструнчений і чистенький, відшкрябаний і відіспаний, черевики переможно відсвічують, і листи до свого ящика він закидав із радістю.

– Ти справжній поштар, Метью!

– Дякую вам, містере Джонстон.

Якось уранці о п'ятій я зайшов і сів чекаати за спиною в Камінчика. Він наче трохи зіщулювся під своєю червоною сорочкою. Мот сидів поруч. Він мені й розповів:

– Учора вони забрали Метью.

– Забрали його?

– Так, бо крав із листів. Відкривав листи, призначені Каплиці Некалайли, і витягав гроші. І це після 15п'ятнадцяти років роботи!

– Як же вони його взяли, як вирахували?

– Старі шкорби. Старі шкапи слали Некалайлі повні грошей листи і не отримували реакції – ані подяк, ані відповідей. Некалайла

сказав поштамту, а поштамт почав стежити за Метью. Побачили, як він відкриває конверти поруч із виваркою і витягає гроші.

– Гівно-правда?

– Гівно-правда. Серед білого дня зловили. Я сперся на стінку.

Некалайла побудував чималу каплицю і пофарбував її в блювотно-зелений колір. Думаю, щоб нагадувало йому про гроші. У нього був штат, 30 чи 40 лобів, які тільки відкривали конверти, виймали чеки та гроші, записували суму, відправника, дату отримання й таке інше. Інші розсиляли книжки та брошури, написані Некалайлою. Його фото висіло на стіні – чимала світлина: бородатий Н. у вбранні жерця. Ще був олійний портрет Некалайли, теж дуже великий, він висів над офісом і спостерігав.

Некалайла заявляв, що якось він ішов крізь пустелю і здибав там Ісуса Христа, от Ісус Христос йому все й розповів. Вони присіли на скелю, й І. Х. усе йому виклав. Тепер він ділився таємницями з тими, хто міг собі це дозволити. Також щонеділі він проводив служіння. Його помічники, котрі також належали до пастви, працювали від дзвінка до дзвінка.

От і уявіть, як Метью Бетлз намагається обвести круг пальця Некалайлу, котрий у пустелі Христа зустрів!

– Камінчику хтось щось сказав? – питаю.

– Ти що, *жартуєш*?

Так ми й просиділи годинку чи близько того. До ящика Метью поставили тимчасовця. Іншим підмінйлам роздали завдання. Я самотньо сидів позаду Каменя. Тоді підвівся і пройшов до його столу.

– Містере Джонстон?

– Так, Чінаскі?

– Де сьогодні Метью? Захворів?

Камінчик потупився. Глянув на папірець, який тримав у руці, та вдав, що продовжує його читати. Я відійшов і сів.

О сьомій Камінчик обернувся:

– Сьогодні для тебе нічого нема, Чінаскі.

Я підвівся й пішов до дверей. Став на порозі.

– Доброго вам дня, містере Джонстон. Най день буде вдалим.

Він не відповів. Я зазирнув до крамнички з алкоголем і взяв півпінти «Grandad» на сніданок.

13

Куди б ти не ніс пошту, голоси в людей були однакові, і чув ти щоразу одне й те ж саме.

– Ви спізналися, чи не так?

– Де постійний поштар?

– Привіт, Вуйку Семе!¹

– Листоноше! Поштарю! Це не нам!

На вулицях було повно психічно хворих і бовдурів. Більшість із них мешкала в ошатних будиночках і, схоже, не працювала, а ти чудувався, як їм це вдається. Був хлоп, який не дозволяв класти пошту до його скриньки. Стояв на дорозі й дивився, як ти підходиш, за два чи три квартали, – він просто стояв із простягнутою рукою.

Я питав інших, хто працював на цьому маршруті:

– А що з тим хлопом, котрий стоїть і простягає руку?

– Яким хлопом, котрий стоїть і простягає руку? – питали вони.

У них теж були однакові голоси.

Якось, коли я проходив той маршрут, хлоп-котрий-стоїть-і-простягає-руку був за півкварталу вгору по вулиці від свого будинку – спілкувався з сусідом. Обернувся в мій бік, коли мені лишалось більше ніж квартал, і він знав, що матиме час повернутися й зустріти мене. Щойно він став до мене спиною, я побіг. Не думаю, що будь-коли доставляв пошту настільки швидко: самі кроки й рух, без упину та пауз, я був ладен його вбити.

¹ Uncle Sam – персонаж американської міфології, втілення уряду США і, відповідно, всього до уряду дотичного. – *Прим. пер.*

Лист уже наполовину опустився до його скриньки, коли він обернувся і побачив мене.

– О НІ-НІ-НІ! – загорлав він. – НЕ КЛАДІТЬ ДО СКРИНЬКИ!

Він біг вулицею до мене. Усе, що я бачив, – невиразні обриси його ніг. Сто ярдів він подолав, здається, за 9,2 секунди.

Я вклав листа йому до рук. Дивився, як він його відкриває, проходить ганком, відчиняє двері й заходить до будинку. Що це було, най мені пояснить хтось інший.

14

Я знову був на новому маршруті. Каміничик завжди вішав на мене складні маршрути, однак час від часу, з огляду на збіг обставин, він був змушений ставити мене на менш убивчі. Маршрут 511 лузався як не може бути, відтак я знову почав думати про *обід* – про обід, який ніколи не наставав.

То був типовий житловий район. Жодних багатоквартирних будинків. Просто дім за домом із охайними газонами. Але це був новий маршрут, і я крокував, намагаючись утямити, де тут пастка. Навіть погода була чудовою.

Господи, думав я, я це зроблю! Обід і повернення за розкладом. Життя нарешті було стерним.

Ці люди навіть псів не тримали. Ніхто не стояв надворі, очікуючи своєї пошти. Я годинами не чув людських голосів. Можливо, я досягнув своєї поштової зрілості, чим би воно не було. Простував собі, умілий і майже відданий.

Пам'ятаю одного зі старших поштарів, який тицяв собі в серце й казав мені:

– Чінаскі, колись це тебе схопить, схопить тебе просто *сюди!*

– Серцевий напад?

– Відданість службі. Побачиш. Ти ще цим пишатимешся.

– Хріна з два!

Однак чолов'яга був щирим.

Я згадав про нього, простукючи.

І тут мені трапився рекомендований лист із квитанцією.

Я підійшов і подзвонив у двері. У них прочинилося віконечко. Обличчя я розгледіти не міг.

– Рекомендований лист!

– Відійдіть, – сказав жіночий голос. – Відійдіть, щоб я могла бачити ваше обличчя!

А, ось воно, – подумалось мені, – як не срачка, то болячка.

– Послухайте, шановна, ви й не *маєте* бачити мого обличчя. Я можу вкинути квитанцію вам до скриньки, і ви заберете листа на пошті. Не забудьте посвідчення особи.

Поклав я квитанцію до скриньки і пішов геть від ганку. Двері відчинилися, жінка вибігла. Була в одній із цих прозорих нічних сорочок і без ліфчика. Темно-сині трусики. Волосся було незачесане й стирчало так, наче намагалось від неї втекти. На обличчі було щось схоже на крем, надто під очима. Тіло було таким білим, ніби ніколи не бачило сонця, а обличчя виглядало нездоровим. Рот напіврозтулений, виднілися сліди помади. А складена вона була як слід...

Усе це я зазначив, доки вона до мене квапилася. Я саме клав рекомендований лист до лантуха.

– Дайте мені мого листа! – заверещала вона.

– Шановна, – кажу, – вам слід...

Вона видерла листа, побігла до дверей, відкрила їх і вбігла до будинку.

От дідько! Без рекомендованого листа чи підписаної квитанції можна й не повертатися! Там треба за все розписуватися.

– ГЕЙ!

Я пішов за нею й саме вчасно втулив ногу в двері.

– ГЕЙ, ЩОБ ТЕБЕ МУХА ВБРИК-НУЛА!

– Ідіть геть! Ідіть геть! Ви зла людина!

– Шановна, послухайте! Спробуйте зрозуміти! Щоб отримати цього листа, вам треба

розписатися! Так я вам його не можу віддати!
Ви грабуєте пошту Сполучених Штатів!

– Ідіть геть, зла людино!

Я щосили навалився на двері й продерся всередину. Там було темно. Гардини опущено. Усі гардини в будинку було опущено.

– ТИ НЕ МАЄШ ПРАВА ВДИРАТИСЯ В МІЙ ДІМ! ВАЛИ ГЕТЬ!

– А ви не маєте права грабувати пошту! Віддайте мені листа чи розпишіться за нього. Тоді я піду.

– Гаразд, гаразд, я підпишу.

Я показав їй, де розписатися, і дав ручку. Дивився на її груди, на неї всю і думав: як прикро, що вона божевільна, як прикро, як прикро.

Вона повернула ручку і щось накалякане на місці підпису. Відкрила листа і, щойно я обернувся йти, взялася його читати.

Раптом вона виникла в дверях із розставленими руками. Лист був на підлозі.

– Зла, зла, зла, зла людино! Ти прийшов, щоби згвалтувати мене!

– Послухайте, шановна, дайте дорогу.

– У ТЕБЕ ЗЛО НА ОБЛИЧЧІ НАПИСАНО!

– Наче я того не знав. А тепер дайте мені пройти!

Я спробував відштовхнути її вбік рукою. Вона ж подряпала мені нігтями обличчя.

Я впустив сумку, кептар злетів, а коли я витирав кров хустинкою, вона підвелася і загребла мені по другій щоці.

– АХ ТИ Ж ЛЬОТРА! ЩО ТИ В БІСА КОЇШ?

– Ось бачиш? Бачиш? Ти злий!

Вона стояла зовсім поруч. Я схопив її за дупу та впився губами їй у рота. Ці груди притискалися до мене, вона вся до мене припала. Відкинула голову назад, подалі від мене:

– Гвалтівник! Гвалтівник! Злий гвалтівник!

Я схилив голову, дістався однієї цицьки, потім переключився на другу.

– Гвалт! Гвалт! Мене гвалтують!

Вона мала рацію. Я стягнув з неї трусики, розстібнув свою блискавку, засадив свого, довів її так до кушетки. На неї ми і впали.

Вона задерла поги.

– ГВАЛТ! – ренетувала.

Я її кінчив, застібнув блискавку, підібрав лантух із листами й вийшов, лишивши її тихо витріщатися на стелю...

З обідом я й так не встигав, проте не вклався і в розклад.

– Ти спізнився на п'ятнадцять хвилин, – сказав Камінчик.

Я промовчав.

Тоді він глянув на мене:

– Господи всемогутній, що з твоїм обличчям? – спитав він.

– А з твоїм що? – спитав я.

– Т-тобто?

– Забий.

15

Знову був бодун, знову начарувалася спека – тиждень стоградусних днів. Пиятики тривали щопочі, а зрання та впродовж дня був Камінчик і неможливість усього.

Дехто з хлопців посив африканські шоломи від сонця і сонячні окуляри, а я – у мене нічого не змінилося, чи то дощ, чи сонце – той само подертий одяг і взуття, настільки старе, що цвяшки постійно впивалися мені в ноги. Я підкладав туди шматки картону, але допомагало ненадовго – за якийсь час цвяшки знову вгризалися в п'яти.

З мене стікало віскі й пиво, фонтанувало з пахв, а я все перся з вантажем на спині, мов із хрестом, витягаючи журнали, доставляючи тисячі листів, похитуючись, наче розп'ятий на тому сонці.

Якась жінка вискпула мені вслід:

– ЛИСТОНОШЕ! ПОШТАРЮ! ЦЕ НЕ НАМ!

Я обернувся. Вона була в кварталі позаду, вниз пагорбом, а я вже не вкладався в розклад.

– Послухайте, шановна, покладіть на свою скриньку! Ми завтра заберемо!

Вона мигтіла цією хрінню в небі.

– Шановна!

– ІДІТЬ ЗАБЕРІТЬ ЦЕ! ЙОГО ПРИЗНАЧЕНО НЕ НАМ!

О Господи.

Я скинув лантух. Зняв кептар і жбурнув у траву. Він викотився на дорогу. Лишив його там і почалапав до жінки. Півкварталу.

Спустився і висмикнув цю гидоту з її руки, розвернувся й пішов. То була реклама! Лист четвертого класу. Щось штибу розпродажу одягу за півціни.

Я підібрав кептар із вулиці і надягнув. Закинув лантух на лівий бік і пішов. Сто градусів.

Проходив повз один будинок, з якого вибігла жінка.

– Листоноше! Листоноше! Хіба у вас немає для мене листа?

– Шановна, якщо я не поклав жодного до вашої скриньки – значить, пошти для вас немає.

– Але я знаю, що у вас є лист для мене!

– Чому ви так вирішили?

– Бо телефонувала моя сестра і казала, що збирається мені написати.

– Шановна, я не маю для вас листа.

– Я знаю, що маєте! Я знаю, що маєте! Упевнена, він там!

Вона потяглася до стосу листів у моїй руці.

– НЕ ЧІПАЙТЕ ПОШТИ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ, ШАНОВНА! ДЛЯ ВАС СЬОГОДНІ НІЧОГО НЕМА!

Я розвернувся й пішов.

– Я ЗНАЮ, ЩО У ВАС МІЙ ЛИСТ!

Ще одна жінка стояла на своєму ганку.

– Сьогодні ви пізно.

– Так, мем.

– А де постійний листоноша?

– Він помирає від раку.

– Помирає від раку? Гарольд помирає від раку?

– Так точно, – кажу.

Віддаю їй пошту.

– РАХУНКИ, РАХУНКИ, РАХУНКИ, – закричала вона. – ЦЕ ВСЕ, ЩО МОЖЕТЕ МЕНІ ПРИНЕСТИ? ОЦІ РАХУНКИ?

– Так, мем, це все, що я можу вам принести.

Я розвернувся й пішов далі. Не моя провина, що вони користувалися телефоном, газом і світлом та купували товари в кредит. А варто було принести рахунки, як на мене почали кричати так, наче це я вимагав від них установити телефон чи замовляти післяплатою телевізор за 350 доларів.

Наступною зупинкою була невелика двоповерхівка, майже нова, на 10 чи 12 квартир.

Поштова скринька стояла спереду, під дахом ганку. Нарешті, бодай трохи тіні. Встромляю в замок ключ і відчиняю.

– ЗДОРОВ БУДЬ, ВУЙКУ СЕМЕ, ЯК СЯ МАЄШ?

Це було гучно. Не очікував я почути за спиною чоловічий голос. Він *накричав* на мене, а з бодуна я первовий. Від несподіванки аж підстрибнув. Це було занадто. Я вийняв ключ зі шпарини і розвернувся. Окрім сітчастих дверей, я не побачив нічого. За ними хтось стояв. Під кондиціонером і невидимий.

– А щоб ти ходив, як води ходять! – кажу. – Не називайте мене Вуйком Семом. Я *не* Вуйко Сем.

– О, то ти один із цих *розумників*, ге? За два центи я вийду і надеру тобі сраку.

Я підняв лантух і грюкнув ним об землю. Листи і журнали порозліталися навсібіч. Доведеться всю пачку перескладати. Я зняв кептар і жахнув ним об цемент.

– ВИХОДЬ ЗВІДТИ, СКУРВИЙ СИНУ! О, ГОСПОДИ ВСЕМОГУТНІЙ, БЛАГАЮ ТЕБЕ! ВИХОДЬ ЗВІДТИ! ВИХОДЬ, ВИХОДЬ ЗВІДТИ!

Я був ладен його вбити.

Ніхто так і не вийшов. Не долипало ані звуку. Я глянув на сітчасті двері. Нічого. Наче квартира була порожньою. На мить закортіло зайти всередину. Тоді розвернувся,

став на коліна і почав перескладати листи та журнали. Без сортувального ящика довелося докласти зусиль. За двадцять хвилин я склав пошту. Запхав кілька листів до скриньки, журнали кинув просто на ганок, розвернувся, знову глянув на сітчасті двері. Те саме – ані звуку.

Розібрався я з маршрутом, ішов і міркував: гаразд, ото він зателефонує й бовкне Джонстонові, що я йому погрожував. Як повернуся, ліпше бути готовим до найгіршого.

Відчиняю двері, а Камінь сидить за столом і щось читає.

Став там, дивлюся на нього, чекаю.

Джонстон зиркнув на мене і повернувся до читання. Продовжую стояти й чекати. Каміничик продовжує читати.

– Ну, – кажу, – що там із тим?

– Що там із чим?

**– ІЗ ТЕЛЕФОННИМ ДЗВІНКОМ!
РОЗКАЖИ МЕНІ, ЩО ТАМ ІЗ ТЕЛЕФОННИМ ДЗВІНКОМ!
НЕ СИДИ ПРОСТО ТАК!**

– З яким таким дзвінком?

– Тобі стосовно мене не дзвонили?

– Дзвонили? Що сталося? Що ти там такого зробив? Що ти накоїв?

– Нічого.

Я пішов і перевірів своє начиння. Хлоп не телефонував. Най не сподівається на мою

вдячність. Мабуть, він гадав, що якщо зателефонує, я повернуся.

Дорогою до ящика я пройшов повз Каменя.

– Чінаски, що ти там *накоїв*?

– Нічого.

Моя поведінка настільки збила Камінчика з пантелику, що він забувся вказати на моє півгодинне запізнення і записати його.

16

Якось уранці я сортував пошту поруч із Джи Джи. Так його всі кликали – Джи Джи. Насправді його звали Джордж Грін. Проте вже багато років його звали Джи Джи, і врешті він став схожим на Джи Джи. Він працював поштарем ледь не з двадцяти років, а зараз йому було добряче за шістдесят. Його голос щез. Він і не спілкувався. Він каркав. А коли каркав, то небагато. Його ні любили, ані зневажали. Він просто був. Обличчя в нього було в дивних зморшках – яри й насини непривабливої плоти, ані натяку на осяйність. Він був міцним дідуганом, котрий робив свою справу, – Джи Джи. Його очі нагадували округлі грудки глини, закинуті до очниць. Ліпше було не думати про нього і не дивитися в його бік.

У Джи Джи, попри весь його стаж, був один із найлегших маршрутів – геть по периметру багатого району. Теж район із забезпечених. Хоч будинки були й старими, але великими, більшість – двоповерхівки. Японські садівники підтримують широкі газони підстриженими й зеленими. Там жили деякі кінозірки. Відомий мультиплікатор. Автор бестселерів. Два колишні губернатори. Тут із тобою не спілкувалися. Ти ніколи нікого не бачив. Єдине що, на початку маршруту будинки були дешевші, там набридали діти. Маю на увазі, що Джи Джи був бурлакою. І мав свисток. Наприпочатку маршруту він виструнчувався, діставав чималий сюрчок і дмухав так, що слина розліталася навсібіч. То був знак для дітей, що він прийшов. Мав для них цукерки. І діти прибігали, і, просуваючись вулицею донизу, він роздавав їм цукерки. Добрий старий Джи Джи.

Про цукерки я довідався, коли вперше пішов тим маршрутом. Камінь не хотів давати мені настільки легкі маршрути, проте часом він не мав вибору. Тож іду я, виходить цей хлопчисько і питає:

– Гей, а де моя цукерка?

Я кажу:

– Яка цукерка, малий?

А малий каже:

– *Моя цукерка. Хочу свою цукерку!*

– Стривай, малюку, – кажу, – ти, певно, тю-тю. Твоя матуся знає, що ти тут оце баглаї гнеш?

Малий глянув на мене з підозрою.

Одного дня Джи Джи таки втрапив у халепу. Старий добрий Джи Джи. Він зустрів там нову маленьку дівчинку. І дав їй якісь цукерки. І сказав:

– Яка в нас *чарівна* маленька дівчинка! Хотів би я, щоб ти була моєю маленькою дівчинкою!

Матуся почула це з вікна, з криками вибігла і звинуватила старого в розбещенні малолітньої. Про Джи Джи вона не знала, тож коли побачила, як він дає дочці цукерку і каже таке, того цілком вистачило.

Старий добрий Джи Джи звинувачений у розбещенні малолітніх.

Заходжу я й чую, як Камінчик по телефону пояснює матері, що Джи Джи – людина честі. Джи Джи в цей час, мов паралізований, сидів перед своїм ящиком.

Щойно Камінь завершив розмову й поклав слухавку, я йому сказав:

– Ти не маєш відсмоктувати в тієї баби. У неї свідомість засрана. У половини американських матерів разом із їхніми дорогоцінними здоровезними поцьками та дорогоцінними маленькими доцями, у половини матерів ув Америці засрані мізки. Скажи їй, най

іде під три чорти. У Джи Джи щоцюрка не встане, ти ж знаєш.

Камінчик похитав головою:

– Ні, громадськість – це динаміт! Вони – динаміт!

Оце й усього, що він міг бовкнути. Я й раніше бачив, як Камінь плазував, благав і пояснював кожному вигранцю, котрий телефонував із будь-якого приводу...

Я сортував поруч із Джи Джи 501-ий маршрут, геть прийнятний. Мусив напружитися, щоби підняти пошту, однак це було *можливим*, а отже, давало надію.

Хоча Джи Джи знав свій ящик достеменно, руки його сповільнилися. Просто він за своє життя розсортував забагато листів – і його змертвіле до відчуттів тіло почало чинити опір. Кілька разів упродовж ранку я бачив, як його хитало. Він зупинявся і погойднувався, входив у транс, тоді виривався з нього і розкладав ще кілька листів. Не те, щоб він мені подобався. Його життя не було подвигом, а ще він виявився певною мірою кавалком лайна. Проте щоразу, коли його хитало, щось у мені смикалося. Наче відданий кінь, який вже не може рушити. Чи стара машина, що якось уранці відмовила.

Пошта була важкою, і коли я дивився на Джи Джи, мене брав смертельний холод. Уперше за сорок років він може прогавити

ранкове відправлення! Для людини, котра пастільки пишалася своєю роботою, як Джи Джи, це могло стати трагедією. Я-то забив на багацько ранкових відправлень, і мішки до скриньок мені доводилось возити на власній машині, але й ставлення в мене було трохи іншим.

Його знову хитнуло.

Господи всемогутній, подумав я, що, ні хто, крім мене, не помічає?

Озирнувся: ніхто цим не переймався. Усі вони свого часу визнавали, що його люблять: «Джи Джи -- файний хлон». Проте «старий добрий хлон» тонув, а всім було начхати. Зрештою, переді мною було менше пошти, аніж перед Джи Джи.

Мабуть, допоможу йому підняти журнали, подумав я. Та проходив службовець і накидав мені ще пошти – стільки, що я майже зрівнявся з Джи Джи. Схоже, складно буде обом. Я на мить гоїднувся, тоді зіцінив зуби, розвів ноги, зігнувся, наче мені щойно зацідили, і взявся розкладати листи так, що загуло.

За дві хвилини до часу відправлення і Джи Джи, і я розібралися з поштою, розклали і снакували журнали, авіапошта на місці. Ми обидва були готові це зробити. Даремно я хвилювався. Аж тут підійшов Камінь. Ніс два пакунки з рекламою. Дав один пакунок Джи Джи, а мені другий.

– Це теж треба обробити, – сказав він і відійшов.

Камінчик знав, що ми не встигнемо обробити рекламу вчасно і зустріти машину відправлення. Я втомлено перерізав мотузку на рекламі й узявся її розкладати. Джи Джи просто сидів і дивився на той пакунок. Тоді схилив голову, сперся нею на руки і почав тихо плакати.

Я не міг повірити.

Озирнувся.

Інші поштарі на Джи Джи не дивилися. Вони складали листи, перетягуючи їх ремінцями, базікали одне з одним і реготали.

– Гей, – гукнув я до них пару разів, – гей! Але на Джи Джи вони не дивилися.

Я підійшов до старого. Торкнувся його руки:

– Джи Джи, – кажу, – що я можу для тебе зробити?

Він відстрибнув від свого ящика і вибіг східцями вгору до роздягальні. Я дивився, як він пішов. Того наче ніхто й не помітив. Розклав ще кілька листів, потому і собі піднявся нагору.

Він був там за одним зі столів, голова схилена на руки. От тільки він уже не плакав тихенько. Він схлипував і зойкав. Усе його тіло струшували спазми. Він не припиняв.

Я збіг східцями повз усіх поштарів до столу Каменя.

– Гей, гей, Каменю, Ісусе Христе, Камінчику!

– Що сталося? – питає.

– Джи Джи зірвався! А всім усе одно! Він там реве нагорі! Йому допомога потрібна!

– Хто на його маршруті?

– Яка в біса різниця? Кажу тобі, йому *зле!* Йому допомога потрібна!

– Треба знайти когось на його маршрут!

Камінець підвівся з-за свого столу й обвів поглядом листонош, наче серед них має бути ще один зайвий. Тоді попхався назад до столу.

– Слухай, Камінчику, хтось має доставити його додому. Скажи, де він живе, і я сам його відвезу в неробочий час. Після того рознесу твій довбаний маршрут.

Камінь підвів очі:

– Хто на твоєму ящику?

– Біса йому в ребро, тому ящику!

– **ІДИ ДО СВОГО ЯЩИКА!**

Далі він зателефонував іншому начальнику дільниці:

– Ало, Едді? Слухай, мені сюди потрібна людина...

Сьогодні дітям цукерок не буде. Я пішов до себе. Решта поштарів уже розбіглася. Почав вкладати рекламки. На ящику Джи Джи

була його в'язанка нерозкладених реклам. Я знову вибився з графіка. Лишився без відправлення. Коли я того дня повернувся пізно, Камінь записав мені запізнення.

Джи Джи я більше ніколи не бачив. Ніхто не знав, що з ним трапилося. Його ніхто навіть не згадував. «Файного хлопа». Віддану людину. Із перерізаною горлянкою над столом рекламок місцевого ринку зі спеціальною пропозицією: у разі покупки на понад три долари – безкоштовна пачка фірмового мила та купон на знижку.

17

За три роки я став «постійним». Це означало оплату свят (тимчасовцям за свята не платили) і сорокагодинний робочий тиждень із двома вихідними. Камінця також змусили відвести мені, як людині, на яку можна покластися, п'ять різних маршрутів. Оце й усього, що я мав розносити, – п'ять різних маршрутів. З часом я добре вивчу й їх, їхні короткі шляхи та пастки. Кожен день буде легшим. Можу розпочати набувати цього затишного вигляду.

Між тим, надто щасливим я не був. Я не належав до тих, хто навмисно шукає болю, робота лишалася вдоста тяжкою, але якимось чином мені бракувало старих чарів

моїх днів підм'яйлом – цього не-знати-що-за-чортівня трапиться наступного разу.

Кілька штатних підійшли й потисли мені руку.

– Вітаємо, – казали вони.

– Аха, – кажу.

Вітаємо з чим? Я нічого не скоїв. Тепер я був членом клубу. Був одним із хлопців. Міг бути ним роками, вислуживши свій власний маршрут. Отримувати подарунки на Різдво від своїх людей. А коли віддзвонюватимуся, що хворий, вони казатимуть якомусь нещасному довбограпику:

– А де *постійний* листоноша? Ви спізналися. Постійний листоноша ніколи не запізнюється.

І от я був. Оцісля прийшло офіційне повідомлення, яким заборонялося класти кентарі чи інші предмети на сортувальні ящики, хоч то нікому не шкодило і зберігало час від забігань до роздягальні. Я три роки клав кентар на ящик, а тепер мені наказали так не робити.

От, я все ще приходив похмільним і пічим штибу кентарів не переймався. Тому наступного дня після наказу мій кентар все ще був там.

Камінчик прибіг із доповідною. Там було сказано, що класти будь-які предмети на сортувальний ящик заборонено правилами

та інструкціями. Я поклав доповідну до кишені і продовжив розкладати листи. Камінь крутився на стільці, спостерігаючи за мною. Усі інші листоноші занесли кептарі до своїх шафок у роздягальні. Усі, крім мене та ще одного – Марті. Камінчик підійшов до Марті й сказав:

– Отже, Марті, наказ ти читав. Твій кептар не має перебувати на кришці ящика.

– О, пробачте, сер. Звичка, ви ж розумієте. Перепрошую.

Марті забрав кептар із ящика й побіг до своєї шафки в роздягальні. Наступного ранку я знову забувся. Камінь прийшов із доповідною. Там було сказано, що класти будь-які предмети на сортувальний ящик заборонено правилами та інструкціями. Я поклав доповідну до кишені і продовжив розкладати листи.

Наступного ранку, щойно зайшовши, помітив, що Камінчик спостерігає за мною. До спостережень за мною він ставився дуже відповідально. Чекав, щоби довідатися, що я зроблю з кептарем. Я дозволив йому трохи почекати. Тоді зняв кептар і поклав на ящик.

Камінчик прибіг із доповідною.

Я її не читав. Одразу викинув до смітнички, лишив кептар на місці й продовжив розкладати листи.

Чув Камінчика, що порався з друкарською машинкою. У клацанні клавіш чулася лють.

Цікаво, як він навчився друкувати? Маю ідею.

Він знову прийшов. Простягнув мені другу доповідну.

Я глянув на нього.

– Я цього не читатиму. Знаю, що там написано. Там говориться, що я не прочитав першу доповідну.

Другу доповідну я жбурнув до смітнички.

Камінчик побіг до друкарської машинки.

Простягнув мені третю доповідну.

– Слухай, – кажу, – я знаю, що там сказано. Перша доповідна була про те, що я лишив кептар на ящику. Друга – що не прочитав першу. Третя – що зігнував першу та другу.

Глянув на нього і, не читаючи, вкинув доповідну до смітнички.

– Так от, я можу викидати їх настільки ж швидко, наскільки ти їх друкуватимеш. Це може тривати годинами, і невдовзі хтось із нас виглядатиме сміховинним. Тобі вирішувати.

Камінь повернувся до свого стільця і сів. Більше він не друкував. Сидів та витріщався на мене.

Наступного дня на роботу я не пішов. Спав до полудня. Не телефонував. Тоді

пішов до Федеральної будівлі. Розповів їм, з якою метою. Мене доправили до столу з висохлою старою. Та мала сиве волосся і дуже худу шию, що несподівано вигиналася посередині. Вона витягнула голову і подивилася на мене з-пад окулярів.

– Так?

– Я хочу звільнитися.

– *Звільнитися?*

– Так, звільнитися.

– І ви штатний поштар?

– Так, – кажу.

– Цк, цк, цк, цк, цк, цк, цк, – зацокала вона сухими губами. Дала мені необхідні документи, і я всівся їх заповнювати.

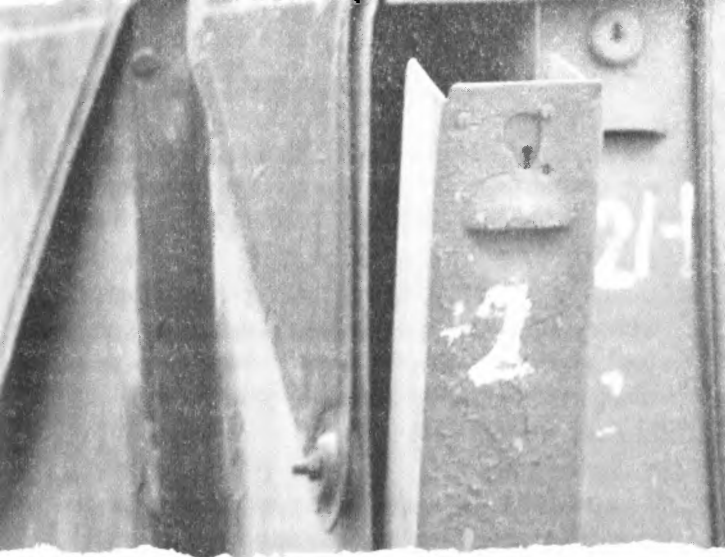
– Скільки ви працюєте на поштамті?

– Три з половиною роки.

– Цк, цк, цк, цк, цк, цк, цк, цк, – продовжила вона, – цк, цк, цк, цк.

Отак воно й було. Я поїхав до Бетті, і ми відкрили пляшку.

Знав би я, що за пару років повернуся службовцем і просиджу згорбленим на табуреті близько дванадцяти років.

1

Тим часом життя тривало. Досить довго мені щастило на перегонах. Став упевнено там почуватися. Призвичаївся щодня ходити за гарантованим прибутком, десь від 15 до 40 баксів. Забагато не вимагав. Якщо не вигравав одразу, ставив ще трошки, аби, якщо кінь прийшов, отримати свій прибуток. День за днем я повертався з вигранем, показуючи Бетті великий палець, ще заїжджаючи з вулиці.

Перегородом Бетті влаштувалася друкаркою, а коли одна з тих лярв знаходить роботу, різницю помічаєш одразу ж. Ми

продовжували щоночі пиячити, і йшла вона, похмільна, раніше, ніж я вставав. Тепер вона знала, на що це схоже. Я підводився близько пів на одинадцятю, мляво впорувався з чашкою кави та парою яєць, грався з псом, загравав до молоді дружини механіка, який жив позаду, заприятелював зі стриптизеркою, яка жила попереду. На іподромі я був о першій, потім повертався із заробітком, а згодом виходив із псом до автобусної зупинки – зачекати на Бетті й разом піти додому. То було добре життя.

І от якось увечері Бетті, любов моя, виказала мені після першої склянки:

- Генку, я не витримую!
- Не витримуєш чого, крихітко?
- Становища.
- Якого становища, люба?
- Що я працюю, а ти лежма лежиш. Усі сусіди гадають, що я тебе утримую.
- Дідько, я працював, а лежма лежала *ти*.
- Це інше. Ти чоловік, я жінка.
- О, а я цього й не знав. Гадав, що ви, курви, завжди кричите про рівні права.
- Я знаю про ту малу гладуху з-позаду, що фланірує перед тобою, цицьки розвісивши...
- Вона *цицьки* розвіщує?
- Так, ЦИЦЬКИ. Своє чимале біле коров'яче вим'я.

– Гмм... Вони справді великі.
– Ось! Бачиш!
– Ну, і якого біса?
– У мене тут подружки. Вони бачать, що тут діється.

– Вони не подружки. Вони брехливі пліткарки.

– А ця хвойда попереду, що вдає з себе танцюристку?

– Вона хвойда?

– Вона піде гопки з будь-чим, що має прутень.

– Ти глузд втратила.

– Я просто не хочу, щоб усі ці люди думали, що я тебе утримую. Усі сусіди...

– Справ пес тим сусідам! Нащо на них зважати? Ми ж того ніколи не робили. Крім того, це я оплачую оренду. Я купую їжу. Я заробляю на перегонах. Твої гроші – це твої гроші. Так добре тобі ніколи не велося.

– Ні, Генку, усе скінчено, я так не витримую.

Я підвівся і підійшов до неї.

– Ну все, крихітко, досить, ти просто трохи засмучена.

Спробував її обійняти. Вона мене відштовхнула.

– Гаразд, бісова ковінька!

Я повернувся на стілець, допив своє, налив ще і випив.

– Усе скінчено, – сказала вона, – більше я з тобою не спатиму.

– Без проблем. Лишай собі свою кунку. Не така вже вона й надзвичайна.

– Ти будинок собі лишиш чи з'їдеш? – питає.

– Дім тобі.

– А собака?

-- І собаку лишаяю, – кажу.

– Він за тобою тужитиме.

– Радий, що бодай хтось за мною тужитиме.

Я підвівся, пройшов до машини і винайняв першу ж квартиру, яку здавали. Тої ночі і переїхав.

Я щойно втратив трьох жінок і пса.

2

Наступне, що пригадую: на моїх колінах влаштувалося молоде дівча з Техасу. Не вдаватимусь у подробиці, де я її надибав. У будь-якому разі вона там була. Їй двадцять три. Мені тридцять шість.

Мала довге біляве волосся і була чудово складена. Тоді я ще не знав, що грошей теж мала багацько. Вона не пила, пив я. Спершу ми багато реготали. І разом ходили на перегони. Позаяк притягувала погляди, то щоразу, як повертався на місце, до неї дедалі

ближче й ближче присовувався казна-який довбограник. Їх були дюжини. І вони продовжували переміщуватись ближче й ближче. А Джойс просто сиділа. Мусив позбуватися їх двома способами: або забиратися з Джойс геть, або казати хлопкові:

– Слухай, кумпелю, вона вже зайнята! Валив би ти звідси!

Однак битися з вовками та конями одночасно було мені не по силах. Продовжував програвати. Профі ходить на перегони сам. Я це знав. Сподівався проте, що був винятком. Так от, винятком я не був. І міг втратити гроші настільки ж швидко, як і всі.

Тоді Джойс наполягла, щоби ми побралися.

Якого дідька? Подумалось, що, хай би там як, мені все одно гепа.

Відвіз її до Вегасу, щоб одружитися заदेशево, й одразу завіз назад.

Машину я продав за десять баксів, а наступне, що пригадую, – ми були в автобусі до Техасу, а коли прибули, у моїй кишені було 75 центів. То було дуже мале містечко, десь до двох тисяч душ, гадаю. Це містечко було визнано експертами останнім містом у США, на яке вороги схочуть скинути атомну бомбу, – так писали в одному державному журналі. Розумію, чому.

Увесь той час, того не відаючи, я торував собі шлях назад до поштамту. Курва мама.

У Джойс у містечку була хатинка, ми там лежали, злигалися й їли. Вона годувала мене як слід, від чого став кабанкуватим і заслаб одночасно. Усе їй мало було. Джойс, дружина моя, була німфою.

Я на самоті прогулювався містечком, щоби звалити від неї, зі слідами від зубів на грудях, шиї та плечах і ще десь, що мене непокоїло і було досить болюче. Вона мене живцем пожирала.

Валапдався містом, а вони витріщалися на мене, знаючи і про Джойс, і про її сексуальний апетит, а також про те, що в її батька з дідусем було грошей, земель, озер і мисливських угідь більше, ніж у них усіх разом узятих. Вони жаліли мене й заздрили воднораз.

Якось уранці до мене прислали карлика, який витяг мене з ліжка і возив автом повсюди, звертаючи увагу на те і се, містер такий-то, Джойсів батько, володіє тим і тим, а містерові тому-то, дідусеві Джойс, належить це...

Їздили ми весь ранок. Хтось намагався мене налякати. Я знуdivся. Сидів собі на задньому сидінні, а карлик думав, що я шахрай, котрий протоптує стежку до мільйонів. Того, що я тут випадково і що я

колишній листоноша із 75 центами в кишені, він не знав.

У карлика, біднятка, була нервова хвороба, і кермував він напрочуд швидко. Час од часу його пересмикувало, і він втрачав керування. Машину тіпало з одного боку дороги до іншого, одного разу вона сто ярдів дряпалася об паркан, перш ніж карлик зміг себе опанувати.

– ГЕЙ, КУМПЕЛЮ, ПОЛЕГШЕ ТАМ! – загорлав я із заднього сидіння.

Так воно й було. Намагалися мене спекатися. Жодних сумнівів. Карлик був одружений із дуже привабливою дівчиною. У підлітковому віці в її кунці застрягла пляшка з-під коли, вона мусила звернутися до лікаря, щоб її витягти. І, як в усіх малих містечках, про пляшку рознеслися чутки, бідне дівча почали оминати, а карлик був єдиним, хто на неї погодився. Відхопив собі найкращу гепу в містечку.

Я прикурив сигару, яку дала мені Джойс, і звернувся до карлика:

– Гаразд, кумпелю, досить. Повертаймося. І їдь повільно. Мені цей світ ще милий.

Намагався бути приятним, щоби йому догодити.

– Так, сер, містере Чінаскі. Так, сер.

Він мною захоплювався. Вважав мене скурвим сином.

Коли я зайшов, Джойс спитала:

– Ну що, усе побачив?

– Побачив достатньо, – сказав я. Мав на увазі, що мене намагаються спекатись. Я не знав, була Джойс із ними чи ні. Тоді вона взялася здирати з мене одяг і підштовхувати до ліжка.

– Не так швидко, крихітко! Ми вже двічі робили це, а ще й другої дня нема!

Вона знай тільки гиготіла і продовжувала штовхати.

3

Батечко її мене справді ненавидів. Гадав, я прийшов по його гроші. Здалися мені його трикляті гроші! І його триклята дорогоцінна доця теж мені здалася.

Єдиний раз, як я взагалі його бачив, – коли він близько десятої ранку завітав до нашої спальні. Ми з Джойс відпочивали в ліжку. Щастя, що тільки-но встигли кінчити.

Я вдивлявся в нього з-під краєчка ковдри. А тоді ніц не зміг із собою вдіяти. Усміхнувся йому й виразно підморгнув.

З будинку він вибіг із риком та прокльонами.

Якби мене вдалося позбутися, він безперечно був би свідком цього.

Її дідо був значно крутішим. Ми прийшли до нього, я пив із ним віскі та слухав його ковбойські записи. Стара його була просто байдужою. Вона мене ні любила, ані ненавиділа. Багато чубилася з Джойс, і раз чи два я приставав на бік старої. Таким чином перетяг її на свій бік. Проте дідусь був кругим. Гадаю, він волів про це мовчати.

Ми пішли до генделика і поїли, а всі до нас підлещувалися й витріщалися. Були дідо, бабця, Джойс і я.

Потім сіли ми до машини й поїхали.

– Генку, а чи ти колись бачив бізонів? – питає мене дідо.

– Ні, Воллі, ніколи.

Я звав його «Воллі». Давні приятелі по чарці. Щось таке.

– Вони в нас тут водяться.

– Я гадав, вони на межі вимирання.

– О, пі, у нас їх тут дюжини.

– Аж не віриться.

– Покажи йому, Батечку Воллі, – сказала Джойс.

Дурна льотра. Звала його «Батечко Воллі». Він не був її батечком.

– Гаразд.

Їхали ми, доки не дісталися порожнього, обнесеного парканом поля. Земля там ішла під ухил, протилежного боку поля було не розгледіти. Тяглося воно милями.

І там не було нічого, крім короткої зеленої трави.

– Не бачу я ніяких бізонів, – кажу.

– Вітер правильний, – каже Воллі. – Просто переберися за паркан і трохи пройди. Доведеться трохи пройти, щоби їх побачити.

Лан був порожнім. Мабуть, їм видалося, що надурити міського пролазу буде страшенно дотепно. Я переліз паркан і пройшов уперед.

– Що ж, і де ваші бізони? – крикнув я назад.

– Вони там, там. Іди далі.

Дідько, схоже, вирішили мене розіграти, полишивши тут. Срані фермери. Дочекаються, доки я відійду достатньо, і поїдуть собі, регочучи. Ну й грець із ними. Дійду пішки. Бодай від Джойс відпочину.

Я швидким кроком простував ланом, чекаючи, коли вони собі поїдуть. Звуку автівки я не чув. Ішов собі далі, тоді обернувся, склав руки рупором і загорлав:

– ГАРАЗД, ДЕ БІЗОНИ?

Відповідь з'явилася в мене за спиною. Я відчув, як вони тупочуть по землі. Їх було троє, великі, просто як у фільмах, і вони бігли, вони НЕСЛИСЯ! Один трохи попереду інших. Було мало сумнівів, хто привернув їхню увагу.

– От лайно, – сказав я.

Розвернувся й побіг. Паркан виднівся далеко попереду. Виглядало на неможливе. Час на озирання я не витрачав. Від того могло багато чого залежати. Летів із широко розплющеними очима. Я справді рухався! Але й вони наздоганяли. Відчував навколо себе тремтіння землі, а вони били її ратицями, наближаючись до мене. Чув, як вони сонуть. І чув, як дихають. З останніх сил я додав ходу й перекинувся через паркан. Я не перебирався через нього. Проплив над ним. І приземлився на спину в ринву, а одна з тих хріновин вистромила голову з-за паркану й дивилася на мене згори.

А ті іржали в машині. Їм гадалось, що нічого смішнішого вони ще не бачили. Джойс реготала гучніше за всіх.

Дурні тварюки трохи покружляли, згодом підтюнцем забралися геть.

– Бізонів я побачив, – сказав я, – а тепер поїхали пропустимо чарку.

Сміялися вони всю дорогу. Припиняли, потім хтось заводився, і всі підхоплювали. Воллі навіть раз був змушений зупинити машину. Кермувати він більше не міг. Він відчинив дверцята й викотився на землю, не припиняючи іржати. Навіть бабця не відставала, разом із Джойс.

Згодом історія поширилася містечком, і з моєї ходи зникло трохи зверхності. Мав підстригтися. Повідомив про це Джойс. Вона сказала:

– То сходи до перукаря.

А я кажу:

– Не можу. Через бізонів.

– Ти боїшся чоловіків у перукаря?

– Це через бізонів.

Підстригла мене Джойс. Треба сказати, жахливо.

4

Тоді Джойс забаглося повернутися до міста. Незважаючи ні на що, це містечко, зі стрижками чи без, було ліпшим за життя в місті. Тут було тихо. У нас був свій будинок. Джойс мене добре годувала. Багато м'яса. Щирого, якісного, добре зготованого м'яса. Дещо про цю лярву я маю сказати. Готувати вона вміла. Готувала вона ліпше за всіх жінок, яких я будь-коли знав. Харчування добре для нервів і духу. Мужність походить із живота – решта є відчаєм.

Але ні, їй забаглося назад. Бабця постійно на неї кричала, і це її злило. Мені тим часом удавати з себе покидька радше подобалося. Я попустив її кузена, місцевого пришибея.

Раніше того нікому не вдавалося. На День синіх джинсів від кожного в місті вимагалося ці джинси носити, інакше тебе закидали до озера. Я вбрався в костюм із краваткою й повільно, наче той Біллі Кід, у всіх на очах прогулявся містом, зазираючи до вікон і зупиняючись придбати сигари. Я зламав це містечко, мов сірник.

Пізніше здибав на вулиці міського лікаря. Він мені сподобався. Постійно був під кайфом. Не те, щоб я сидів на наркоті, проте якщо раптом мені знадобилося б схватись від себе на пару діб, я знав, що в нього дістану все, що захочу.

– Ми плануємо їхати звідси, – повідомив я йому.

– Лишався б тут, – відповів він, – тут добре ведеться. Щедре полювання та риболовля. Повітря чисте. І тиску нема. Це місто твоє, – продовжив.

– Знаю, док, але вона замовляє музику.

5

Дідо з бабцею виписали Джойс величеський чек, і ми поїхали. Випайняли собі опатний будиночок на пагорбі, а тоді Джойс взялася за свою моралістичну дурню.

– Нам обом необхідно знайти роботу, – мовила Джойс, – аби довести їм, що ти

з'явився не по їхні гроші. Довести, що ми са-
мостійні.

– Крихітко, це ж дитсадок. Кожен битий
дурень може знайти собі роботу, мудра лю-
дина зароблятиме, не працюючи. Це зветься
«дільце». А я, схоже, вправний ділок.

Це її не цікавило.

Тоді я пояснив, що чоловік не може знай-
ти роботу, доки не матиме машини, в якій
зможе її шукати.

Джойс сіла на телефон, і старі вислали їй
грошенят. Очуняв я в новенькому «Пліму-
ті». На вулицю мене виперли в ошатному
новому костюмі та сорокадоларових череви-
ках, я й подумав, хай йому грець, постараю-
ся, щоб це тривало. Складським службов-
цем, ось ким я був. Коли не вмієш робити ні-
чого, то стаєш складським службовцем,
приймальником, комірником. Надибав я два
оголошення, з'їздив у два місця і влаштував-
ся в обох. Перша вакансія смерділа роботою,
тож я обрав другу.

Коротше, засадили мене до мистецької
крамнички працювати за машинкою з гумо-
ваною стрічкою. Велося легко. Роботи щод-
ня було на годину чи дві. Я слухав радіо,
збудував собі кабінет із фанери, поставив
туди старий стіл, телефон і сидів там, почи-
туючи «Бюлетень перегонів». Часом то ме-
ні набридало, і я прогулювався вуличкою

до кав'ярні й зависав там, попиваючи каву, пожовуючи пироги та фліртуючи з офіціантками.

Зайдуть часом водії вантажівок:

– Де Чінаскі?

– Унизу, в кав'ярні.

Вони спускалися туди, пили каву, і згодом ми підіймалися вуличкою і робили належне – виносили з вантажівки кілька картонних ящиків чи закидали їх туди. Ну і з коносаментами¹ возилися.

Вони мене не здавали. Я навіть продавцям подобався. Вони обкрадали боса, виносячи товар через чорний хід, проте я мовчав. То була їхня маленька гра. Мене вона не цікавила. Не був я дрібним злодюжкою. Усенький світ або нічого – оце для мене.

6

У нашому будинку на пагорбі була смерть. Я знав це з першого дня. Проходжу якось крізь сітчасті двері до внутрішнього дворика – і раптом чую дзижчання, зумкотіння, гудіння та дзизкання: десять тисяч

¹ Коносаменти – це товаророзпорядчий документ, що видається перевізником вантажовідправнику на підтвердження факту про прийняття вантажу до перевезення і зобов'язання передати його вантажоотримувачу. – *Прим. пер.*

мух одночасно здійнялися в повітря. Ці мухи сиділи по всіх двориках – там була висока зелена трава, в якій вони кубулися й яку любили.

Ісусе Христе, подумалось, у радіусі п'яти миль немає жодного павука!

Доки я там стояв, ці десять тисяч мух почали повертатися з небес, влаштовуючись у траві, уздовж паркану, на землі, у моєму волоссі, на руках, усюди. Одна з тлустіших мене вкусила.

Я вилаявся, вибіг і придбав найбільший інсектицидний розпилювач, який ви будь-коли бачили. Бився з ними годинами. І мухи, і я не тямилися з люті, а за кілька годин, кахикаючи й слабнучи від мушиного вбивці, я роззирнувся: мух так і не поменшало. Гадаю, на місце кожної вбитої мною з трави поставало дві. Я забив.

По всьому периметру спальні висіли полиці. На них стояли горщики, а в горщиках була герань. Щойно ми з Джойс уперше залізли до ліжка й взялися за справу, я помітив, що полицки почали хитатися й труситися.

Потім гуцатися.

– Ой-йой, – охнув я.

– Що сталося? – спитала Джойс. – Не припиняй! Не зупиняйся!

– Крихітко, щойно мені на гепу беркиць-
нувся горщик із геранню.

– Не зупиняйся! Продовжуй!

– Гаразд, гаразд!

Я знову пішов гопки, усе йшло напрочуд
гладенько, коли:

– От лайно!

– Що там таке? Що таке?

– Ще один горщик із геранню, люба, уда-
рив мене прямісінько в куприк, скотився до
гузна і впав додола.

– Триста чортів у дупу тій герані! Про-
довжуй! Продовжуй!

– Йой, гаразд...

Безупинно під час процесу на мене сина-
лися ті горщики.

Це було схоже на спробу злягатися під
час повітряного удару. Врешті я це зробив.
Сказав пізніше:

– Слухай, любонько, треба з цією геран-
ню щось вирішувати.

– Ні, ти її не чіпатимеш!

– Чому, крихітко, чому?

– Це додає перцю.

– Додає перцю?

– Саме так.

Їй аби ги-ги. Однак горщики лишалися
на місці. Більшість часу.

Тоді я почав повертатися додому сумним.

– Що сталося, Генку?

Щовечора я мусив напиватися.

– Це через керівника, Фредді. Він узявся насвистувати цю пісеньку. Він свистить її вранці, коли я приходжу, і геть не припиняє, я йду додому, а він продовжує свистіти. Це вже два тижні триває!

– А що за пісня?

– *«Навколо світу за вісімдесят днів»*. Вона мені ніколи не подобалася.

– Гаразд, то знайди собі іншу роботу.

– Знайду.

– Але доки не знайдеш, продовжуй працювати на цій. Ми маємо довести їм, що...

– Добре! Добре!

Якось уранці я зустрів старого пияка. Знав його ще з тих часів, коли ми з Бетті накручували кола барами. Він розповів, що зараз працює службовцем на пошті й робота – не бий лежачого.

То була одна з найбільших, найоблудніших кривд сторіччя. Я роками шукаю того хлопа, але боюся, хтось інший дістався до нього раніше.

Отже, я знову здавав іспит на держслужбовця. Тільки цього разу я позначив аркуш «службовець» замість «поштар». Коли ж отримав сповіщення про церемонію присяги, Фредді припинив насвистувати «*Навколо світу за вісімдесят днів*», проте я ж шукав легкої роботи у Вуйка Сема. Я сказав Фредді:

– Маю справу, про яку мушу потурбуватися, я вистрибну на годину чи півтори на ланч.

– Окей, Генку.

Знав би я, скільки триватиме цей ланч.

9

Нас там була бригада. Осіб 150 чи 200. Були марудні папери, які мали заповнити. Потім усі ми підвелися й повернулися до прапора. Хлоп, котрий приймав у нас присягу, був тим само, що робив це й минулого разу.

Після присяги хлоп сказав нам:

– Чудово, тепер у вас є файна робота. Поводьтеся пристойно – і безпеку вам гарантовано до кінця життя.

Безпека? Безпечно у в'язниці. Три квадратні метри, без орендної плати, без вигод, без податку на прибуток, без аліментів. Без зборів за номерний знак. Без дорожніх

штрафів. Без покарань за водіння в нетверезому стані. Без програвів на перегонах. Безкоштовна медицина. Товаришування з тими, хто має спільні інтереси. Церква. Голубі. Безкоштовний похорон.

За 12 років із цих 150 чи 200 лишаться тільки двоє. Як далеко не всі можуть таксувати, чи бути сутенерами, чи штовхати траву, так і більшість хлопців, та й дівчат теж, не здатні бути поштовими службовцями. І я їх не засуджую. Роками я бачив, як вони маршували бригадами по 150 і по 200, а лишалося з кожної двоє, троє, четверо – стільки, щоб замінити тих, хто виходив на пенсію.

10

Гід провів нас будівлею. Нас було стільки, що довелося поділити на групи. Ми по черзі пересувалися ліфтами. Нам показали буфет для робочих, підвал, коротше, усю цю дурню.

Господи всемогутній, думав я, рухався б він швидше. Мій ланч уже дві години як мав завершитись. Тоді гід роздав нам часові картки (картка, на якій пробиваються позначки початку й закінчення роботи, слугують для підтвердження перебування робітника на робочому місці). І показав годинники:

– Ось так ви пробиваєтеся.

І показав, як саме. Тоді каже:

– Тепер пробийтеся ви.

За дванадцять із половиною годин ми пробили вихід. Щоб вона всралася, та церемонія присяги.

11

За дев'ять чи десять годин людей брав сон, вони падали в свої ящики, ледве встигаючи втриматися. Ми опрацьовували пошту за відділеннями зв'язку. Якщо на листі була позначка «28 відділення», клав його до комірки 28. Усе просто.

Один кремезний чорний хлопець підхопився й почав крутити руками, щоби прокинутися. Його хитало по всій підлозі.

– Бісбатьказнащо! Я не *витримую!* – зарепетував він.

А він був дебелим і потужним бугаєм. Застосовування одних і тих же само м'язів знову й знову втомлювало надзвичайно. У мене все розболілося. У кінці прольоту стояв наглядач, ще один Камінчик із цим *виразом* на пиці. Вони мусять вправлятися перед люстрами, у всіх наглядачів цей *вираз* на пиках — вони позирають на тебе так, наче ти кавалок людського лайна. Однак шлях вони пройшли той самий. Колись вони були службовцями

чи поштарями. Я цього не розумів. Вручну підібрані гвинтики.

Одну ногу весь час доводилося не відривати від підлоги. Іншу класти на підставку для відпочинку. «Підставкою для відпочинку» звалася мала кругла подушечка на ніжці. Розмови заборонено. Дві десятихвилинні перерви за вісім годин. Час, коли ти відходиш і коли повертаєшся, записується. Затримаєшся на 12–13 хвилин – наслухаєшся.

Утім, платили ліпше, ніж у мистецькій крамничці. Подумалось, що я зможу до цього звикнути. Я ніколи до цього не звик.

12

Потому наглядяч перевів нас до нового прольоту. Пропрацювали ми вже десять годин.

— Перш ніж розпочнете, — сказав він, — хочу вам дещо розповісти. Кожен піддон цього типу пошти має бути розкладено за 23 хвилини. Це виробнича норма. А тепер, задля розваги, давайте подивимося, чи хтось із нас зможе вкластися у виробничу норму. Один, два, три... ПІШОВ!

Це що за хрпнь, подумав я. Я втомився.

Кожен піддон був завдовжки два фути. Проте на кожному з них була різна кількість листів. У деяких піддонах було вдвічі-втричі

більше пошти, ніж в інших, залежало від розміру листів.

Запрацювали руки. Страх поразки.

Я не поспішав.

– Розберетеся з першим піддоном – хапайте другий!

Вони справді докладали зусиль. Підстрибували й бралися за наступний піддон.

Наглядач пройшовся позаду мене.

– Ось, – указав він на мене, – *ця* особа виконує норму. Він уже наполовину розібрався з другим піддоном!

Піддон був першим. Не знаю, чи він з мене збиткувався, проте якщо вже я настільки вирвався вперед, то пригальмував ще трохи.

13

О 3:30 почі мої 12 годин завершилися. Вони тоді не платили підмінйлам півтори ставки за понаднормові. Сама лише ставка. А наймали тебе як «тимчасово невизначеного тимчасового службовця».

Я палаштував будильник, щоб прийти до мистецької крамнички на восьму ранку.

– Що сталося, Генку? Ми гадали, ти втрапив в автоаварію. Ческали, коли ти повернешся.

– Я звільняюся.

– Звільняєшся?

– Так, людина шукає, де краще, за це не можна ганити.

Зайшов до кабінету і забрав свій чек. Я знову був на поштамті.

14

Тим часом зі мною все ще була Джойс, її герані та пара мільйонів, якщо я витримаю. Джойс, мухи та герань. 12 годин я гнув спину в нічну зміну, а вдень вона мене лапала, намагаючись мене розворушити. От сплю і прокидаюся через цю руку, яка мене смикає. Не відкараскаєшся, тож доводилося братися за справу. Бідна моя люба була вар'яткою.

Ось приходжу якимось уранці, а вона мені:

– Генку, тільки не злися.

Я був надто втомлений, щоби злитися.

– Що там, крихітко?

– Я завела нам песика. Мале щеня.

– Гарзд, чудово. Не маю нічого проти песиків. І де він?

– На кухні. Я назвала його Пікассо.

Я зайшов і подивився на пса. Бачити він не міг. Шерсть затуляла очі. Глянув, як він ходить. Підібрав його і зазирнув у вічі. Бідний Пікассо!

– Любонько, ти хоч знаєш, що ти накоїла?

– Він тобі не сподобався?

– Я не кажу, що він мені не сподобався. Однак він тупенький. IQ в нього близько 12. Ти сходила й притягла нам пса-ідіота.

– Звідки знаєш?

– Подивився і знаю.

Тої миті Пікассо почав сцяти. Сцяк у ньому було повно. Вони збігали кухонною підлогою довгими широкими жовтими струмками. Потім Пікассо закінчив і побіг роздивлятися зроблене.

Я його підібрав.

– Витри тут.

Так Пікассо став іще однією проблемою.

Я прокидався після 12-годинної нічної зміни через Джойс, котра смикала мене, під геранями і питав:

– Де Пікассо?

– До *bica* Пікассо! – відповідала вона.

Я голим, з набряклим прутнем вилазив із ліжка.

– Ти що, знову лишила його надворі? Я ж казав тобі не лишати його вдень у дворі!

Голий, надто втомлений, щоби вдягатися, ішов до заднього дворика, надійно прикритого від чужих очей. І, звісно ж, там був Пікассо, укритий п'ятьма сотнями мух, що повзали ним, намотуючи кола. Я вибігав із хати з прутнем, що починав уже спадати, і кляв тих мух. Вони сиділи в нього на очах, у шерсті, вухах, паху, пащі... всюди. А він тільки сидів

іусміхався мені. Сміявся наді мною, коли мухи його живцем їли. Мабуть, він знав більше, ніж усі ми. Я взяв його на руки й заніс додому.

«Собака малий сміявся, / побачивши такі пустощі; / а страва геть із ложкою втекла».

– А щоб тобі скисло, Джойс! Я ж тобі казав, казав тобі, казав.

– Ну, це ж ти його привчив надвір ходити. От він посрати й ходить!

– Так, але коли він завершує, занось його назад. У нього тямки не вистачає самому повернутися. І змивай лайно, коли він завершує. Ти там мушній рай створила.

Щойно я засипав, Джойс знову бралася мене смикати. До тої пари мільйонів було достобіса далеко.

15

Я купяв у фотелі, чекаючи на їжу.

Підвівся взяти собі склянку води і, як заходив до кухні, уздрів Пікассо, який підійшов до Джойс і лизнув її щиколотку. Я був босий, тож вона мене не почула. Надягла щось на високих підборах. Глянула на собаку, і її обличчя стало втіленням щирої селюцької ненависті, розпеченої до білого жару. Миском туфлі вона щодуху кошнула пса. Бідося тільки заскімлив і забігав колами. З його міхура закрапала сеча. Ну а я прийшов

за склянкою води. Тримав її в руці, не встиг ще налити води, то жбурнув її в полицю з чашками зліва від раковини. Скло розлетілось навсібіч. Джойс устигла затулити лице руками. Начхати. Підхопив собаку і вийшов. Сів із ним у фотель і став пестити малого дристуна. Він дивився на мене, висолопивши язик, і лизав мені зап'ястя. Хвіст його тріпотів і плескав, наче риба, що помирає в пакеті.

Я побачив, як Джойс на колінах збирала скло в паперовий мішок. Потім почала схлипувати. Намагалася то приховати. Повернулася до мене спиною, проте видно було, як її трясє, смикає, розриває.

Я поставив Пікассо на підлогу і зайшов до кухні.

– Крихітко, крихітко, *не треба!*

Обійняв її ззаду. Була безвольною.

– Крихітко, вибач... Мені *шкода*.

Я притиснув її до себе, поклавши руку їй на живіт. Масажував його ніжно і м'яко, намагаючись припинити судоми.

– Спокійно, крихітко, тепер розслабся. Легше...

Вона трохи заспокоїлася. Я прибрав їй волосся і поцілував за вухом. Там було тепло. Вона відсмикнулася. Коли я поцілував її ще раз, Джойс уже не опиралася. Відчув її дихання і короткий стогін. Узяв на руки й переніс

до іншої кімнати, де й сів, із нею в обіймах, на стілець. На мене вона не дивилася. Цілував їй шию та вуха. Однією рукою обіймав за плечі, другу тримав на стегнах. Погладжував її по стегну вгору-вниз, у такт її дихання, намагаючись прибрати негативну енергію.

Зрештою вона подивилася на мене з наймлявішою зі своїх усмішок. Я потягнувся і куснув її за кінчик підборіддя.

– Навіжене курво! – сказав я.

Вона розсміялася, а потім ми цілувалися, рухаючи головами назад-уперед. Вона знову почала схлипувати. Я відсунувся і сказав:

– НЕ ТРЕБА!

Ми поцілувалися знову. Підхопив її і по-ніс до спальні, *хутко* стягнув штани, майтки і взуття. Не знімаючи з неї туфель, стягнув труси і їй, зняв одну туфлю і так, з однією взутою ногою та другою босою, влаштував їй найкращі гошки за останні кілька місяців. З полиць попадали всі горщики з геранню. Коли я кінчив, то лагідно її заколисав, бавлячись із її довгим волоссям і говорячи ніжності. Вона муркотіла. Зрештою підвелася і пішла до ванної.

Не повернулася. Звідти пішла на кухню і, щось наспівуючи, почала мити посуд.

Заради Христа, Стів МакКвін не зробив би того ліпше.

У мене на руках було двоє Пікассо.

Після обіду або ланчу, або чим там воно було – з цією 12-годинною нічною зміною я вже не певен був, що чим було, – я сказав:

– Слухай, любонько, мені шкода, та ти хоч розумієш, що через цю роботу в мене дах їде? Давай на це заб'ємо. Лежатимемо собі, кохатимемось, будемо гуляти й щебетати. До зоопарку сходимо. На тваринок подивимось. З'їздимо поглянемо, як там океан. Це ж 45 хвилин ходу. Позмагаємося на гральних автоматах. Давай підемо на перегони, до Художнього музею, на бокс. Давай заведемо друзів. Давай сміятися. Бо те життя, як у нас, – воно в усіх: воно нас убиває.

– Ні, Генку, ми маємо їм довести, мусимо їм довести...

Це казала дівчина з малесенького техаського містечка.

Я забив.

Щовечора перед тим, як я йшов, Джойс розкладала мій одяг на ліжку. Усе було найдорожчим із того, що можна придбати за гроші. Я ніколи не надягав двічі поспіль одні й ті ж самі штани, сорочку, взуття. Різних наборів убрання були дюжини. Що б вона

не викладала для мене, я це вдягав. Один в один, як було із мамою.

Далеко я не пішов, – думав собі й одягався.

18

Було там дещо, звалося Навчальним класом. Чим би воно не було, але щоночі протягом півгодини пошту ми не розкладали. Кремезний італьяно вліз на трибуну розтлумачити нам, що до чого.

– ...нема нічого кращого за запах свіжого поту, і нема нічого гіршого за сморід поту не-свіжого...

Господи Боже, думав я, чи правильно я почув? Ця хрінь, безсумнівно, санкціонована урядом. Якесь вайло вчить мене мити під пахвами. Інженеру чи концертмейстеру вони такого не сказали б. Він нас принижує.

– ...тому щодня мийтеся. На ваш зовнішній вигляд зважатимуть так само, як і на продуктивність.

Здається, він хотів застосувати слово «гігієна», але такого слова, схоже, у ньому просто не було.

Тоді він обернувся до стіни й розгорнув мапу. Направду велику. Вона займала половину сцени. На мапу спрямували лампу, а кремезний італьяно взяв указку з невеликим

гумовим кінчиком – таку, як у початковій школі – і тицьнув на мапу:

– Ось, бачите всю цю ЗЕЛЕНЬ? Так, тут її до чорта. Дивіться!

Указкою він помахав уздовж зелені.

Антиросійські настрої тоді були сильнішими, ніж зараз. Китай ще не взявся грати м'язами. В'єтнам був маленькою вечіркою з феєрверками. Але мені й надалі видавалося, що я куку на мушу. Ну не може бути, щоб я таке почув. Однак ніхто з аудиторії не протестував. Вони трималися за свою роботу. Згідно з Джойс, за неї мав триматися й я.

Тоді він мовив:

– Гляньте. Це – *Аляска!* А ось тут – *вони!* Видається, що вони можуть просто перестрибнути, чи не так?

– Аха, – протягнув хтось із промітими мізками з переднього ряду.

Італьяно смикнув мапу. Вона згорнулася в рулончик, потріскуючи від воївоначного шаленства.

Тоді він підійшов до краю сцени, спрямувавши гумовий кінчик указки на нас.

– Я хочу, щоби ви втямили: ви маєте стримувати статтю видатків бюджету. Хочу, щоби ви розуміли: **КОЖЕН РОЗКЛАДЕНИЙ ВАМИ ЛИСТ – КОЖНА СЕКУНДА, КОЖНА ХВИЛИНА, КОЖНА ГОДИНА, КОЖЕН ДЕНЬ, КОЖЕН ТИЖДЕНЬ –**

КОЖЕН ДОДАТКОВО РОЗКЛАДЕНИЙ У ПОЗАРОБОЧИЙ ЧАС ЛИСТ ДОПОМАГАЄ ЗАВДАТИ ПОРАЗКИ РОСІЯНАМ! На сьогодні все. Перш ніж ви розійдетеся, кожен із вас отримає планове завдання.

Планове завдання. Що б це було?

Хтось пройшовся, роздаючи аркуші.

– Чінаскі? – гукнув він.

– Еее?

– На вас дев'яте відділення.

– Дякую, – кажу.

Я не тямив, що сказав. Дев'яте відділення було найбільшим у місті. Декому дісталися крихітні відділення. Це було те саме, що й із двофутовими піддонами за 23 хвилини – піддони в тебе просто затрамбовували.

19

Наступної ночі, коли нас переводили з головної будівлі до навчальної, я зупинився потеревенити з Гасом, старим газетярем. Колись Гас був третім претендентом на звання чемпіона в другій напівсередній вазі, проте чемпіонства він так і не дочекався. Він гамселив зліва, а, як вам відомо, з шульгами битися ніхто не хоче – хлопчика доводиться перевчати. Пощо напружуватись? Гас завів мене всередину, і ми ковтнули з його пляшки. Потім я спробував наздогнати групу.

Італьяно чекав при вході. Бачив, як я йду.
Зустрів мене на півдорозі у дворі.

– Чінаскі?

– Еее?

– Ви спізналися.

Я промовчав. До будівлі ми пішли разом.

– Я вже думав вліпити вам на зап'ястя
смужку попередження, – сказав він.

– О ні, сер, *будь ласка*, не робіть цього! –
заблагав я на ходу.

– Гаразд, – каже, – але тільки цього разу.

– Щиро вдячний, сер, – відповів я, коли
вже заходили всередину.

Сказати дещо? Від цього курвиного сина
тхнуло немитим тілом.

20

Тепер наші півгодини було присвячено
плановому тренуванню. Нам роздали по ко-
лоді карт, з якими ми мали вчитися розкла-
дати. Щоби виконати план, 100 карт мало
бути розкладено за 8 хвилин чи менше, що-
найменше на 95 відсотків правильно. Дава-
ли три спроби, і якщо втретє теж не вдавало-
ся, тебе відпускали. Звільняли, маю на увазі.

– Декому з вас це не вдасться, – сказав
італьяно. – Може, ви були створені для чо-
гось іншого. Може, станете вренті президен-
том «General Motors».

Перегодом італьяно ми спекалися, а новий малий плановий інструктор нас підбадьорював.

– Усе вам вдасться, хлопці, не так вже це й складно, як виглядає.

У кожної групи був свій плановий інструктор, якому теж ставили оцінки, виходячи з відсотка членів групи, що пройшли іспит. Нам дістався хлоп із найнижчим відсотком. Він непокоївся.

– Це ж легше легкого, хлопці, просто зосередьтеся.

У декого з хлопів були тонкі колоди. Моя була найтовстішою. Я просто стояв там у своєму новому опатному вбранні. Стояв там із руками в кишенях.

– Чінаскі, що не так? – спитав інструктор. – Я знаю, що все в тебе вийде.

– Аха, так. Я оце думаю.

– Що ти оце думаєш?

– Нічого.

І пішов собі.

За тиждень я все ще стояв із руками в кишенях, коли до мене підійшов підмінйло.

– Сер, гадаю, я вже готовий розкидати свій план.

– Ви певні? – спитав я.

– Коли тренувався, то розкидав 97, 98, 99 і пару разів 100.

– Ви ж розумієте, що на ваші тренування ми витрачаємо значні суми. Ми хочемо, щоб ви знали все достеменно!

– Сер, я щиро вважаю, що готовий!

– Гарзд, – сказав я й потис йому руку. – То вперед, хлопчику мій, пай щастить.

– Дякую, сер!

Він збіг угору до екзаменаційної – заскле-ного акваріуму, в який тебе кидали, щоб перевірити, чи зможеш плавати в їхніх водах. Бідна рибко! Яке падіння для містечкового паскуди! Я зайшов до тренувального кабінету, стягнув мотузку з колоди і вперше на неї поглянув.

– От лайно, – кинув я.

Кілька хлопів зареготали. Тоді плановий інструктор сказав:

– Ваші півгодини скінчилися. Повертайтеся на робочі місця.

Це означало повернення до 12 годин. Їм не вистачало працівників для розсилання пошти, тому ті, хто лишався, мусили гарувати за всіх. Згідно з розкладом, малисьми працювати два тижні поспіль, зате й вихідних чотири. Це підтримувало. Чотири дні відпочинку. Останньої ночі перед вихідними ввімкнувся гучномовець.

«УВАГА! УСІМ ТИМЧАСОВЦЯМ У ГРУПІ 409...»

У 409-ій групі був я.

«...ВАШІ ЧОТИРИ ВИХІДНІ СКАСОВАНО. ЦІ ДНІ ВАМ НАЛЕЖИТЬ ВИХОДИТИ НА РОБОТУ!»

21

Джойс знайшла собі роботу в окрузі – в окружному поліцейському управлінні, щоби мало не видалося. Я жив із ментівкою! Мені бодай упродовж дня вдавалося спочити від її пестливих рученят, але: Джойс придбала двох папужок, і ті бісові створіння не розмовляли, а лише всенький день вицвірінькували.

З Джойс ми стрічалися за сніданком та обідом – досить кваншо, але славно. Хоч вона й продовжувала мене вряди-годи гвалтувати, зрушення були позитивні, якби не папужки.

· Слухай, крихітко...

Що сталося?

-- Гаразд, до герані, мух і Пікассо я звичаївся, але маєш розуміти, що я щоночі працюю по 12 годин, крім того, вивчаю план, а ти чіпляєшся до решток моєї енергії...

– Чіпляюся?

-- Ні. Я не це хотів сказати. Вибач.

Що ж ти мав на увазі під «чіпляєшся»?

- Кажу, забий! Це через папужок.

– Отже, через папужок. Вони теж до тебе чіпляються?

– Саме так.

– І хто згори?

– Знаєш, це не дотепно. Не будь буюкою. Я намагаюся дещо тобі сказати.

– Зараз ти намагаєшся вказати, якою мені бути!

– Добре! *Срака-мотика!* Це ти маєш гроші! Даси мені договорити чи ні? Скажи, так чи ні?

– Так, малюку, так.

– Добре. Малюк каже тобі: Мамо! Мамо! Ці трахані папужки зводять мене з розуму!

– Гаразд, розкажи мамі, як папужки зводять тебе з розуму.

– Ну, мамо, вони весь день сверготять, ніколи не змовкають, а я все чекаю, доки вони щось бовкнуть, але вони ніколи нічого не кажуть, і весь день я не можу спати, слухаючи цих ідіотів!

– Добре, малюку. Якщо вони й далі не даватимуть тобі спати, вистав їх.

– Виставити їх, мамо?

– Так, вистав їх.

Вона поцілувала мене й збігла сходами, прямуючи на свою ментівську роботу.

Пішов до ліжка й спробував заснути. Як вони цвіркали! Розболівся кожен м'яз мого тіла. На одному боці полежу, на другому

боці полежу, на спині полежу – все одно болить. Найлегше, як виявилось, було на животі, проте так я швидко втомлювався. Щоби змінити позу, витрачалось дві-три хвилини.

Я борсався й крутився, лаючись, скрикуючи й хихочучи над сміховинністю ситуації. Над їхнім цвірканням. Вони мене дістали. Що вони у своїй маленькій клітці могли знати про біль? Яйцеголові базіки! Саме пір'я, мізки розміром із голівку булавки.

Я присилював себе вилізти з ліжка й піти до кухні, набрав чашку води, підійшов до клітки і вилляв воду на них.

– От шелихвості срані! – лайнувся я.

Вони лиховісно зиркали на мене з-під мокрого пір'я. І *мовчали!* Нема нічого ліпшого за давні добрі водні процедури. Я дечого нахапався у психіатрів.

Тоді зелений із жовтою грудкою нахилився й дзьобнув себе в ті груди. Потім глянув на червоного з зеленою грудкою і взявся з ним цвенькати. Усе повернулося на круги своя.

Сів на край ліжка і слухав їх. Підійшов Пікассо, хапонував мене за щиколотку.

То було останньою краплею. Я виїс клітку надвір, Пікассо за мною. Десять тисяч мух здійнялися в повітря. Поставив клітку на землю, відчинив дверцята й сів на східці.

Обидві пташки зиркнули на дверцята. Вони не могли втямити, але пробували. Відчував, як намагаються працювати їхні крихітні мізки. Тут у них була їжа й вода, але що там, у відкритому просторі?

Зелений із жовтою грудкою зважився першим. Він зістрибнув до виходу зі своєї жердинки. Сів, ученившись за дріт. Роззирнувся на мух. Посидів так п'ятнадцять секунд, обираючи. Тоді щось у його малій голівці перемкнуло. Чи в її малій голівці. Він не полетів. Понісся просто в небо. Угору, угору, угору. Прямісінько вгору! Прямовисно, наче стріла! Ми з Пікассо сиділи й спостерігали. Одним сраним шелихвостом менше.

Настала черга червоного з зеленою грудкою.

Червоний вагався значно довше. Він нервово обійшов дно клітки. Пекельно тяжке рішення. Людям, птахам, усім доводиться їх приймати. Складна гра.

Тож червоний проходжав і обмізковував. Жовте сонячне сяйво. Мухи гудуть. Чоловік із псом спостерігають. І це небо, це всеньке небо.

То було занадто. Червоний перстрибнув на дріт. Три секунди.

ВЖИК!

Пташка щезла.

Ми з Пікассо забрали порожню клітку й повернулися додому.

Я вперше за кілька тижнів добре виспався. Забувся навіть встановити будильник. Їхав собі на білому коні вниз Бродвеєм, що у Нью-Йорку. Мене щойно обрали мером. У мене був чудовий стирчак, а потім хтось жбурнув у мене плахою брудоти... і Джойс мене розбудила.

– Що з пташками сталося?

– До біса пташок. Я мер Нью-Йорка!

– Я тебе про пташок питаю. Чому клітка порожня?

– Пташки? Пташки? Які пташки?

– Прокинься, щоб тобі булька з носа вискочила!

– Люба, важкий день на роботі? Ти якась собакувата.

– ДЕ ПТАШКИ?

– Ти ж сказала виставити їх, якщо вони мене будитимуть.

– Я мала на увазі виставити їх на задній ганок чи надвір, дурню!

– Дурню?

– Так, ти дурень! Хочеш сказати, ти випустив пташок із клітки? Ти справді кажеш, що випустив їх із клітки?

– Усе, що я можу сказати, – вони не у ванній і не на полиці з чашками.

– Вони ж там голодуватимуть!

– Ловитимуть собі хробачків, їстимуть ягідки й таке інше.

– Не ловитимуть вони, ніяк не ловитимуть. Бо не знають, як. Помруть вони!

– Най навчаться чи здохнуть, – сказав я, повільно розвернувся й налаштувався спати. Мені невиразно чулося, як вона готує обід, впускає кришки й ложки на підлогу та лається. Але Пікассо був зі мною на ліжку, убезпечений від гострих мисків її туфель. Я витягнув руку, пес її полизав, і я заснув.

Авжеж, на хвильку. Наступне, що пам'ятаю, – мене пестили. Розплющую очі, а вона дивиться на мене божевільним поглядом. Була гола, а груди гойдалися наді мною. Волосся лоскотало мені ніздрі. Я подумав про її мільйони, згріб її, перекинув на спину і замантачив.

22

Направду вона не була ментівкою, просто ментівським службовцем. Почала, повертаючись, розповідати про хлопа з пурпуровою застібкою для краватки, котрий був «справжнім джентльменом».

– О, він такий *ласкавий!*

Я це щовечора про нього чув.

– Добре, – кажу, – ну й як там ведеться старому Пурпуровій Застібці?

– О, – відповідала вона, – знаєш, що сталося?

– Ні, крихітко, тому й питаю.

– О, він ТАКИЙ джентльмен!

– Гаразд, гаразд. Що ж там трапилося?

– Ти знаєш, він стільки *страждав*!

– Безперечно.

– Знаєш, у нього дружина померла.

– Не знав.

– Не суши зуби. Кажу тобі, він удівець і витратив 15 тисяч доларів на медичні й похоронні рахунки.

– Та невже? І що?

– Спускаюся я до холу, а він мені назустріч йде. Перестрілися, тобто. Він на мене дивиться й каже мені зі своїм турецьким акцентом: «Ти така красива!». І знаєш, що він зробив?

– Ні, люба, скажи мені. Кажу хутчіш.

– Він поцілував мене в підборіддя, легенько, надзвичайно легенько. І пішов собі.

– Дещо я тобі про нього розповім, крихітко. Він обдивився фільмів.

– А ти звідки знаєш?

– Я що, вгадав?

– Йому належить автомобільний кінотеатр. Працює там щовечора після роботи.

– Логічно, – сказав я.

– Але він *такий* джентльмен! – мовила вона.

– Слухай, крихітко, ти тільки не ображайся, але...

– Але що?

– Дивись, ти в глушині жила. А я змінив п'ятдесят робіт, може, й сотню. Ніде надовго не затримувався. Тобто хочу сказати, що по всіх офісах Америки грають в одну й ту ж саму гру. Люди знуджені, не знають куди себе подіти, от і граються в службові романи. Зазвичай то є нічим більшим, ніж убиванням часу. Часом їм вдається раз-другий когось відішпукати, проте навіть тоді це лиш дозвілля, мов бовлінг, телевізія чи святкування Нового року. Зрозумій, що це нічого не значить, тоді не розчаруєшся. Даєш тямки, про що я?

– Гадаю, містер Партізіян щирій.

– Як матимеш справи з цією Застібкою, люба, не забудь, що я тобі казав. Стережися цих облизнів. Він справжній, як іржава копійка.

– Він справжній. Справжній джентльмен. Абись ти був таким джентльменом.

Я забив. Сів на кушетку, узяв аркуш із планом і спробував вивчити бульвар Бебкок. Бебкок поділявся на 14, 39, 51 та 62. Якого дідька! Невже я не здатен цього запам'ятати?

Зрештою, я взяв вихідний, і знаєте, що зробив? Прокинувся раніше, ніж повернулася Джойс, і спустився до ринку трохи скупитися – здурів, певно. Пройшовся ринком і замість того, щоби взяти добірний шмат м'яса на смаження чи навіть кусень печеного курчати, знаєте, що зробив? Зробив невинні очі й пішов до відділу Сходу, заповнивши кошик восьминогами, морськими павуками, равликами, водоростями й подібним. Продавець зиркнув на мене із подивом і взявся підраховувати.

Коли Джойс того вечора повернулася, я вже все виклав на стіл. Водорості, тушковані з морськими павуками, пересипані маленькими золотавими равликами, смаженими на вершковому маслі.

Завів її до кухні й показав приготоване.

– Я зготував це на твою честь як присвяту нашій любові.

– Діждалася сраної немочі, це що за лайно? – спитала вона.

– Равлики.

– Равлики?

– Так, ти навіть уявити собі не можеш, скільки сторіч на Сході обожнювали такі продукти. Віддамо належне їм і собі. Вони засмажені на вершковому маслі.

Джойс зайшла і всілась.

Я почав закидати равликів до рота.

– Бодай би мені жаба ногу відчавила, люба, вони чудові! СПРОБУЙ ОДНОГО!

Джойс нахилилася й підчепила одного виделкою, роздивляючись інших на тарелі.

Я набрав повен рот смачнючих водоростей.

– Незле, правда, крихітко?

Вона пожувала равлика.

– Смажені на вершковому маслі.

Узяв кілька рукою й жбурнув до рота.

– Сторіччя на нашому боці, любонько, ми не можемо помилятися.

Вона нарешті сковтнула. І дослідила тих, що були на тарелі.

– В них усіх крихітні *гузна*! Жах який! Який жах!

– Що такого жахливого в гузнах, люба?

Вона притисла до рота серветку. Зірвалася й понеслася до ванної. Почала блювати. Я ж горлав їй з кухні:

– КРИХІТКО, ЩО ТАКОГО В ГУЗНАХ? У ТЕБЕ Є ГУЗНО, І В МЕНЕ ВОНО Є! ТИ ЙДЕШ ДО КРАМНИЦІ Й КУПУЄШ ДОБІРНИЙ СТЕЙК, АЛЕ І В НЬОГО БУЛО ГУЗНО! СВІТ ВКРИТИЙ ГУЗНАМИ! НА СВІЙ ЛАД У ДЕРЕВ ТЕЖ Є ГУЗНА, АЛЕ ТИ ЇХ НЕ ЗНАЙДЕШ, ВОНИ ПРОСТО СКИДАЮТЬ ЛИСТЯ. ТВОЄ

ГУЗНО, МОЄ ГУЗНО, СВІТ ПОВЕН
МІЛЬЯРДІВ ГУЗЕН. ВОНО Є В ПРЕЗИ-
ДЕНТА, І В МИЙНИКА МАШИН,
У СУДДІ Й УБИВЦІ ТЕЖ Є ГУЗНА... НА-
ВІТЬ ПУРПУРОВА ЗАСТІБКА ЙО-
ГО МАЄ!

– Все, припини, ПРИПИНИ!

Її знову знудило. Глушина. Я розкорку-
вав пляшку саке і хильнув.

24

Сталося то десь за тиждень, близько сьо-
мої ранку. Мені пощастило взяти ще один
вихідний, і після подвійної зміни я притис-
кався до Джойсової дупці, до її гузна, і со-
лодко снав, коли в двері подзвонили. Я ви-
брався з ліжка й пішов відчиняти.

Там стояв чоловічок у краватці. Він тиць-
нув мені якісь папери й змився. То був ви-
клик до суду з приводу розлучення. Плака-
ли мої мільйони. Утім, я на них усе одно не
розраховував, тож не злився.

Розбудив Джойс.

– Що?

– Чоловічок міг припертися й пізніше, ні?

Показав їй папери.

– Вибач, Генку.

– Та все гаразд. Ти просто мала мені ска-
зати. Я погодився б. Ми двічі покохалися б,

пореготали, було б весело. Я цього не розумію. Ти ж увесь час знала. Сто чортів мені в бебехи, якщо я розумію жінок.

– Слухай, я подала документи, коли ми посварилися. Гадала, якщо зроблю це на ясну голову, то ніколи не зважуся.

– Гаразд, люба, мене захоплює твоя чесність. Це Пурпурова Застібка?

– Це Пурпурова Застібка, – сказала вона.

Я розсміявся. То був радше сумний сміх, маю сказати. Проте вирвалося.

– Хто б сумнівався. Але він стане тобі халепою. Успіхів тобі, крихітко. Я багато чого в тобі любив, і не стільки твої гроші, ти це знаєш.

Вона розревілася в подушку, лежачи на животі, уся здригалася. Дівчинка з глушини, зіпсована й збита з пантелику. Ось вона плаче, здригається, і нема в тому нічого фальшивого. Це було жахливо.

Ковдри сповзли, відкривши мені її білу спину, леза лопаток, відстовбурчені, наче прагнули перетворитися на крила, пробивши шкіру. Малі леза. Вона була безпорадною.

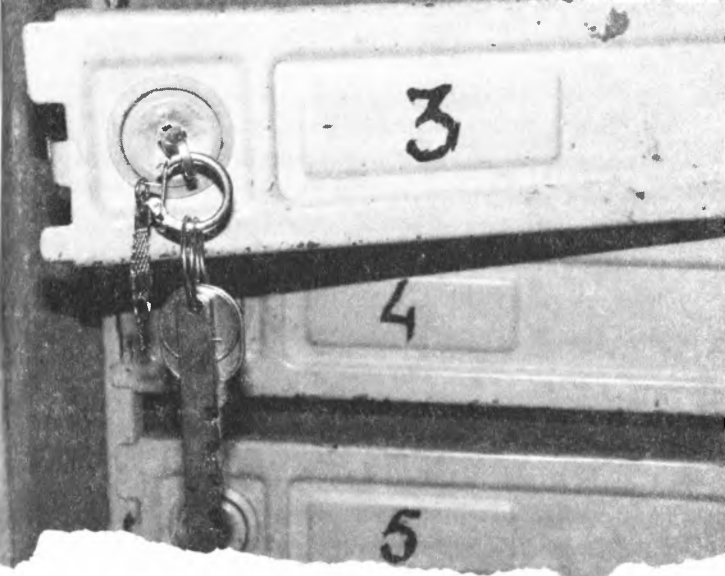
Забрався до ліжка, погладив її спину, понестив її, заспокоїв – і вона почала паново:

– О, Генку, я тебе люблю, люблю тебе, мені так шкода, вибач, вибач, вибач мене.

Їй справді було пренаскудно.

Трохи згодом мені почало видаватися, що це я з нею розлучаюся. Відтак ми добре погарцювали на згадку про старі часи. Їй лишалася хата, пес, мухи та герані. Навіть допомогла мені зібратися. Охайно склала до валіз мої штани. Запакувала майтки і бритву. Щойно я був готовий іти, вона розревілася знову. Я куснув її у вухо, праве, і вийшов із речами. Сів у машину й поїхав вуличками в пошуках знаку «Оренда».

Це заняття не видалося мені незвичним.

1

Розлучення я не оскаржував і до суду не пішов. Джойс віддала мені машину. Вона ж не їздила. Усе, що я втратив, – три чи чотири мільйони. Проте в мене все ще лишався поштамт.

Бетті я зустрів на вулиці.

– Нещодавно бачила тебе з тою курвою. Не твого польоту птаха.

– Усі вони не мого польоту.

Сказав їй, що в нас усе скінчено. Ми пішли на пиво. Бетті постарішала, і то швидко. Обважніла. Зморшки прорізулися. Підборіддя обвисло. Було журно. Але й я постарішав.

Бетті втратила роботу. Пес утік, його вбили. Вона влаштувалася офіціанткою, потому втратила й це, коли кав'ярню знесли, щоби звести будівлю на офіси. Тепер вона мешкала в комірчині в пічліжці. Міняла там постіль і чистила туалети. Підсіла на вино. Запропонувала зійтися наново. Я запропонував трохи вичекати. Мусив оклигати після всього.

Вона повернулася до своєї кімнатки, одягла найкращу сукню, туфлі на підборах, спробувала навести красу. Однак з'явився в ній невимовний сум.

Ми взяли квінту віскі й трохи пива, пішли до мене на четвертий поверх старої багатопверхівки. Я зателефонував і сказав, що захворів. Сів навпроти Бетті. Вона схрестила ноги, скинула туфлі, трохи посміялася. Наче в старі добрі часи. Майже. Чогось бракувало.

У ті часи, якщо ви телефонували попередити, що захворіли, поштамт присилав медсестру, яка мала в цьому впевнитися, переконатися, що ви не тусуєтеся по клубах і не сидите за покером у вітальні. Жив я неподалік поштамту, тож їм було зручно мене перевіряти. Ми з Бетті сиділи вже близько двох годин, коли в двері загрюкали.

– Це ще хто?

– Усе гаразд, – прошепотів я, – припни язика! Бери туфлі, гайда на кухню, і щоб анітелень.

– ХВИЛИНОЧКУ! – гаркнув я до грюкальника.

Запалив цигарку, щоби перебити запах, тоді пішов привідчинив двері. То була медсестра. Та сама. Вона мене знала.

– Ну а тепер що з вами? – спитала вона.

Я видихнув кілечко диму.

– Розлад шлунка.

– Певні?

– Це ж мій шлунок.

– Розпишетесь на підтвердження, що я до вас заходила, і ви були вдома?

– Безперечно.

Медсестра просунула мені форму. Я розписався. Повернув їй.

– Завтра на роботу вийдете?

– Хто його зна. Як мені покращає, то піду, як ні – то ні.

Наостанок вона недобре на мене зиркнула і пішла. Я знав, що медсестра вловила запах віскі в моєму диханні. Чи це щось доводить? Радше ні, забагато формальності, хоч, може, вона й сміялася, повертаючись до машини зі своєю невеличкою чорною валізкою.

– Гаразд, – сказав я, – вдягай туфлі й виходь.

- Хто то була?
- Медсестра з роботи.
- Пішла вже?
- Аха.
- Вони постійно так перевіряють?
- Ще жодного разу не прогавили. А тепер давай славно хильнемо, аби це відзначити!

Я сходив на кухню і налив дві чималі порції, віддав одну Бетті.

– Будьмо! – кажу.

Ми підняли склянки, дзенькнулися.

Аж тут задзеленчав будильник, ще й гучно. Я підскочив, наче мене в дупу підстрілили. Бетті підстрибнула на фут. Я підбіг до будильника й вимкнув його нафіг.

– Ісусе, – сказала вона, – я ледь не всралася.

Ми розреготалися. Сіли. Вишили.

– Був у мене кавалер, – каже, – на округ працював. І любили вони присилати інспектора, хлопця, але не щоразу, а десь раз через п'ять. П'ю я того вечора із Гаррі – це його так звали, Гаррі. Тож п'ю я того вечора із Гаррі, і тут у двері стукають. Гаррі повністю одягнений сидить на дивані. «Ісусе Христе», – спискує він і, як був у всьому одязі, стрибає до ліжка й підтягує ковдру. Я закидаю пляшки та склянки під ліжку і відчиняю двері. Цей хлоп заходить

і сідає на диван. Гаррі навіть взуття зі шкарпетками не стягнув, але цілісінько вкритий ковдрою. Хлоп питає: «Ну, Гаррі, як почуваєшся?» І Гаррі каже: «Та не те щоб, ось вона про мене піклується». І показує на мене. А я сиджу п'янюча. «Сподіваюся, Гаррі, ти оклигаєш», – каже хлоп і йде. Певно, він бачив під ліжком і пляшки, і склянки, і думаю, що він не повірив, що ступні в Гаррі *настільки* великі. Нерви полоскотало.

– Трясця, життя від них нема, хіба ні? Вічно їм хочеться наглядати.

– Аякже.

Ми ще трохи посиділи пожлуктили, згодом пішли до ліжка, але то не було так само, ніколи не буває – між нами був простір, минув час, за який дещо змінилося.

Дивився, як вона йде до ванни, бачив зморшки і бганки в неї під гепою. Бідося. Нещасне біднятко. Джойс була твердою і щільною – згрібав у руку і відчував це. Бетті настільки доброю не була. Як сумно, журно, сумно як. Коли Бетті повернулася, ми не співали, не реготали і навіть не сперечалися. Сиділи собі в темряві, пили, смалили цигарки, а коли пішли до сну, ані я не поклав ніг на неї, ані вона на мене, як бувало. Ми спали, не торкаючись одне одного.

Нас обох обікрали.

Я зателефонував Джойс:

– Ну як там ведеться з Пурпуровою Застібною?

– Я не можу зрозуміти, – відповіла вона.

– Що він зробив, коли ти сказала йому, що розлучилася?

– Коли я йому сказала, ми сиділи в кав'ярні навпроти одне одного.

– І?

– Він виделку впустив. Рота роззявив. Питає: «Що?»

– Він знав, що захочеш стосунків.

– Не розумію. Відтоді він мене уникає. Щойно побачу його в холі, він тікає. Не сідає навпроти мене, коли обідаємо. Здається, він... так, майже... охолов.

– Крихітко, є інші чоловіки. Забудь цього хлопа. Налаштуй вітрила на новий вітер.

– Його буде складно забути. Маю на увазі, яким він був.

– Він про твої гроші знає?

– Ні, я йому не казала.

– Ну, якщо вже він так тобі потрібен...

– Ні, так він мені не потрібен.

– Гаразд, Джойс, тоді бувай.

– Бувай, Генку.

Невдовзі потому отримав від неї листа. Вона повернулася до Техасу. Бабуся дуже

слаба, довго не протримається. Про мене питали. І все таке інше. З любов'ю, Джойс.

Я відклав лист і уявив, як карлик намагається зрозуміти, у чому я помилився. Мала тремтлива потворка гадала, що я такий розумний лиходій. Шкода його так розчаровувати.

3

Тоді мене викликали до кадровиків зі старої Федеральної будівлі. Змусили мене чекати заведені 45 хвилин чи навіть півтори години.

І от голос каже:

– Містере Чінаскі?

– Аха, – кажу.

– Заходьте.

Чолов'яга відвів мене до столу. Там сиділа ця жінка. Було в ній щось сексуальне, виглядала років на 38–39, але схоже було, що свою сексуальність занехаяла заради інших речей або взагалі ігнорувала.

– Сідайте, містере Чінаскі.

Я сів.

Крихітко, подумалось, я на тобі показався б.

– Містере Чінаскі, – продовжила вона, – нас цікавить, чи ви заповнили заяву належним чином.

– Еее?

– Ми маємо на увазі записи про ваші арешти.

І передала мені аркуш. Жодного сексу в її очах не було. Я перерахував вісім чи десять притягнень – типових притягнень через пиятику. Приблизні дані. Жодного уявлення про дати я не мав.

– Тепер ви *все* перерахували? – спитала вона.

– Гм, гм... Дайте подумати.

Я знав, чого їй баглося. Щоб я сказав «так», і вона мене згарбала б.

– Стривайте... Гм. Гмм.

– Так?

– О, о Боже мій.

– Що таке?

– Було ще водіння в нетверезому стані. Роки чотири тому. Точної дати не пригадаю.

– І це вас пам'ять підвела?

– Так, авжеж, я мав намір це записати.

– То допишіть.

Я дописав.

– Містере Чінаскі. Це страхіття, а не запис. Я хотіла б, щоб ви пояснили ці притягнення і, якщо можливо, обґрунтували ваше бажання працювати в нас.

– Гаразд.

– На відповідь вам дається десять днів.

Не те щоб я аж настільки прагнув цієї роботи. Однак ця дама мене роз'ятрила.

Того вечора я зателефонував і взяв лікарняний, купив розлінійований і пронумерований правничий папір (формат 33x40,6 см) і блакитну течку страшенно офіційного вигляду. Ще взяв квінту віскі й шістку (шість банок) пива, усівся і притьмом все надрукував. Тримав під рукою словник. Час від часу гортав сторінки, знаходив довге незрозуміле слово, додавав його і висмоктував із нього речення чи абзац. Набазграв так сорок дві сторінки. Завершив я словами «Копії цього звіту збережено для поширення в пресі, на телебаченні та в інших засобах масової інформації».

Лайно з мене так і перло.

Вона особисто вийшла з-за столу і прийняла писанину.

– Містере Чінаскі?

– Так?

Була дев'ята ранку. На день пізніше за визначену нею дату.

– Хвилинку.

Із сорока двома сторінками вона повернулася за стіл. Читала, читала й читала. Хтось читав з-за її плеча. Перегодом їх стало двоє, троє, четверо, п'ятеро. І всі читали. Шестеро, семеро, восьмеро, дев'ятеро. Читали всі.

Що за хрінь, подумалось.

Тоді почувся голос із натовпу:

– Що ж, усі генії – пиятики.

Наче це все пояснювало. Знов обдивилися фільмів.

Вона підвелася з-за столу, тримаючи аркуші в руці.

– Містере Чінаскі?

– Так?

– Вашу справу буде продовжено. Ми дамо про себе знати.

– Тобто я продовжую працювати?

– Тобто ви продовжуєте працювати.

– На все добре, – сказав я.

4

Якось уночі всадовили мене на ослінчик поруч Бачнера. Пошту він не розкидав. Просто сидів собі. І базікав.

Зайшла дівуля й всілася в кінці прольоту. Почулося Бачнереве:

– Гей, ти, дзюрко! Хочеш мого патика собі в кунку, не? Цього тобі треба, пичодайко?

Я продовжував розкидати пошту. Пройшов наглядач. Бачнер вилаявся:

– Ти в мене в списку, довбогранику! Просто тобі наприпочатку списку! Я тебе ще дістану, мудло паскудне! Смердотний вироде! Смоктало херів!

Наглядачі Бачнера не чіпали. Його взагалі ніхто ніколи не чіпав.

Тоді я знову його почув:

– Гаразд, мала! Мені не до вподоби вираз твого писка! Ти в мене в списку, мудаче. Просто тобі наприпочатку списку! Я ще візьму тебе за дупу! Гей, я до тебе звертаюся! Чуєш?

Це вже було занадто. Я жбурнув свою пошту.

– Гаразд, – рикнув я йому, – ходім, покажеш карти! Усю свою срану колоду покажеш! Тут хочеш чи вийдемо?

Глянув на Бачнера. Цей хворий звертався до стелі:

– Кажу тобі, ти в мене наприпочатку списку. Я тебе дістану, мало не видасться!

Упс, Ісусе, схоже, я нараввся! Службовці принишкли. Не міг їх за це ганити. Підвівся, сходяв попити води. Повернувся. За 20 хвилин вирішив використати свою десятихвилинну перерву. Коли повернувся, на мене вже чекав наглядач. Тлустий чорний ледь за п'ятдесят. Взявся на мене кричати:

– ЧІНАСКИ!

– Що сталося, шаповний? – спитав я.

– За останні півгодини ви двічі лишали своє робоче місце!

– Так, я відходив попити води. 30 секунд. А пізніше використав свою перерву.

– А якби ви працювали біля верстата? Верстат не можна лишати двічі за 30 хвилин!

Усеньке його обличчя пашіло з гніву. Приголомшливо. Я такого не розумів.

– ВИПИСУЮ ВАМ ДОГАНУ!

– Гаразд, – сказав я.

Повернувся на місце, сів поруч із Бачнером. Підбіг наглядач із доганою. У ній було годі щось розібрати. Прочитати я її не зміг. Він писав її з такою люттю, що, писана навскоси, уся вона була в кляксах.

Догану я акуратно склав і засунув до задньої кишені.

– Йде на те, що я вб'ю цього курвиного сина, – сказав Бачнер.

– Якби ж то, пузаню, – відповів я, – якби ж то.

5

Тривало це дванадцять годин уночі, плюс наглядачі, плюс службовці, плюс той факт, що серед цього м'яса не було чим дихати, плюс черства печеня в некомерційній закусочній.

Плюс ОМ-1. Основний міський-1. Те планове завдання й поряд не валялося з цим Основним міським-1. Він містив близько третини всіх міських вулиць і те, як вони

поділялися на відділення. Я жив в одному з найбільших міст Сполучених Штатів. Вулиць там багацько. А ще був ОМ-2. І ОМ-3. На проходження кожного іспиту давалося 90 днів, три спроби на кожен, щонайменше на 95 відсотків правильно, сто карток у скляній скрині, вісім хвилин. Не здаєш – підеш пробуватись на президента «General Motors», як казав той хлоп. Для тих, хто склав, плани ставали на крихту легшими – на другий чи третій раз. Але з дванадцятигодинною нічною зміною та зі скасованими вихідними для більшості то було занадто. Тому з групи в 150–200 осіб нас лишалося сімнадцятеро чи вісімнадцятеро.

– Як, по-вашому, я можу відробляти дванадцятигодинну нічну зміну, спати, їсти, митися, їздити туди й назад, забирати випране, купувати бензин, платити за квартиру, замінювати шини, розбиратися з тими дрібницями, які доводиться виконувати, і ще вивчати план? – спитав я інструктора в тренувальному кабінеті.

– Обходьтеся без сну, – сказав він.

Я витріщився на нього. Він не *Діксі*¹, на гармоніці не грав. Клятий покидьок був серйозним.

¹ Пісенька 1859 року «Земля Діксі» («Dixie's Land») після створення Конфедерації стала її офіційним гімном. – *Прим. пер.*

Виявилось, що єдиний час, коли міг вчитися, – перед сном. Завжди надто втомлювався, щоб приготувати і з'їсти сніданок, тому виходив, брав високу¹ шістку пива, клав її на ліжко біля стільця, розкорковував бляшанку, славно ковтав, і аж тоді відкривав сторінку плану. Коли за якийсь час діставався так до третьої бляшанки, аркуш випадав у мене з рук. Більше не влазило. Тоді, сидячи на ліжку й витріщаючись на стіни, допивав решту пива. За останньою пляшкою міг заснути. А коли прокидався, часу лишалося тільки на клозет, умитися, поїсти і доїхати на роботу.

Пристосуватися ніяк не вдавалося, просто дедалі більше втомлювався. Повертаючись додому, завжди дорогою брав свою шістку, і якось уранці мене геть розібрало. Я видерся східцями (ліфту не було) і встромив ключ. Двері прочинилися. Хтось усе позмінював, постелив новий килим. І меблі теж були новими.

На дивані сиділа жінка. Виглядала незле. Молода. Ладні ноги. Блондинка.

– Привіт, – сказав я, – пиво будеш?

– Привіт! – відповіла. – Від одного не відмовлюся.

¹ Високими називають бляшанки пива 0,5 л, на відміну від низьких, що мають місткість 0,33 л. – *Прим. пер.*

– Мені подобається, як тут все перешикували, – повідомив я.

– Я сама це зробила.

– Але *нащо*?

– *Здалося*, що потрібно.

Ми хильнули пива.

– Ти славна, – сказав я. Поклав своє пиво і поцілував її. Поклав року на її коліно. Красиве коліно. Ковтнув іще пива.

– Так, мені справді тут подобається. Тішить душу.

– Це чудово. Моєму чоловікові теж подобається.

– І нащо б це твоєму чоловікові... Що? Чоловікові? Стривай, який тут номер квартири?

– 309.

– 309? Святий Боже! Я помилився поверхом. Я живу в 409-ій. Мій ключ відкрив твої двері.

– Присядь, любчику, – сказала вона.

– Ні, ні...

Я підхопив чотири невиниті бляшанки.

– Що за поспіх? – спитала.

– Деякі чоловіки божевільні, – сказав я, йдучи до дверей.

– Що ти маєш на увазі?

– Маю на увазі, деякі чоловіки люблять своїх дружин.

Вона розсіялася.

– Не забудь, де я живу.

Я причинив двері й піднявся на ще один проліт. Відчинив свої двері. Усередині не було нікого. Старі пошарпані меблі, вицвілий килим. Порожні бляшанки на підлозі. Я втрапив правильно.

Роздягнувся, заліз до ліжка сам і розкоркував пиво.

7

Коли працював на дільниці Дорсі, то чув, як дехто з бувальців ятрив Товкачища Грейстона. Той був змушений придбати магнітофон, щоби вивчити свої плани. Товкачище послідовно начитав сторінки плану на плівку, програвав і слухав. Зрозуміло, за що саме його нарекли Товкачищем. Він трьох жінок до лікарні загнав своїм знаряддям. Тепер знайшов якогось білого довбограника. Голуба на прізвище Картер. Його він теж порвав, тому Картер поїхав до бостонського шпиталю. Гумор у тому, що Картер мусив пертися аж до Бостона – на всьому зхідному узбережжі не знайшлося вдоста ниток, щоб зашити після того, як Товкачище його розшматував. Правда це чи ні, але магнітофон я вирішив спробувати. От і край моїм гризотам. Я міг не вимикати його, коли спав. Десь вичитав, що можна вчитися вві сні через підсвідомість.

Здавалося, простіше нема куди. Я придбав машину і плівки.

Начитав план на плівку, забрався з пивом до ліжка і взявся слухати:

«ОТЖЕ, ГІГІНС ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ГАНТЕР 42, МАРКЛІ 67, ГАДСОН 71, ЕВЕРГЛЕЙДС 84! А ТЕПЕР СЛУХАЙ, СЛУХАЙ ЧІНАСКІ, ПІТСФІЛД ДІЛИТЬСЯ НА ЕШГРОВ 21, СІМОНС 33, НІДЛС 46! СЛУХАЙ, ЧІНАСКІ, СЛУХАЙ, ВЕСТГЕЙВЕН ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ЕВЕРГРІН 11, МАРКГЕМ 24, ВУДТРІ 55! УВАГА, ЧІНАСКІ, УВАГА! ПАРЧБЛІК ДІЛИТЬСЯ...»

Не діяло. Власний голос наводив на мене сон. Не міг протриматися далі третього пива.

Невдовзі я і магнітофон не слухав, і плани не вчив. Випивав собі шість високих пляшанок пива і засинав. Я нічого не розумів. Гадав навіть, чи не сходити до психотерапевта. Уявив, як воно буде:

- Так, хлопчику мій?
- Загалом таке.
- Продовжуй. Хочеш лягти?
- Ні, дякую. Я так засну.
- Прошу, продовжуй.
- Добре, робота мені потрібна.
- Зрозуміло.

– Проте я маю вивчити і здати ще три плани, якщо хочу її зберегти.

– Плани? Що це за «плани»?

– Люди часом не вказують номери дільниць. Тому після дванадцятигодинної нічної зміни ми маємо вивчати ці аркуші з планами.

– І?

– Я не можу втримати сторінки. Якщо пробую, вони випадають у мене з рук.

– Ти не можеш вивчити ці плани?

– Ні. А ще маю розкидати сто карток зі скляної скриньки за вісім хвилин щонайменше на 95 відсотків правильно, або мене звільнять. А робота мені потрібна.

– То чому ти не можеш вивчити ці схеми?

– Через це я тут. Спитати *вас*. Мабуть, я дахом поїхав. Та є всі ці вулиці, і всі вони діляться по-різному. Ось подивіться.

І я передам йому зшиті зверху шість аркушів плану, дрібний друк із обох сторін.

Він перегляне сторінки.

– І ти маєш це все вивчити?

– Так, лікарю.

– Що ж, хлопчику мій, – скаже він, повертаючи мені сторінки, – у тому, що ти не хочеш це вивчати, нема божевілля. Я навіть сказав би, що божевільним ти став би, якби *схотів* це вивчити. З тебе 25 доларів.

Тож я проаналізував себе сам і зберіг гроші.

Але треба було щось робити.

Тоді мене осяяло. Було 9:10 ранку. Зате-лефонував до Кадрового відділу Федераль-ної будівлі.

– Міс Грейвз. Прошу, чи не могли б ви з'єднати з міс Грейвз.

– Ало?

Вона. Курва. Розмовляючи з нею, пань-кав себе.

– Міс Грейвз, це Чінаскі. Я подавав допо-відну у відповідь на ваше доручення щодо притягнень. Не знаю, чи ви мене пам'ятаєте.

– Ми вас пам'ятаємо, містере Чінаскі.

– Уже визріло якесь рішення?

– Ще ні. Ми вам повідомимо.

– Гарзд. Проте маю питання.

– Так, містере Чінаскі?

– Я зараз вивчаю ОМ-1, – я витримав паузу.

– Так?

– Мені це дуже складно вдається, тобто видається майже неможливим вивчити цей план, витратити стільки часу, коли це може виявитися даремним. Маю на увазі, мене будь-коли можуть звільнити з поштамту. Не надто справедливо змушувати мене вивчати цей план за таких обставин.

– Добре, містере Чінаскі. Я зателефонує до тренувального кабінету і скажу їм зняти вас із плану, доки ми не ухвалимо рішення.

– Широ дякую, міс Грейвз.

– На все добре, – сказала вона й поклати слухавку.

День був добрим. Пестячи себе під час розмови, я майже вирішив зійти до 309-ої. Однак не ризикнув і впорався сам. Склепав яєшню з беконом і відсвяткував додатковою квартою пива.

8

Насамкінець нас лишилося шестеро чи семеро. Решті ОМ-1 виявився не по зубах.

– Що там твій план, просуваєшся, Чінаскі? – питали в мене.

– Легко дається, – відповідав я.

– Окей, тоді поділи проспект Вудберн.

– Вудберн?

– Так, Вудберн.

– Слухай, не люблю, щоб мене таким діставали, коли я працюю. Не набридай. Ба-чиш, зайнятий.

На Різдво я запросив Бетті. Вона запекла індичку, ми чаркували. Їй завжди подобалися великі різдвяні ялинки. Наша була, мабуть, сім футів заввишки, півфута завширшки, прикрашена вогниками, ліхтариками, блискітками та іншим сміттям. Ми випили пару квінт віскі, кохалися, їли індичку, випили ще. Цвях у ялинковій підставці тримався непевно, а сама вона не була розрахована на таке дерево. Ялинка весь час перехняблювалася, я її випростовував. Бетті розляглася на ліжку і впала в нетяму. Я жлуктив на підлозі в самих майтках. Перегодом випростався. Заплющив очі. Щось мене розбудило. Розплющив очі. Саме вчасно, щоби побачити, як велетенське, вкрите розжареними ліхтариками дерево повільно хилиться на мене, а шпильста зірка падає кинджалом. Не те щоб я чітко розумів, що відбувається. Виглядало на кінець світу. Рухатися не міг – мене обхопили лапи дерева. Я зав'яз під ним. А ліхтарики були розпечені до червоного жару.

– ОХ, ОХ, ІСУСЕ ХРИСТЕ, СПАСИ!
 БОЖЕ, ДОПОМОЖИ МЕНІ! ІСУСЕ!
 ІСУСЕ! ДОПОМОЖИ!

Ліхтарики мене підсмажували. Я переко-
 тився ліворуч – без успіху, тоді праворуч.

– ЙААЙ!

Нарешті я звідти виборсався. Бетті підхопилася і стала поруч.

– Що трапилося? Що таке?

– ХІБА НЕ БАЧИШ? ЦЕ КЛЯТЕ ДЕРЕВО НАМАГАЛОСЯ МЕНЕ ВБИТИ!

– Що?

– ТИ НА МЕНЕ ГЛЯНЬ!

Усе моє тіло взялося червоними плямами.

– О, *біднятко!*

Я підійшов і висмикнув штепсель із розетки. Ліхтарики згасли. Хрінь померла.

– О, нещасна моя ялинонька!

– Нещасна ялинонька?

– Так, вона була такою красивою!

– Розберуся з нею завтра. Зараз не маю до неї довіри. Най відпочине до ранку.

Бетті це не сподобалося. Йшло до сварки, тож я підставив до дерева стілець і ввімкнув ліхтарики. Якби ця хрінь припекла їй титьки чи гену, вона шпурнула б її у вікно. Подумалося, що я надто добрий.

За кілька днів після Різдва я завітав провідати Бетті. О 8:45 ранку вона сиділа буха в кімнаті. Виглядала вона кепсько, як, власне, і я. Здавалося, наче кожен з її сусідів дав їй квінту. Там було вино, горілка, віскі, скотч. Найдешевші. Кімната була завалена пляшками.

– Кляті дурні! Вони що, *ніц кращого* не вигадали? Якщо ти все це вип'єш, то гетнешся.

Бетті глянула на мене, і в тому погляді я побачив усе.

Мала двох дітей, котрі ніколи її не відвідували і не писали. Працювала прибиральницею в дешевому готелі. Коли я вперше її зустрів, носила дорогий одяг, стрункі щиколотки визирали з коштовних черевичків. Міцно збита, майже красива. Дикоока. Сміялася. Утекла від багатого чоловіка, розлучилася з ним, він згодом помер в автоаварії, п'яний, згорів заживо в Конектикуті. «Ти ніколи її не приручиш», – казали мені.

І ось вона тут. Мав їй допомогти.

– Слухай, – кажу. – Маю все це забрати. Маю на увазі, час від часу даватиму тобі пляшку. Сам не вип'ю.

– Пляшки не чінай, – сказала Бетті. На мене вона не дивилася. Її кімната була на горішньому поверсі, і вона сиділа біля вікна, спостерігаючи ранковий рух машин.

Я підійшов.

– Чуєш, я ледь ноги соваю. Маю йти. Але Христа заради, легше з цим добром!

– Авжеж, – мовила вона.

Я обернувся й поцілував її на прощання.

Десь за півтора тижні я прийшов знову. На мій стук ніхто не відповідав.

– Бетті! Бетті! У тебе все гаразд?

Я провернув клямку. Двері були відчинені. Ліжко розкидане. На простирадлі червоної велика кривава пляма.

– От лайно!

Роззирнувся. Усі пляшки щезли. Обертаюся, а в дверях – підстаркувата француженка, власниця покою. Стояла в одвірку.

– Вона в Головному окружному шпиталі. Дуже хвора була. Я вчора викликала швидку.

– Вона все випила?

– Їй трохи допомагали.

Я збіг східцями вниз і сів за кермо. Приїхав туди. Знав, куди саме, мені назвали номер палати.

У малому покої стояло три чи чотири ліжка. На одному навпроти мене сиділа жінка, жувала яблуко й сміялася з двома відвідувачками. Я відсмикнув завісу біля Беттіного ліжка, сів на стілець і схилився над нею.

– Бетті! Бетті!

Торкнувся її руки.

– Бетті!

Вона розплющила очі. Вони знову були красивими. Яскраво-глибоко-сині.

– Я знала, що це ти, – сказала вона.

І стулила повіки. Губи в неї порепалися. У лівому кутику рота запеклася жовта

слина. Я взяв хустинку й витер її. Протер їй обличчя, руки й шию. Намочив іншу хустку і витиснув трохи води їй на язик. Потім ще трохи. Змочив їй губи. Причепурих волосся. З-за завіси чувся жіночий сміх.

– Бетті, Бетті, Бетті. Прошу, випий трохи води, бодай ковточок, не більше, тільки ковточок.

Вона не відповіла. Пробував зробити це десять хвилин. Безуспішно.

З рота знову виступила слина. Я витер.

Тоді підвівся й засмикнув завісу. Подивився на трьох жінок.

Вийшов і звернувся до медсестри за стійкою:

– Чуєте, а чому нічого не роблять для жінки з 45-в? Бетті Вільямс.

– Ми робимо все можливе, сер.

– Але ж там нікого нема.

– Ми робимо регулярні обходи.

– А лікарі де? Лікарів я не бачу.

– Лікар її оглядав.

– Чому ви просто лишили її там лежати?

– Ми зробили все, що могли, сер.

– **СЕР! СЕР! СЕР! ПРИПИНІТЬ МЕНІ ТИЦЯТИ СВОЄ «СЕР», ГАРАЗД?** Закладаюся, якби оце у вас тут лежав президент, губернатор, мер чи ще який багатенький курвин син, тут повсюдно сновигали б лікарі і *щось* робили! Чого ви просто

дозволяєте їм померти? Хіба грішно бути бідним?

– Сер, кажу вам ще раз, ми зробили ВСЕ, що могли.

– Я повернуся за дві години.

– Ви її чоловік?

– Раніше ми жили в цивільному шлюбі.

– Можна ваше ім'я і номер телефону?

Я назвав і гайнув надвір.

10

Похорон було призначено на 10:30 ранку, однак уже було гаряче. На мені був дешевий чорний костюм, поспіхом куплений та підігнаний. Перший мій новий костюм за багато років. Я відшукав її сина. Ми під'їхали в його новенькому «Мерседесі». Вистежив я його завдяки клаптику паперу з адресою його тестя. Два міжміські дзвінки – і я його вичепив. Коли він приїхав, його мати вже померла. Померла, якраз коли я дзвонив. Синок її, Ларрі, ніяк не міг стати корисним членом суспільства. Мав за звичку викрадати машини в товаришів, але на проміжку між товаришами і суддею йому вдавалося виплутуватися. Тоді його загребли до армії, там він якимось втрапив на навчальні курси і після служби влаштувався на добре оплачувану роботу.

Щойно він її отримав, то перестав бачитися з матір'ю.

– Де твоя сестра? – питаю.

– Не знаю.

– Добра в тебе машина. Я навіть двигуна не чую.

Ларрі всміхнувся. Це йому сподобалося.

На похороні нас було троє: син, коханець і дурнувата сестра власниці готелю. Звали її Маршею. Марша завжди мовчала. Сиділа собі з порожньою усмішкою. Шкіра в неї була емалево-біла. Мертві жовті патли й каптур, який їй не пасував, довершували образ. Власниця відіслала Маршу замість себе – мала наглядати за готелем.

Звісно, я був із жахливого перепоя. Ми зупинилися покавувати.

З похороном уже було не все гаразд. Ларрі сварився з настояром. Той мав сумніви, чи була Бетті доброю католичкою. І не хотів проводити службу. Врешті домовилися, що буде проведено половину служби. Півслужби ліпше, ніж ніяка.

Навіть із квітами халепа вийшла. Я придбав трояндовий вінок, із різних троянд. Квіткарка весь ранок над ним працювала. Пані з квіткової крамнички знала Бетті. Кілька років тому вони жлуктили разом, коли в нас був дім і пес. Звали її Делсі. Завжди

хотів забратися Делсі під майтки, але не судилося.

Телефонує мені Делсі й питає:

– Генку, що *коїть*ся з цими надолобнями?

– З якими надолобнями?

– З тими хлопами з покійницької.

– Ти про що?

– Я відправила посильного на вантажівці доставити твій вінок, а вони його не пустили. Сказали, що зачинені. Сам знаєш, їхати неблизько.

– Так, Делсі?

– Врешті-решт вони дозволили йому занести вінок досередини, а покласти його в холодильник – зась. То він його мусив лишити за дверима. Що, в дідька, сталося з цими людьми?

– Не знаю. А що, в дідька, сталося з усіма людьми?

– Я не зможу прийти на похорон. Ти як, Генку, тримаєшся?

– Чому б тобі не прийти і не втішити мене?

– Муситиму іти з Полом.

Пол був її чоловіком.

– Забий.

Отак ми їхали на половину похорону.

Ларрі зиркнув з-за своєї кави.

– Пізніше я напишу тобі про нагробок.
Зараз не маю грошей.

– Нема питань, – сказав я.

Ларрі заплатив за каву, ми підвелися й забралися до «Мерседесу».

– Стривай, – сказав я.

– Що таке? – спитав Ларрі.

– Гадаю, ми дещо забули.

Я повернувся до кав'ярні.

– Марша.

Вона так і сиділа за столиком.

– Марша, ми вже їдемо.

Вона підвелася й пішла за мною.

Священик щось там читав. Я не вслухався. Була труна. У ній лежало те, що колись було Бетті. Було страшенно спекотно. Сонце падало суцільним жовтим пластом. Кружляла муха. Посередині половинного похорону прийшли двоє робітників і принесли мій вінок. Троянди зів'яли, зів'яли і продовжували в'янути на спеці, а ті прихилили вінок до найближчого дерева. Наприкінці служби вінок перехилився і впав додолу. Ніхто його не підняв. Скоро все завершилось. Я підійшов до священика і потис йому руку.

– Дякую вам.

Він усміхнувся. Тепер всміхалися двоє: священик і Марша.

Дорогою назад Ларрі ще раз повторив:
– Я напишу тобі про нагробок.
Я й досі чекаю на цього листа.

11

Я піднявся у номер 409, хильнув розбавленого скотчу, витяг трохи грошей із верхньої шухляди столу, зійшов донизу, сів до машини й поїхав на перегони. Якраз устиг на перший заїзд, але не зіграв, бо не встиг прочитати анкети.

Пішов до бару глитнути і вздрів ту високу смаглявку, що йшла собі у своєму старому плащі. *Паскудно* вона була вдягнена, власне, як і я, тому гукнув її, аби тільки вона й почула:

– Вай¹, любонько!

Вона зупинилася, підійшла.

– Привіт, Генку, як ся маєш?

Я знав її по центральному поштамту. Працювала на сусідній ділянці, тій, що біля фонтанчика, видавалася більш товариською, ніж решта.

– Веселі часи настали. Третій похорон за два роки. Спочатку мати, потому батько. Сьогодні давня подруга.

Вона щось замовила. Я відкрив анкету.

– Давай подивимось цей другий заїзд.

¹ Вай - жіноче ім'я, скорочене від Вайолет. – *Прим. пер.*

Вона підійшла й сперлася на мене ногою і грудьми. Під цим плащем щось було. Я завжди шукаю маловідому конячку, яка змогла б обійти фаворита. Якщо таких нема, я ставлю на фаворита.

Я приходив на перегони після двох похоронів і вигравав. Щось у похоронах було. Через них речі бачилися ясніше. Похорон щодня – і я розбагатів би.

Шостий кінь щойно на голову поступився фавориту в забігу на милю. Фаворит обігнав шостого після фори в два корпуси на початковій ділянці. На шостого ставили 35 до 1. Фаворит у цьому забігу був 9 до 2. Обидва поверталися до однакового класу. Фаворит набрав два фунти, зі 116 до 118. Шостий усе ще ніс 116, але вони взяли менш популярного жокея, а ще дистанція була миля й 1/16. Натовпи собі зметикував, що якщо фаворит підловив шостого на милі, то на додатковій 1/16 він його точно пережене. Усе логічно. Між тим, кінські перегони логіці не підпорядковуються. Тренери ставлять своїх коней у, здавалося б, не найсприятливіші умови, щоби гроші на коні не зупинялися. Зміна дистанції і заміна жокея на менш популярного вказували на галоп за доброю ціною. Я глянув на табло. Зранку рядок був 5. Зараз там було 7 до 1.

- Шостий кінь, – сказав я Ві.
- Ні, кінь ледачий, – відповіла вона.
- Аха, – мугикнув, пішов і поставив десятку на перемогу шостого.

Шостий погнав від самої брами, почував загрожу на першому повороті, потім під легким поводом пішов уперед на корпус із чвертю. Решта за ним. Вони гадали, що шостий піде вздовж повороту, відтак відкриється на початку ділянки, і там вони його й обійдуть. Типовий розвиток подій. Однак тренер проінструктував жокея зовсім інакше. На початку повороту він пустив шворку, і кінь гайнув уперед. Перш ніж інші жокеї дісталися сідел, в шостого була перевага в чотири корпуси. На початку ділянки хлоп дав шостому передихнути, озирнувся і знову майнув. Я не помилявся. Тоді фаворит, 9/5, видерся з купи й погнав, курвин син. Корпуси пожирав просто, летів. Здавалося, він так і мою конячку обійде. Фаворитом був номер другий. На середині ділянки він відставав від шостого лише на півкорпуса, аж тут хлоп на шостому скористався нагаєм. Жокей на фавориті *вже* шмагав. Решту ділянки вони так і пройшли, із розривом у півкорпуса, так і прийшли до фінішу. Я глянув на табло. Мій кінь піднявся до 8 до 1.

Ми пішли до бару.

– Найкращий кінь цей заїзд не виграв, – сказала Вай.

– Мені все одно, хто там кращий. Важливо, хто попереду. Замовляй.

Ми замовили.

– Гаразд, розумнику. Гляньмо, як ти з наступним розберешся.

– Кажу тобі, крихітко, після похорону я – саме пекло.

Вона підійшла і сперлася на мене ногою й грудьми. Я ковтнув скотчу й відкрив анкету. Третій заїзд.

Переглянув її. Того дня вони мали намір прибити натовп, не інакше. Хутконога коняка щойно перемогла, тож тепер натовп утямив, який кінь найшвидший, а решта учасників перегонів їх уже не обходила. Пам'яті в натовпу вистачає ледь на один заїзд. Частково це спричинено 25-хвилинними перервами між заїздами. Далі свого носа їм дзуськи.

Дистанція на третьому заїзді становила шість фарлонгів¹. Фаворитом тепер був прудкий конисько, хутконогий. Він програв свій останній заїзд довжиною в сім фарлонгів, поступившись на якийсь

¹ Одиниця довжини в системі англійських мір, використовується на перегонах; дорівнює 220 ярдам або 201,168 м. – *Прим. пер.*

дрібок, йдучи весь час попереду і програвши в останньому стрибку. Номер восьмий у кінці. Він прийшов третім, на півтора корпусу позаду фаворита, після двох корпусів на ділянці. Натовп собі гадкував, що як восьмий не зміг обійти фаворита на семи фарлонгах, то дідька лисого він зможе зробити це на відстані, меншій на фарлонг. Натовп завжди повертався додому, спустивши все. Конячини, що виграла заїзд на сім фарлонгів, у цих перегонах не було.

– Це восьма конячина, – сказав я Вай.

– Відстань закоротка. Не розженеться, – відрізала вона.

Восьмий номер *був* на шостій лінії і йшов, нарівні з дев'ятим.

Я забрав виграш із попереднього заїзду і поставив десятку на восьмого коня. Поставиш забагато – твоя шкапина програє. Чи щось тобі перемкне, і поставиш не на свого коня. Десять на виграш – чудова зручна ставка.

Фаворит виглядав незле. Він першим вирвався з брами, притиснувся до загорожі і відірвався на два корпуси. Восьмий біг широко, передостаннім, поступово наближаючись до загорожі. На початку ділянки фаворит все ще виглядав непогано. Хлоп шмагонув восьмий номер – тепер він ішов

п'ятим. Тоді фаворит почав скорочувати відрив. Першу чверть він зробив за 22 і 4/5, однак посередині ділянки все одно був попереду на два корпуси. У цей час восьмий рвонув, аж засвистіло, і переміг із відривом у два з половиною корпуси. Я глянув на табло. Там все ще було зазначено 9 до 1.

Ми повернулися до бару. Вай ледь на мені не розляглася.

Я виграв три з п'яти заїздів. У ті часи щодня проводили вісім заїздів замість дев'яти. У будь-якому разі, для того дня вісім заїздів було достатньо. Я придбав пару сигар, і ми сіли до мосі машини. Сюди вона приїхала на автобусі. Я зупинився взяти квінту, а тоді ми поїхали до мене.

12

Вай роззирнулася.

– Що такий красень, як ти, робить у такій дірі?

– Це всі дівчата питають.

– Справжня тобі щуряча поря.

– Стримує, щоб я хвоста не розпушував.

– Поїхали до мене.

– Гаразд.

Ми сіли в мою машину, вона сказала, де живе. Дорогою взяли пару чималих стейків,

овочів, ще щось для салатів, картоплі, хліба та ще випити.

У холі її кількаповерхівки висів плакат:
ГУЧНИЙ ШУМ ЧИ БУДЬ-ЯКІ ПОРУ-
ШЕННЯ СПОКОЮ ЗАБОРОНЯЮТЬСЯ.
ТЕЛЕВІЗОРИ МАЄ БУТИ ВИМКНЕНО
О 22:00. ТУТ ЖИВУТЬ РОБОЧІ ЛЮДИ.

Великий такий плакат, намальований червоною фарбою.

– Та частина, в якій ідеться про телевізори, мені подобається, – сказав я їй.

Ми піднялися ліфтом нагору. То було ошатне помешкання. Я заніс сумки на кухню, знайшов дві склянки, налив випити.

– Розбирай це все. Я зараз повернуся.

Я все те витяг і виклав на раковину. Випив ще. Повернулася Вай. Перевдягнена. Кільця у вухах, високі підбори, коротка спідниця. Виглядала як слід. Приземкувата, щоправда. Проте ладні гепа, стегна й груди. Удатна лошиця.

– Добридень, – привітався я, – я приятель Вай. Вона сказала, що зараз повернеться. Випити не бажаєте?

Вона розсміялася, тоді я згарбав це велике тіло й поцілував її. Губи в неї були холодні, мов діаманти, проте смакували добре.

– Я голодна, – сказала вона. – Дай щось зготую.

– Я теж голодний. Я тебе з'їм!

Вона засміялася. Цьомнув її, схопивши за дупу. Пройшов зі склянкою до вітальні, усівся, випростав ноги, зітхнув.

От міг би тут і лишитися, подумалося, заробляв би на перегонах, а вона витягала б мене з невдач, розтирала б мені оліями тіло, готувала б їжу і йшла зі мною до ліжка. Звісно, час від часу ми сварилися б. Це природно для жінки. Їм до впадоби взаємний обмін брудною білизною, трохи галасу, трохи драми. Присягання. Присягання – не найсильніший мій бік.

Настрій у мене був піднесений. Подумки я вже переїхав до неї.

Вай усе зготувала. Вийшла зі склянкою, сіла мені на коліна, поцілувала, запустивши язик мені до рота. Пругень одразу вперся в її пружні сіднички. Вхонив у жменю плоті. Стиснув.

– Хочу тобі дещо показати, – сказала вона.

-- Знаю, про що ти, але давай зачекаємо годинку після обіду.

– О, ні, я не про це.

Я дотягнувся й глибоко поцілував.

-- Ні, хочу показати тобі фото моєї дочки. Вона в Детройті в моєї матері. Але восени вона повертається, щоб піти до школи.

– Скільки їй?

-- Шість.

– А батько?

– З Роєм я розлучилася. Від цього курвіного сина були самі неприємності. Він тільки й знав, що бухати і грати на перегонах.

– Та невже?

Вона повернулася зі світлиною, подала мені. Я спробував щось розгледіти. Фото було темним.

– Слухай, Вай, вона справді *чорна*! Чорт забирай, слід би було фотографувати її на світлому тлі, чи не так?

– Це від батька. Чорний домінує.

– Аха, бачу.

– Знімала моя мама.

– Певси, у тебе чудова дочка.

– Так, вона справді чудова.

Ві взяла фото й пішла на кухню. Вічні світлини! Жінки з їхніми знімками. Завжди одне й те ж саме. Вай стояла в дверях.

– Ти там не напивайся! Нам ще дещо робити!

– Не переживай, крихітко. Я дещо для тебе маю. А тим часом принеси мені випити. У мене був важкий день. Половину скотчу, половину води.

– Сам собі наливай, знайшовся мені крутелик.

Я розвернувся на стільці, увімкнув телевізор.

– Як хочеш ще один вдалиий день на перегонах, краще принеси панові крутелику випити. І негайно!

В останньому заїзді Вай нарешті поставила на названу мною конячку. Два роки вона не показувала пристойних результатів, і ставки на неї були 5/1, коли треба було 20. Коник завиграшки відірвався на шість корпусів. Вони полагодили його від ніздрів до гузна. Я глянув угору – з-за плеча тягнулася рука зі склянкою.

– Дякую, любонько.

– Так, панс, – розсміялася вона.

13

У ліжку переді мною щось було, проте зробити з цим бодай щось я був неспроможний. Я пихкав, чаккав і кхикав. Вай була дуже терплячою. Я старався, але випив забагато.

– Вибач, крихітко, – сказав я. Скотився. І заснув.

Тоді мене щось розбудило. То була Вай. Вона мене розпалила й осідлала.

– Вперед, крихітко, не зупиняйся, – сказав я.

Час від часу я вигинав спину. Вай позирала на мене маленькими жадібними очима. Мене гвалтувала висока смаглява

відьма! На мить це мене захопило. Тут я сказав їй:

– От лайно. Усе, люба, злазь. День був надто важкий. Будуть і краці часи.

Вона злізла. Патик впав, наче швидкісний ліфт.

14

Зранку я почув, як вона ходить. Вона ходила, ходила й ходила. Було близько 10:30. Мені зле. Бачити її не хотілося. Ще п'ятнадцять хвилин. Тоді звалою.

Вона потрусила мене.

– Слухай, хочу, щоби ти забрався звідси, перш ніж об'явиться моя подруга!

– І що? Я і її виграю.

– Так, – розсміялася вона, – авжеж.

Я підвівся. Закапльався, вдавився. Повільно вліз у свій одяг.

– Завдяки тобі мені видається, що я зазнав невдачі, – повідомив їй. – *Я не можу бути настільки поганим!* Щось добре в мені має бути.

Нарешті вдягнувся. Пішов до ванної, поплескав в обличчя водою, зачесався. Якби міг, зачесав би й обличчя, подумав я, але ж не можу.

Я вийшов.

– Вай?

– Так?

– Не казися. Це не через тебе. Справа в бухлі. Таке вже бувало.

– Гаразд, тоді не слід тобі стільки пити. Жодній жінці не сподобається, коли її ставлять після пляшки.

– І чого б це тоді ти поставила на мене?

– Ой, припини.

– Слухай, люба, тобі ж гроші потрібні?

Я вийняв гаманець і простягнув їй двадцятку.

– Боже, ти *такий* милий!

Торкнувшись рукою щоки, вона м'яко поцілувала мене в кутик рота.

– Кермуй обережно.

– Звісно, крихітко.

Усю дорогу до перегонів я кермував обережно.

15

Мене завели до кабінету консультанта в одній із задніх кімнат другого поверху.

– Дай-но я на тебе гляну, Чінаскі.

Він глянув.

– Ай! Виглядаєш зле. Вип'ю я краще пігулку.

Авжеж, він відкрив флакон і взяв одну.

– Отже, містере Чінаскі, ми хотіли б знати, де ви були останні два дні?

- У скорботі.
 - У скорботі? У скорботі через що?
 - Похорон. Старий друг. День тіло запакувати, день пом'янути.
 - Але ж ви не зателефонували попередити, містере Чінаскі.
 - Аха.
 - Я хотів би дещо тобі сказати, Чінаскі, неофіційно.
 - Я весь увага.
 - Коли ти не подзвонив, знаєш, що ти цим сказав?
 - Ні.
 - Ти сказав, містере Чінаскі, «Срав я на поштамт!».
 - Що, справді?
 - І знаєш, містере Чінаскі, що це значить?
 - Ні, а що це значить?
 - Це значить, містере Чінаскі, що поштамт насере на тебе!
- Він відкинувся на спинку і подивився на мене.
- Містере Фезерс, – сказав я, – йдіть під три чорти.
 - Не заривайся, Генрі. Життя може стати препаскудним.
 - Прошу звертатися до мене на повне ім'я, сер. Мені хотілося б бодай крихти вашої поваги.

- Хочеш поваги від мене, однак...
- Саме так. Ми знаємо, де ви паркуєтеся, містере Фезерс.
- Це що? Погроза?
- Чорні мене тут люблять, Фезерсе. Я надурив їх.
- Чорні тебе люблять?
- Дають мені воду. Я навіть граю їхніх жінок. Чи принаймні намагаюся.
- Гарзд. Менше з тим. Прошу відзвітуватися за місцем роботи.

Він простягнув мені проїзний талон. Переймався, бідося. Я не дурив чорних. Узагалі нікого не дурив, крім Фезерса. Проте його хвилювання зрозуміле. Одного наглядача зіштовхнули зі східців. Другому пошматували гену. Ще одного штрикнули ножем у живіт, коли той о третій дня чекав на зелений сигнал світлофора. Геть перед центральним поштамтом. Більше ми його не бачили.

Невдовзі після нашої розмови Фезерс кудись перевівся із центрального поштамту. Точно не знаю, куди. Але подалі від центрального.

16

Якось близько десятої ранку задзвонив телефон:

- Містере Чінаскі?
Я впізнав голос і взявся себе пестити.
– Умм, – сказав я.
То була міс Грейвз, та сама курва.
– Я вас розбудила?
– Так, так, міс Грейвз, але продовжуйте.
То нічого, нічого.
– Що ж, ви отримали допуск.
– Умм, уммм...
– Відтак ми повідомили тренувальний кабінет.
– Умм...
– Вам належить здати ваш ОМ-1 протягом двох тижнів, із сьогодні включно.
– Що? Хвилиночку....
– Це все, містере Чінаскі. Вдалого вам дня.
І поклала слухавку.

17

Отже, я взяв аркуш із планом і звів усе до сексу й віку. Цей хлоп живе в цьому будинку з трьома бабами. Першу він відшмагав наскон (звуть її, як вулицю, а вік у неї – номер ділянки), другій відлизав (те саме), а третю місіонерськи шпокає (теж те саме). А осьдечки всі поголовно гоми, одному з них (його звуть Манфред Авеню) 33 роки... і подібне, і подібне...

Певец, якби вони лишень дізналися, про що я там собі думав, дивлячись на картки, до скляної клітки мене не пустили б. А картки були мені, наче старі друзі.

Між тим, деякі з моїх оргій переплуталися. Першого разу я розкидав 94. Повернувшись за десять днів, я точно знав, хто з ким що робить.

Сто відсотків я розкидав за п'ять хвилин.

І отримав офіційний вітальний лист від Міського поштмайстра.

18

Невдовзі потому мене зробили штатним і дали восьмигодинну робочу зміну замість дванадцятигодинної й оплачувані свята. З півтораєста чи двох сотень тих, хто намагався, нас лишилося тільки двоє.

Тоді в поштовому відділенні я познайомився з Девідом Янко. Білий, ледь старший двадцяти. Я зробив помилку, коли заговорив із ним, щось про класичну музику. На класичній музиці я підвис, бо це було єдиним, що я міг слухати рано вранці, п'ючи пиво в ліжку. Коли слухаси щось ранок за ранком, хочеш, не хочеш, а запам'ятовуєш. А коли Джойс зі мною розлучилася, я випадково поклав до однієї з валіз два томи *«Життєписів класичних і сучасних композиторів»*.

Життя більшості з них було настільки паскудним, що мені подобалося читати, міркуючи: гаразд, я теж у пеклі, і навіть музики не пишу.

І ось я не втримав язика за зубами. Янко сперечався з якимось дядьом, а я владнав суперечку, повідомивши дату народження Бетховена, час написання Третьої симфонії та основну (досить плутану) думку критиків стосовно Третьої.

Для Янко то було занадто. Він миттєво сприйняв мене за освічену особу. Сидячи на табуреті поруч зі мною, він почав базікати й жалітися, одну довгу ніч за іншою, про злигодні, глибоко поховані в його пошматованій і розчарованій душі. Голос у нього був дивовижно гучний, і Янко баглося, щоби чули всі. Я розкидав листи, слухав, слухав, слухав, питаючи себе: і що тепер я робитиму? Як змушу цього нещасного психованого покидька затнути пельку?

Додому я повертався запаморочений та знесилений. Він убивав мене самим голосом.

19

Я починав о 6:18 вечора, а Дейв Янко приходив о 10:36, тож могло бути й гірше. О 10:06 у мене була півгодинна перерва на

обід, і я повертався якраз до його появи. Він заходив і одразу шукав табурет поруч мене. Окрім удавання з себе видатного мислителя, він претендував на звання виняткового коханця. Послухати його, то молоді жінки полювали на нього в коридорах і переслідували на вулиці. Спокою йому, бідняткові, не давали. Але щось я ніколи не бачив, як він спілкувався з дівчатами на роботі, та й вони з ним не розмовляли.

Щойно прийшов, а вже:

– ГЕЙ, ГЕНКУ! СТАРЕНЬКИЙ, ЗНАВ БИ ТИ, ЯК КРУТО МЕНІ СЬОГОДНІ ВІДСМОКТАЛИ!

Він не говорив – кричав. І кричав він усю ніч.

– ІСУСЕ ХРИСТЕ, ВОНА МЕНЕ МАЙЖЕ ПРОКОВТНУЛА! І ЮНА ТАКА! АЛЕ СПРАВЖНЯ ПРОФІ!

Я запалив цигарку. Тоді був змушений вислухати, як він із нею познайомився, з усіма подробицями.

– МАВСЯ Я ВИЙТИ ЗА КУСНЕМ ХЛІБА, УЯВЛЯЄШІ?

І так до найостанньої дрібнички – що вона сказала, що він відповів, що вони робили, все таке.

У той час вийшов закон, згідно з яким поштамт мусив платити тимчасовцям за

понаднормові півтори ставки. Тому додаткову роботу переклали на штатних.

За вісім чи десять хвилин до завершення моєї зміни, о 02:48, вмикався інтерком:

– Прошу вашої уваги! Усі штатні службовці, які розпочали зміну о 18:18, мають понаднормово лишитися на одну годину!

Янко всміхався, нахилився й виливав у мене ще своєї отрути. А за вісім хвилин до завершення моєї дев'ятої робочої години інтерком вмикався знову:

– Прошу вашої уваги! Усі штатні службовці, які розпочали о 18:18, мають понаднормово лишитися на дві години!

За вісім хвилин до завершення моєї десятої робочої години інтерком вмикався ще раз:

– Прошу вашої уваги! Усі штатні службовці, які розпочали о 18:18, мають понаднормово лишитися на три години!

А тим часом Янко безупинно верз:

– СИДЖУ Я В ЦІЙ АПТЕЦІ, РОЗУМІЄШ. ЗАХОДЯТЬ ДВІ КРУТІ ДУПИ Й СІДАЮТЬ ОБАБІЧ МЕНЕ....

Хлоп мене вбивав, проте способу змінити ситуацію я не бачив. Пригадав усі свої колишні роботи. На кожній із них до мене чіплявся який-небудь псих. Я їм подобався.

Потім Янко всучив мені свій роман. Друкувати він не вмів, тому вишайняв машиністку. Рукопис було переплетено в опатну чорну шкіряну палітурку. Назва була доволі романтичною.

– СКАЖЕШ ПОТІМ, ЩО ПРО ЦЕ ДУМАЄШ, – крикнув він.

– Авжеж, – відповів я.

20

Приніс я його додому, розкоркував пиво, заліз до ліжка і почав.

Починалося незле. Там ішлося про те, як Янко жив у кімнатках і голодував під час пошуків роботи. З кадровими агенціями в нього не складалося. А ще був бахур, якого він зустрів у барі, той видавався напрочуд освіченим, проте цей друг постійно позичав гроші і ніколи не повертав.

Чесне письмо.

Може, я її недооцінив цю людину, подумалося.

Читаючи, я покладав на нього надії. Аж тут роман розвалився. З якоїсь причини, щойно він взявся писати про поштамт, як твір утратив реалістичність.

Роман ставав дедалі гіршим і гіршим. Завершувався він відвідинами героєм опери. Був антракт. Він вийшов із зали, подалі від

грубого й дурного натовпу. Гаразд, тут я був із ним. Коли він огинав колону у фойє, усе й трапилося. Дуже швидко трапилося. Він зітнувся з окультуреною, витонченою красивенькою фіфою. Лець не збив її з ніг.

Діалог вийшов приблизно такий:

- О, мені *так* шкода!
- Нічого, усе гаразд...
- Я не хотів... Ви розумієте... Мені шкода!
- Запевняю вас, усе гаразд...
- Я не хотів... Ви розумієте... Я не мав наміру....
- Усе в пормі. Нічого не сталося...

Діалог про зіткнення тривав півтори сторінки.

Бідака був справжнім психом.

Вийшло так, що, хоч ця дамочка й тинялася одна між колон, насправді була заміжня за лікарем, але той оперу не сприймав, чи щось таке, і навіть не розумівся на найпростіших речах, таких як «Болеро» Равеля. Чи навіть «Танок із трикутними капелюхами» де Фалли. Тут я був із лікарем.

Від зіткнення цих двох щиро чутєвих душ щось виникло. Вони зустрічалися на концертах і хутенько кохалися опісля (це радше малося на увазі, ніж було заявлено, адже обоє були надто делікатні, щоби просто файдолитися).

Зрештою роман завершився. Бідна вродлива істота кохала і свого чоловіка, і героя, тобто Янко. Не знаючи, що робити, вона, звісно, наклала на себе руки. В останній сцені полишені чоловік і Янко стояли кожен у своїй ванній.

Хлопу я сказав:

– Починається добре. Але тобі слід прибрати діалог про зіткнення біля колони. Він ніякий.

– НІ! – сказав він. – **УСЕ ЛИШИТЬСЯ НА МІСЦІ!**

Минали місяці, а роман усе повертався до мене.

– **ІСУСЕ ХРИСТЕ!** – кричав він. – **Я НАВІТЬ НЕ МОЖУ З'ЇЗДИТИ ДО НЬЮ-ЙОРКА І ПОРУЧКАТИСЯ З ВИДАВЦЯМИ!**

– Слухай, хлопче, чом би тобі не кинути цю роботу? Йди собі до кімнатки й пиши. Твори.

– **ЦЕ ТАКИЙ, ЯК ТИ, МОЖЕ СОБІ ЦЕ ДОЗВОЛИТИ,** – відповів він, – **БО ТИ СХОЖИЙ НА ПИЯКА. ТЕБЕ НАЙМАТИМУТЬ, БО РОЗУМІТИМУТЬ, ЩО БІЛЬШЕ НІДЕ ТИ РОБОТИ НЕ ЗНАЙДЕШ, ТОЖ ТИ ЛИШИШСЯ. А Я ЩО? ВОНИ ГЛЯНУТЬ НА МЕНЕ, ПОБАЧАТЬ, ЯКИЙ Я ІНТЕЛІГЕНТНИЙ, І ПОДУМАЮТЬ: ТАКИЙ РОЗУМНИК, ЯК**

ВІН, У НАС НАДОВГО НЕ ЗАТРИМА-
ЄТЬСЯ, ТОЖ НЕМА СЕНСУ БРАТИ ЙО-
ГО НА РОБОТУ.

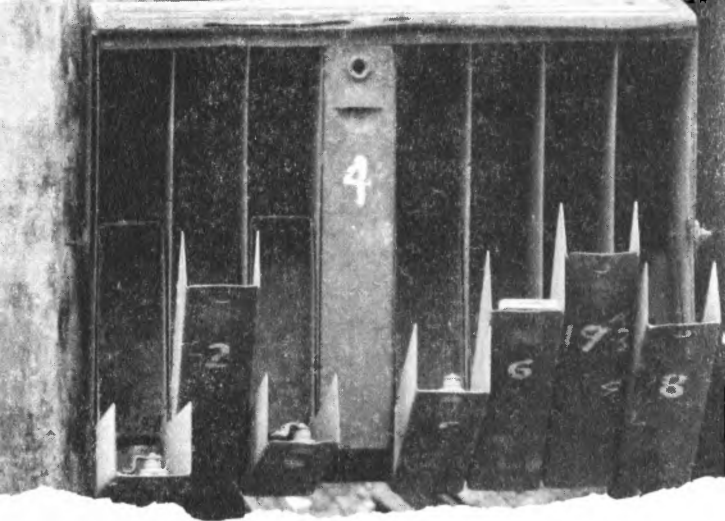
– Кажу тобі, йди до кімнатки й пиши.

– АЛЕ МЕНІ ПОТРІБНА ПЕВНІСТЬ.

– Добре, що дехто інший про це не думав.

Добре, що про це не думав Ван Гог.

– ВАН ГОГУ БРАТ БЕЗКОШТОВНО
ДАВАВ ФАРБИ! – заперечив мені цей
хлоп.

1

Потім я розробив нову систему гри на перегонах. Піднімав по три тисячі баксів за півтора місяця, а на перегони приїздив двічі або тричі на тиждень. Почав мріяти. Уже бачив будиночок біля моря. Себе – добре вдягненого, спокійного, який прокидається зранку, сідає до імпоротної машини і без поспіху їде на перегони. Бачив неквапні обіди з біфштексами, що починалися й завершувалися якісними охолодженими напоями в кольорових склянках. Вагомі чайові. Сигару. І жінки – як і яких забажаєш. Ніц складного в тому, щоби поринути в такі думки, коли

тобі простягають немалі чеки з віконечка каси. Коли за один заїзд на шість фарлонгів, тобто за хвилину і дев'ять секунд, ти отримеш свою платню за місяць.

Тож я стояв у кабінеті маршрутного розпорядника. Той сидів за столом. У зубах я тримав сигару, а дихання відгонило віскі. Почувався грошовито. І грошовито виглядав.

– Містере Вінтерс, – сказав я, – поштамт добре до мене ставився. Проте маю деякі ділові справи, про які мушу подбати. Якщо ви не надасте мені відпустку, я муситиму звільнитися.

– Хіба я вже не давав тобі цьогоріч відпустки, га, Чінаскі?

– Ні, містере Вінтерс, ви відхилили моє прохання. Цього разу жодних відхилень. Або я звільняюся.

– Гаразд, заповни бланк, я підпишу. Але можу тобі дати лише дев'яносто днів.

– Я їх беру, – сказав я й видихнув довгий шлейф блакитного диму своєї дорогої сигари.

2

Іподром пересунувся узбережжям униз десь на сотню миль. Я й надалі орендував квартиру в місті. Сідав у машину й гнав. Раз

чи двічі на тиждень. Повертався до квартири, перевіряв пошту, часом лишався на ніч, а тоді їхав назад.

То було добре життя, і я почав вигравати. Щовечора після останнього заїзду я трохи перехилив у барі, лишаючи бармену добрі чайові. Виглядало на нове життя. Я не міг помилятися.

Якось я навіть не став дивитися останній заїзд. Пішов до бару. Зазвичай ставив 50 доларів на переможця. Поставиш кілька разів 50 на переможця – і враження, що ставиш на нього 5 чи 10.

– Скотч із водою, – звернувся я до бармена. – Гадаю, цей заїзд я послухаю з динаміка.

– На кого ставили?

– Синя Панчоха, – відповів я. – 50 на переможця.

– Забагато ваги.

– Жартуєте? Добрий кінь запакує 122 фунти, претендуючи на 6 тисяч доларів. Що значить, відповідно до умов, що кінь зробив дещо, чого не зміг зробити жоден інший кінь у заїзді.

Звісно, на Синю Панчоху я ставив з інших причин. Завжди дезінформую. Конкуренти мені ні до чого.

У ті часи внутрішнього телебачення вони не мали. Репортажі трансливались по радіо.

Я підняв 380 доларів. Якщо програю в останньому заїзді, прибутку в мене все одно буде 330. Вдалий робочий день.

Ми слухали. Диктор згадав про всіх коней, крім Синьої Панчохи.

Мабуть, упала, подумав я.

Вони були на фінішній прямій, уже наближалися до стрічки. Цей іподром був відомий своєю фінішною ділянкою.

Аж тут, перед самісіньким закінченням заїзду, коментатор заволав:

– І ОТ СИНЯ ПАНЧОХА ОБХОДИТЬ СУПЕРНИКІВ! СИНЯ ПАНЧОХА ВИРИВАЄТЬСЯ ВПЕРЕД І... ЦЕ СИНЯ ПАНЧОХА!

– Перепрошую, – сказав я бармену, – я зараз буду. Мені скотч із водою, подвійний.

– Так, сер, – відповів він.

Я пішов, затримавшись коло малого табло біля бігових доріжок. Синя Панчоха йшла 9/2. Що поробиш, це не 8 чи 10 до одного. Проте я ставив на переможця, а не на ціну. І отримав 250 доларів із дріб'язком. Тоді повернувся до бару.

– А хто вам подобатиметься завтра, сер? – Спитав бармен.

– До завтра ще дожити треба, – відповів я.

Допив, лишив долар на чай і пішов.

Вечори мало різнилися один від одного. Їхав собі вздовж берега, шукаючи, де б повечеряти. Баглося, щоб дорого й малолюдно. Я такі місця почав носом чути. Міг визначити їх із вулиці. Столик із прямим видом на океан щоразу вам не дістанеться, як не схочете зачекати. Однак із вашого місця буде видно і океан, і місяць, що налаштує на романтичний лад. Налаштує насолоджуватися життям. Зазвичай замовляв собі малу порцію салату й великий біфштекс. Офіціантки мило всміхалися і стояли напрочуд близько. Тривалий я шлях пройшов від хлопчачого бійня, який перетнув країну із залізничною шляховою бригадою, який працював на фабриці собачих сухих кормів, який спав на паркових лавах, який працював на копійчаних роботах у дюжині міст по всій країні.

Після обіду я шукав мотель. Теж доводилося трохи поїздити. Спершу я зупинявся взяти віскі й пива. Унікав місць із телевізорами. Чисті простирадла, гарячий душ – оце зручності. То було чарівне життя. І я від нього не втомлювався.

Сидів я в барі між заїздами й там побачив цю жінку. Господь, чи хто там, знай собі створює жінок і викидає їх на вулиці: у цієї дупа завелика, у тої цницьки замалі, ця божевільна, а та психована, ця святенниця, та ворожить на бобах, а ця то бздне, то пердне, у тої ніс великий, у цієї ноги кістляві...

Але зрідка підходить жінка у повному розквіті, що проривається крізь свою сукню... Сексуальне створіння, прокляття й кінець усього суцього. Підводжу очі й бачу таку – стоїть у кінці шинкваса. Була майже геть п'яна, бармен відмовлявся її обслуговувати, вона почала скаржитися, викликали місцевого охоронця, той узяв її за руку, виводячи з бару і перекидаючись репліками.

Я допив і пішов за ними.

– Офіцере! Офіцере!

Він зупинився й глянув на мене.

– Моя дружина щось накоїла? – спитав я.

– Ми гадаємо, що в неї алкогольне отруєння, сер. Збирався провести її до воріт.

– До стартових воріт?

Він розсміявся.

– Ні, сер. До виходу.

– Я потурбуюся про неї, офіцере.

– Добре, сер. Однак переконайтеся, щоб вона більше не пила.

Я не відповів. Взяв її за руку і завів назад.

– Дякувати Богові, ви врятували мені життя, – сказала вона.

Її стегно вперлося в мене.

– Нема за що. Мене звать Генк.

– Я Мері Лу, – відповіла вона.

– Мері Лу, – сказав я, – я тебе люблю.

Вона засміялася.

– До речі, ти ж не ховаєшся за колонами в опері, чи не так?

– Ні за чим я не ховаюся, – сказала вона, випинаючи груди.

– Ще вип'єш?

– Авжеж, але цей мене не обслужить.

– На іподромі є й інші бари, Мері Лу. Давай нагору піднімемось. Принишкни. Зачекай, і я повернуся з чимось для тебе. Що ти п'єш?

– Немає жодної різниці, – сказала вона.

– Скотч із водою підійде?

– Звісно.

Решту програми того дня ми пиячили. З нею мені щастило. Виграв у двох із трьох останніх заїздів.

– Ти на машині? – спитав я.

– Приїхала з якимось дрантогузом, – відповіла. – Забудь його.

– Якщо ти змогла, то і я зможу.

Ми забралися до машини, і її язичок затріпотів у моєму роті, наче маленька

розгублена змійка. Ми відірвалися одне від одного, рушили узбережжям. То була вдала ніч. Я взяв столик із видом на море, ми замовляли напої і чекали на біфштекси. Усі навколо дивилися на неї. Я схилився й підпалив її цигарку, думаючи: ця буде геть незла. Усі навколо знали, про що я думаю, і Мері Лу про це знала, і я усміхнувся їй з-поза вогника.

– Океан, – сказав я. – Ти глянь тільки, як штормить, дереться вгору-вниз. А під усім цим громадям – риба, бідна риба бореться одна з одною, жере одна одну. І ми – як та риба, хіба що ми тут. Один невдалий рух – і ти мертвий. Добре бути чемпіоном. Добре знати твої ходи.

Я дістав сигару й підкурив.

– Вин'ємо ще, Мері Лу?

– Чом би ні, Генку.

5

То було саме те місце. Розтяглося вздовж моря, збудоване над ним. Старе, але з доторком шику. Ми винайняли кімнату на першому поверсі. Чувся шум океану, чулися хвилі, океан можна було *вдихнути*, відчувалося, як *находить і відходить* прибій, *находить і відходить*.

Ми не поспішали, спілкувалися й пили. Потім я підійшов до дивана й сів поруч неї. Ми пестилися, сміючись, розмовляючи й дослухаючись до океану. Я роздягнувся, але її роздягати не поспішав. Відніс її до ліжка і поступово стягнув з неї одяг і ввійшов. Спочатку далось важко. Потім вона розслабилася.

Той раз був із найкращих. Я чув воду, чув, як знаходить і відходить прибіїв. Наче я кінчав разом із усім оксаном. Здавалося, воно триває й триває. Тоді я скотився.

– Ісусе Христе, – сказав я. – О Ісусе Христе.

Знати б мені, чого це Ісус Христос вічно встрягає в такі справи.

6

Наступного дня ми забирали дещо з її мотлоху з мотелю. Там був малий чорний молодик із бородавкою на носі. Виглядав він небезпечно.

– Ідеш із ним? – спитав він Мері Лу.

– Так.

– Ну що ж, удачі, – він підпалив цигарку.

– Дякую, Гекторе.

Гектор? Це що в дідька за ім'я таке, га?

– Пива хочеш? – звернувся він до мене.

– Авжеж, – відповів я.

Гектор сидів на краю ліжка. Сходив на кухню й приніс три пляшки. То було добре пиво, імпортоване з Німеччини. Він відкрив пляшку Мері Лу, набрав у склянку для неї. Спитав у мене:

– Склянку?

– Ні, дякую.

Підвівся й помінявся з ним пляшками.

Ми сиділи й пили пиво в тиші. Тоді він сказав:

– У тебе духу вистачить забрати її в мене?

– Дідько, не знаю я. Це її вибір. Схоче лишитися з тобою – лишиться. Чому б тобі в неї не спитати?

– Мері Лу, ти лишишся зі мною?

– Ні, – сказала вона. – Іду з ним.

І показала на мене. Я почувався великим цабе. Стільки жінок ішли від мене до стількох хлопців, що один раз цілком незле було б і навспак. Я запалив сигару. Пошукав понільничку. Знайшов її на тумбочці.

Ковзнув поглядом по дзеркалу – глянути, наскільки на мені бодун позначився, і побачив молодика, який кидався на мене, наче дротик до мішені. Я все ще тримав пляшку пива. Обернувся, і хлоп напоровся прямо на неї. Поцілив у рота. Повно зламаних зубів і крові. Гектор упав на коліна,

заходячись криком і затискаючи рот обома руками. Побачив у нього стилет, вибив його ногою, підібрав і розглянув. Дев'ять дюймів. Натис кнопку – лезо склалося. Поклав його до кишені.

Тоді підійшов до Гектора, котрий все ще кричав, і копнув його в зад. Він розповзся на підлозі, не замовкнувши. Переступив через нього і ковтнув із його пляшки.

Пройшов до Мері Лу й стусонув її. Вона заводала.

– Ах ти ж гандила! Ти ж це підлаштувала, так? Ти дозволила б цій мавпі мене вбити за чотири чи п'ять сотень баксів із мого гаманця!

– Ні, ні! – заходилася вона.

Вона кричала. Вони обоє кричали. Я ще раз її стусонув.

– Цим і живеш, курвидло? Убиваючи чоловіків за пару сотень?

– Ні, ні, я **ЛЮБЛЮ** тебе, Генку, **ЛЮБЛЮ** тебе!

Я згріб її синю сукню коло шиї й розірвав до грудей. Ліфчика вона не носила. Бахурці він був зайвий.

Я вийшов звідти і поїхав до іподрому. Два чи три тижні постійно озирався. Нервував. Ніц так і не сталося. Мері Лу на перегонах я більше ніколи не бачив. І Гектора теж.

Після того гроші якось повислизали, і недовзі я полишив перегони й повернувся до квартири, чекаючи, доки минуть мої 90 днів. Нерви були на межі через пияцтво й скоєне. Ненова історія про те, як накидаються жінки на чоловіка. Гадаєш, можеш передихнути, глянеш – от і ще одна. За кілька днів після повернення на роботу знайшлася. Фей. Фей була сивокоса й завжди вдягалася в чорне. Казала, протестує проти війни. Якщо їй багнеться протестувати проти війни, я нічого проти не матиму. Вона щось там писала і ходила на письменницькі майстерні. Мала ідеї про Порятуюнок Світу. Якби ж то вона для мене його врятувала, я теж був би не проти. Жила вона на аліменти від колишнього чоловіка – у них було трійко дітей, а ще вряди-годи гроші надсилала її мати. За своє життя Фей працювала на одній чи двох роботах, не більше.

Тим часом Янко наново заправився лайном. Щоранку через нього я повертався з хворою головою. Тоді мене постійно штрафували за водіння. Здавалося, ніби щоразу, як я дивлюся в люстерко заднього виду, то бачу червоні мигавки. Патрульної машини чи мотоцикла.

Якось я повернувся додому посеред ночі. Себе не відчував. З останніх сил встроїв

ключ і завалився в двері. Доповз до спальні, а там Фей лежить у ліжку, читаючи «Нью-Йоркер» і поїдаючи шоколадні цукерки. Не привіталася навіть.

Пройшов до кухні в пошуках чогось їстівного. Холодильник був порожній. Вирішив хоч склянку води собі набрати. Підійшов до раковини. Та забилася сміттям. Фей любила зберігати всілякі слоїки з кришками. Брудний посуд займав половину раковини, а на поверхні води між кількох паперових тарілок плавали ці слоїки з кришками.

Я повернувся до спальні тої самої миті, як Фей клала до рота чергову цукерку.

– Слухай, Фей, – сказав я. – Знаю, ти хочеш урятувати світ. Проте чого б тобі не почати з кухні?

– Кухні неважливі, – відповіла вона.

Сиву жінку складно вдарити, тож я так і пішов до ванної і пустив воду. Гаряча ванна може охолодити нерви. Коли ванна набрадалася, я злякався до неї залазити. Моє стражденне тіло на той час настільки закостеніло, що я боявся втопився.

Пішов до вітальні і, доклавши зусиль, вібрався з сорочки, штанів, взуття й шкарпеток. Пройшов до спальні й забрався до ліжка поруч із Фей. Не міг зручно вмотитися. Кожен рух віддавався болем.

Єдиний час, коли ти сам, Чінаскі, подумав я, це коли їдеш на роботу чи повертаєшся з неї.

Врешті-решт я влігся на живіт. Усе боліло. Невдовзі я мав повернутися на роботу. Якби я змусив себе поспати, це могло б допомогти. Та час від часу чувся шурхіт сторінок, які перегортають, звук цукерок, які поїдають. То був один з її письменицьких вечорів. Якби тільки вона вимкнула світло.

– Як пройшла майстерня? – спитав я, не обертаючись.

– Непокоюся за Роббі.

– О, – сказав я, – і що з ним не так?

Роббі було під сорок, і все своє життя він жив із матір'ю. Наскільки я знав, його писання обмежувалося страшенно смішними оповіданнями про католицьку церкву. Роббі справді переймався католиками. Журнали не могли осягнути його творчості, хоча якимось його надрукували в канадському виданні. Роббі я раз бачив в один із вихідних. Завозив Фей на оце збіговисько, на якому вони одне одному читали.

– О, Роббі прийшов! – сказала Фей. – Він пише страшенно смішні оповідання про католицьку церкву!

І показала, хто. Роббі стояв до нас спиною. Мав чимале широке м'яке гузно, що

звисало в його штанях. Невже вони цього не бачать, подумалось.

– Чому б тобі не зайти? – спитала Фей.

– Може, наступного тижня...

Фей закинула чергову цукерку до рота.

– Роббі переживає. Він втратив роботу експедитора на вантажівці. Каже, без роботи писати не може. Потребує відчуття захищеності. Каже, не зможе писати, доки знову не влаштується.

– О, – кажу, – можу знайти йому роботу.

– Де? Як?

– На поштамті постійно нестача робочих рук. І платять незле.

– ПОШТАМТ! РОББІ НАДТО ЧУТЛИВИЙ, ЩОБИ ПРАЦЮВАТИ НА ПОШТАМТІ.

– Перепрошую, – відповів я, – гадав, спробувати варто. Доброго тобі вечора.

Фей не відповіла. Була зла.

8

Вихідні в мене були у п'ятницю й суботу, а отже, найважче бувало в неділю. До того ж, по неділях на роботу я виходив о 15:30 замість звичних 18:30.

Тої неділі я прийшов і одразу був скерований до відділу внутрішнього листування,

як і завжди по неділях, що значило *щонайменше* вісім годин на ногах.

Крім болю, я почав страждати на паморочливі напади. Перед очима все починало пливти, я майже втрачав тяму, тоді опановував себе.

То була препаскудна неділя. Прийшли якісь Феєві друзі, усілися на диван і зачали цвірінькати, які всі вони видатні письменники, не інакше, як найкращі в країні. Єдиною ж причиною, що їх не друкували, було те, що, за їхніми ж словами, вони не надсиляли своїх речей.

Я дивився на них. Якщо писали вони так, як виглядали, попиваючи свою каву, гигочучи й обвалюючи в цукровій пудрі свої пончики, то не було різниці, надсиляли вони щось чи тим підтиралися.

Тої неділі я розкидав журнали. Мені була потрібна кава. Дві кави й перекусити. Однак всі наглядачі стояли попереду. Я погнав чорним ходом. Мусив зрізати шлях. Кав'ярня була на другому поверсі. Я – на четвертому. Двері були поруч із чоловічою вбиральнею. Я зиркнув на знак:

УВАГА!

**НЕ КОРИСТУЙТЕСЯ ЦИМИ
СХІДЦЯМИ!**

Ага, пожартували. Я був розумнішим за цих шльондерів. Вони повісили знак, щоби

розумники на штиб Чінаскі не швендялися до кав'ярні. Я відчинив двері й пішов униз. Двері за мною захлопнулися. Пройшов на другий поверх. Повернув клямку. Що за хрінь! Двері не відчинялися. Зачинені. Я піднявся назад. Повз двері третього поверху. Їх навіть не чіпав. Знав, що зачинено. І на першому поверсі теж. На той час я вже достатньо знав про поштамт. Якщо вони вже бралися розставляти пастки, то підходили до справи ґрунтовно. Я мав один примарний шанс. На четвертому поверсі. Спробував клямку. Зачинено.

Бодай двері розташовано біля чоловічого сортиру. Із і до чоловічих сортирів ходять люди. Я чекав. 10 хвилин. 15 хвилин. 20 хвилин! Що, НІКОМУ вже й не кортить посрати, посцяти чи й сачконути? 25 хвилин. Тоді я побачив обличчя. Постукав по склу.

– Гей, друже! АГОВ, ДРУЖЕ!

Він мене чи то не почув, чи то вдав, що не почув. Промаршував собі до вбиральні. П'ять хвилин. Пройшла ще одна пика. Я постукав сильніше:

– ГЕЙ, ДРУЖЕ! АГОВ, СМОКТАЛО ХЕРІВ!

Гадаю, це він почув. І лянув на мене з-за зміцненого дротом скла.

Я сказав:

– ВІДКРИЙ ДВЕРІ! ТИ ЩО, НЕ БАЧИШ, ЩО Я ТУТ? Я ЗАЧИНЕНИЙ, ДУРНЮ! ВІДЧИНИ ДВЕРІ!

Він відчинив. Я зайшов. Хлоп був наче в трансі.

Я стиснув його лікоть:

– Дякую, хлопче.

І повернувся до своїх журналів.

Пройшов наглядач. Став і втупився в мене. Я призупинився.

– Як ся маєте, пане Чінаскі?

Я рикнув на нього, помахав журналом, наче оскаженів, промурмотів щось собі, і він пішов.

9

Фей була вагітна. Та це анітрохи не змінило її і тим паче не змінило поштамту.

Ті самі службовці виконували всю роботу, у той час як розмаїта бригада стояла поруч і сперечалася на спортивну тематику. Усі вони були дебелими чорними бугаями зі статурою професійних борців. Щойно на службу виходив новенький, його закидали до цієї розмаїтої бригади. Це стримувало її від убивства наглядачів. Якщо до розмаїтої бригади потрапляв наглядач, більше ви його не бачили. Бригада розвантажувала

фургони з поштою, що надходила вантажним ліфтом.

Роботи – на п'ять хвилин за годину. Часом вони перераховували пошту чи вдавали, що перераховують. Під час підрахунку вони виглядали напрочуд спокійними інтелектуалами з довгими олівцями за вухом. Проте більшість часу вони навіжено сперечалися про спортсменів. І всі вони були експертами – читали одних і тих же само спортивних оглядачів.

– Гаразд, хлопе, хто для тебе найкращий гравець усіх часів у віддаленій частині поля?

– Так, Віллі Мейс¹, Тед Вільямс², Кобб³.

– Що? Що?

– Саме так, любчику.

¹ Вільям Мейс – нар. 6 березня 1931 р. – бейсболіст зі світовим ім'ям. 12 разів отримував спортивну нагороду Gold Glove Award («Золота рукавиця»). 1979 року внесений до Зали слави бейсболу. – *Прим. пер.*

² Теодор Семюел Вільямс (30 серпня 1918 – 5 липня 2002) – видатний бейсболіст, 1966 року внесений до Зали слави бейсболу. Після тривалої кар'єри став успішним рибалкою і занесений до американської Зали слави рибалок. – *Прим. пер.*

³ Тайрес Раймонд «Тай» Кобб (18 грудня 1886 – 17 липня 1961) на прізвисько «Джорджійський Персик» – один із найвидатніших американських бейсболістів, до Зали слави бейсболу внесений 1936 року. – *Прим. пер.*

– А як же Бейб¹? Що з Бейбом роби-
тимеш?

– Добре, добре, для тебе хто найкращий
гравець усіх зірок у віддаленій частині
поля?

– Усіх часів, а не зірок!

– Добре, добре, ти знав, що я маю на ува-
зі, любчику, ти знав, про що я!

– Гаразд, обираю Мейса, Рут, Ді
Маджа².

– Пахолки, ви себе не тямите. А як що-
до Генка Аарона³, любчику? Як щодо Ген-
ка?

¹ Джордж Герман Рут Молодший (6 лютого 1895 – 16 серпня 1948), також відомий як «Бейб» та «Бамбіно». Бейсболіст, неодноразово називався найвидатнішим гравцем бейсболу в різних рейтингах. – *Прим. пер.*

² Джозеф Пол Ді Маджіо (25 листопада 1914 – 8 березня 1999 р) – видатний американський бейсболіст італійського походження, автор багатьох рекордів. Унесений до американської Зали слави бейсболу 1953 року. У 1954 році з січня по грудень був одружений із Мерилін Монро. – *Прим. пер.*

³ Генк Аарон (Нар. 5 лютого 1934 р.) – професійний бейсболіст. Був відомий під прізвиськом «Молоток». 1974 року перевершив рекорд Бейба Рута, коли здійснив 715 гоум-ранів (рекорд тримався з 1930-х років). 1982 року його ім'я було внесено до Зали слави бейсболу. 1999 року був включений до переліку 100 найвидатніших бейсболістів усіх часів під номером 5. – *Прим. пер.*

Якось усіх розмаїтих поставили на заявки. Ті заповнювались переважно по старшині. Розмаїта бригада підходила й виривала заяви з книг замовлень. Не мали чого робити. Ніхто не жалівся. До парковки вночі було далеко і темно.

10

Паморочливі напади не минали. Відчував, як вони підходять. Ящик плив перед очима. Тривало це близько хвилини. Не міг прийти до тями. Кожен лист важчав і важчав. У службовців мертвотно сірили пики. Я починав з'їжджати з табурета. Ледь на ногах тримався. Робота мене вбивала.

Пішов я до лікаря і все це йому виклав. Він виміряв мені тиск.

– Та ні, з тиском у вас усе гаразд.

Тоді прослухав через стетоскоп і зважив.

– У вас усе гаразд, не бачу нічого поганого.

І призначив мені особливий аналіз крові. Мав тричі здавати кров із різними інтервалами, кожен наступний довший за попередній.

– Не заперечуєте, щоби зачекати в іншій кімнаті?

– Ні, я, мабуть, прогуляюся і повернуся вчасно.

– Добре, але поверніться вчасно.

На другий забір крові я прийшов вчасно. Третього треба було чекати довше, 20 чи 25 хвилин. Вийшов на вулицю. Ніц не відбувалося. Зайшов до аптеки, почитав журнал. Поклав його, глянув на годинник і вийшов. На автобусній зупинці сиділа жінка. Одна з рідкісних. Виставила ледь не всі ноги. Не міг відвести від неї погляду. Перетнув вулицю й став ярдів за двадцять.

Тоді вона підвелася. Мав піти за нею. Ця гєпа мене манила. Заворожувала. Вона зайшла до поштамту, я за нею. Стояла в довгій черзі – я позаду. Придбала дві поштівки. Я – 12 авіапоштівок і марок на два з гаком долари.

Коли я вийшов, вона вже сідала до автобуса. Устиг побачити, як друга її нога і дупця ховаються в автобусі, і той поїхав.

Лікар чекав.

– Що сталося? Ви спізналися на п'ять хвилин!

– Не знаю. Мабуть, годинник запізнюється.

– ЦЕЙ АНАЛІЗ МАЄ РОБИТИСЯ ВЧАСНО!

– Давайте вже. Все одно беріть кров.

Він устроїв у мене голку...

За пару днів прийшли результати аналізу – я в нормі. Не знаю, чи п'ять хвилин усе визначили, чи що. Проте паморочливі напади стали гіршими. Я почав валити з роботи після чотирьох годин, не заповнюючи належних бланків.

Приходив близько 23:00, і там була Фей. Бідна вагітна Фей.

– Що сталося?

– Я більше не зміг, – відповідав я. – Надто чутливий...

11

Хлопці на дільниці Дорсі про мої проблеми не знали.

Щовечора я проходив чорним ходом, ховав светр у піддоні з листами і йшов брати часову картку:

– Браття й сестри! – казав я.

– Вітаємо, брате Генку!

То була така гра, гра чорних із білими, і їм подобалося. Боєр підходив до мене, торкався руки й казав:

– Старенький, був би в мене *твій* колір – став би мільйонером!

– Аякже, Боєре. Це все, що потрібно, – біла шкіра.

Тоді до нас підкочувався малий круглий Гендлі.

– І цей чорний куховарив їм на кораблі. Єдиний чорний на борту. Двічі або тричі на тиждень він готував тапіоковий¹ пудинг і дпрочив у нього. Ті білі справді полюбили його тапіоковий пудинг, ги-ги-ги! Питали, як він його робить, а він відповідав, що має таємний рецепт, бу-га-га!

Ми всі реготали. Не знаю, вкотре я вже чув історію про тапіоковий пудинг...

– Гей, блідий злидню! Гей, хлопче!

– Слухай, дядьо, якби я звернувся до тебе «хлопче», ти мною вже залізо рівняв би. Так що притримай своє «хлопче»!

– Слухай, блідолиций, що скажеш, якщо сходимо кудись у суботу ввечері? Маю симпотну білу льотку, білявку.

– А в мене є симпотна чорнявка. Пояснювати, якого кольору в неї волосся?

– Ви наших жінок сторіччями шкворили. Ми тільки пробуємо зрівняти рахунок. Ти ж не заперечуватимеш, якщо я встромлю свого дебелиго чорного прутня в твою біляву льотку?

– Якщо хочеш, льотка твоя.

– Ти крав землю в індіанців.

– Саме так.

¹ Тапіока – крупа з крохмалю, яка виробляється з кореневищ куща мапіоки. В Європі та Сполучених Штатах з тапіоки готують пудинги чи додають її до супів і соусів. – *Прим. пер.*

– Ти мене до свого дому не запросиш. А як запросиш, то скажеш заходити з чорного ходу, щоб ніхто не бачив кольору моєї шкіри...

– А я лишу світитись маленьку лампочку. Нудотина, та виходу не було.

12

У Фей із вагітністю все було гаразд. Для дами в літах трималася вона незле. Ми чекали в себе вдома. Врешті час настав.

– Довго не триватиме, – сказала вона. – Не хочу приїздити надто рано.

Я вийшов і перевірив машину. Повернувся.

– О, о-о-о, – сказала вона. – Ні, зачекай.

Може, вона й могла врятувати світ. Я пишався її спокоєм. Пробачив їй і весь брудний посуд, і «Нью-Йоркер», і письменницьку майстерню.

– Ліпше б ми зараз поїхали, – мовив я.

– Ні, – відповіла Фей, – не хочу, щоби ти довго чекав. Знаю, що не почуватимешся добре.

– До біса мене. Давай це зробимо.

– Ні, Генку, будь ласка.

Вона просто сиділа.

– Я можу щось для тебе зробити?

– Нічого.

Сиділа вона десять хвилин. Я вийшов на кухню за склянкою води. Коли повернувся, вона спитала:

- Готовий їхати?
- Авжеж.
- Знаєш, де шпиталь?
- Звісно.

Допоміг їй зайти до машини. Тижнем раніше я двічі туди їздив, практикувався. Проте коли ми приїхали, я не знав, де припаркуватися. Фей показала проїзд.

- Ставай там. Паркуйся. Підемо звідти.
- Так, мем, – відповів я.

Вона лежала в ліжку в палаті, вікна якої виходили на вулицю. Скривилася.

- Тримай мене за руку, – попрохала.

Я виконав.

– Невже справді зараз станеться? – спитав я.

– Так.

– Тебе послухати, ніц складного.

– Ти такий милий. Це допомагає.

– Мені *до вподоби* бути милим. Якби не цей клятий поштамт...

– Я знаю, знаю.

Ми дивилися у вікно. Я сказав:

– Ти глянь тільки на всіх цих людей. Навіть уявити не можуть, що тут відбувається. Йдуть собі тротуаром. Дивно все це.

Вони ж теж колись були народжені, кожен із них.

– Так, це дивно.

Крізь її руку відчував здригання її тіла.

– Тримай міцніше, – сказала вона.

– Так.

– Ненавиджу, що тобі доведеться піти.

– Де лікар? Де всі? Що за чорт!

– Вони прийдуть.

Тієї миті зайшла медсестра. Шпиталь був католицьким, і то була дуже красива медсестра, смаглява, іспанка чи португалка.

– Вам... доведеться зараз... піти, – сказала вона.

Я показав Фей схрещені пальці й криво усміхнувся. Не думаю, що вона побачила. Донижу я спустився ліфтом.

13

Підійшов мій німецький лікар. Той самий, що робив мені аналізи крові.

– Вітаю, – сказав він, потискаючи мені руку. – У вас дівчинка, 9 фунтів 3 унції¹.

– А мати?

– З матір'ю все буде гаразд. У неї взагалі жодних проблем.

– Коли я зможу їх побачити?

¹ 4 160 грамів. – Прим. пер.

– Вам дадуть знати. Посидьте, і вас викличуть.

І пішов.

Подивився крізь скло. Сестра вказала на мою дитину. Дитяче личко було червонючим, а ще маля кричало гучніше за інших дітей. Кімната була повна дітей, які невпинно кричали. Стільки народжень! Видавалося, сестра пишалася моєю дитиною. Принаймні я на це сподівався. Вона підняла маля, щоб я міг роздивитися його ліпше. Я всміхнувся, не знав, що робити. Дівчинка тільки й кричала на мене. Бідненька, подумалось, мале кляте біднятко. Я ж не знав, що вона колись виросте красунею, навдивовижу схожою на мене, гиги. Я жестами показав сестрі покласти дитину, помахав їм обом. То була мила медсестра. Гарні ноги, ладні стегна. Щирі груди.

У Фей у кутику рота запеклася кров, я намочив хустинку й витер її. Жінки стільки страждають, не дивно, що їм постійно потрібні наші запевнення в любові.

– Я хотіла б, щоб мені віддали дитину, – сказала Фей. – Не потрібно отак розлучати нас.

– Знаю. Може, на це є якась медична причина.

– Так, але все одно це неправильно.

– Так, неправильно. Та дитина виглядала добре. Зроблю все, що зможу, аби вони повернули дитину якнайшвидше. Там лежить близько 40 малят. Вони всіх матерів змушують чекати. Гадаю, це щоб сил набралися. Наше маля виглядало *дуже* сильним, запевняю тебе. Не хвилюйся, будь ласка.

– Я буду такою щасливою з моїм малям.

– Я знаю, знаю. Окремо вас довго не триматимуть.

– Сер, – підійшла огрядна медсестра-мексиканка, – я прошу вас піти.

– Але я батько.

– Ми знаємо. Але вашій дружині потрібен відпочинок.

Я стиснув руку Фей, поцілував її в чоло. Вона закрила очі, здавалося, що заснула. Юною вона не була. Світ, може, і не врятувала, але серйозно вдосконалила. Запишіть це на карб Фей.

14

Дитину Фей назвала Мариною Луїзою. Ото вона й була, Марина Луїза Чінаскі. У люльці коло вікна. Позирала на дерева за вікном і яскраво розфарбовану стелю. Потім вона заплакала. Підійти до дитини, поговорити з дитиною. Дівчинка хотіла

маминих грудей, але мама не завжди готова, а в мене маминих грудей нема. Між тим, робота лишалася. Додалися бунти. Десяти-на міста була у вогні...

15

У ліфті нагору я був єдиним білим. Здавалося дивним. Вони розмовляли про бунти, не оглядаючись на мене.

– Ісусе, – сказав вугільно-чорний здоровило, – це справді щось. Ці типи швендяються бухі по вулицях з квінтами віскі в руках. Копи проїжджають поруч, але не виходять із машин, бухими не переймаються. І це вдень. Тиняються люди з телевізорами, пилосмоками, всім цим. Це справді щось....

– Аха, бахуре.

– Чорні власники виставляють у своїх крамницях знаки «КРЕВНІ БРАТИ». Білі теж такі ставлять. Але нікого тим не надурюють. Вони знають, які місця належать білодуним...

– Аха, брате.

Ліфт зупинився на четвертому поверсі, усі ми вийшли. Щось мені підказувало, що мені краще нічого не коментувати.

Невдовзі міський поштмайстер оголосив інтеркомом:

– Увага! Південно-східний район забарикадовано. Пропускатимуть тільки власників належного посвідчення особи. О сьомій вечора – комендантська година. Після 19:00 не пускатимуть нікого. Барикади простягаються від вулиці Індіани до вулиці Гувера і від бульвару Вашингтона до Площі 135. Усі, хто живе в цьому районі, звільняються від роботи.

Я підвівся і потягнувся за часовою карткою.

– Гей! А ти куди? – спитав мене наглядач.

– Оголошення чув?

– Так, але ти не...

Я сунув ліву руку до кишені.

– Я не ЩО? Я не ЩО?

Він глянув на мене.

– Що *ти* знаєш, БІЛОДУПІЙ? – сказав я.

Дістав картку, пройшов і пробив вихід.

16

Бунти припинилися, маля заспокоїлося, і я знайшов спосіб уникати Янко. Утім, паморочливі напади лишилися. Лікар виписав мені постійний рецепт на біло-зелені пігулки лібріума, які трохи допомагали.

Якось уночі підвівся попоти води. Повернувся, пропрацював півгодини і взяв свою десятихвилинну перерву. Щойно я знову сів, підбіг Чамберс, високий мулат:

– Чінаскі! Ти нарешті спалився! Тебе не було 40 хвилин!

Якось Чамберс, пускаючи піну і смикаючись, гепнувся на підлогу – напад стався. Виносили його на ношах. Наступної ночі він повернувся – свіжа сорочка, краватка, наче нічого й не трапилося. Тепер квачем був я.

– Слухай, Чамберсе, ти чуйку маєш, чи як? Я піднявся попоти, повернувся, пропрацював 30 хвилин, тоді скористався перервою. Мене не було десять хвилин.

– Ти спалився, Чінаскі! Тебе не було 40 хвилин! У мене семеро свідків!

– Семеро свідків?

– ТАК, СЕМЕРО.

– Кажу тобі, мене не було десять хвилин.

– Ні, Чінаскі, ми тебе злапали. Цього разу на гарячому.

Тоді я від цього втомився. Не хотів його більше бачити.

– Гаразд. Мене не було 40 хвилин. Уперед. Виписуй догану.

Чамберс побіг.

Я встиг розкидати ще кілька листів, коли підійшов старший виконроб. То був чахлий

білий зі жмутиками сивого волосся над кожним вухом. Я глянув на нього, розвернувся і розкидав ще кілька листів.

– Містере Чінаскі, я певен, ви розумієте правила й норми поштамту. Кожному службовцю дозволено дві десятихвилинні перерви, одна до обіду, інша після. Привілей перерви дарований керівництвом: десять хвилин. Десять хвилин...

– БІС БИ ЦЕ ВСЕ ПОБРАВ!

Я жбурнув листи долу.

– Я погодився з тим, що був відсутній 40 хвилин, пахолки, щоби зробити вам приємність і щоби спекати вас зі своєї дупи. Але ж ви не припиняєте! То я забираю свої слова. Мене не було десять хвилин. Хочу побачити сімох ваших свідків. Най підтвердять.

За два дні я був на перегонах. Глянув угору і побачив ці зуби, цю усмішку й ці осяйні оченята. Хто б це був такий – з усіма цими зубами. Я придивився. Усміхаючись, на мене дивився Чамберс, який стояв у черзі за кавою. Я тримав пиво. Підійшов до урни і, не відводячи від нього погляду, плюнув. Відійшов. Більше Чамберс мене не діставав.

Маля повзало, пізнавало світ. Ночами Марина спала з нами в ліжку. Там були Марина, Фей, кішка і я. Кішка теж із нами спала. Ти ба, подумав я, від мене залежать три роти. Як дивно. Сидів і спостерігав за їхнім сном.

Коли я двічі поспіль після зміни повертався додому вранці, рано вранці, то заставав Фей за читанням вкладки з оголошеннями.

– Ці кімнати достобіса дорогі, – зауважила вона.

– Не без того, – сказав я.

Наступного ранку вона теж читала газету і я спитав:

– Ти з'їжджаєш?

– Так.

– Гаразд. Допоможу тобі знайти житло. І перевезу речі.

Погодився щомісяця щось їй платити.

– Добре, – сказала вона.

Дочка лишилася Фей. Мені лишилася кішка.

Житло ми знайшли за вісім чи десять кварталів. Я допоміг їй перебратися, попрощався з дівчинкою і поїхав назад.

Два, три чи чотири рази на тиждень я заїздив побачитися з Мариною. Знав, що чим

довше я бачитимусь із дочкою, тим довше все буде добре.

Фей досі вдягалася в чорне, протестуючи проти війни. Ходила на місцеві мирні демонстрації, марші кохання, відвідувала поетичні читання, майстерні, мітинги комуністичної партії, а ще сиділа в гіпівській кав'ярні. Дитину брала з собою. Якщо не йшла кудись, то сиділа в кріслі, смалячи цигарку за цигаркою й читаючи. На її чорній бузі висіли значки з протестними гаслами. Але зазвичай, коли я приїжджав, вона десь тинялася разом із дівчинкою.

Одного дня я їх таки знайшов. Фей їла соняшникове насіння з йогуртом. Пекла вона і свій власний хліб, але виходило не надто добре.

– Я зустріла Енді, він водій вантажівки, – сказала вона. – У вільний час він малює. Це одна з його картин.

Фей показала на стіну. Я грався з дочкою. Подивився на картину. Промовчав.

– У нього великий прутень, – сказала Фей. – Якось увечері він заїхав до мене і спитав: «Чи не хочеш бути шпокнутою великим прутнем?», а я йому відповіла: «Я хотіла б бути шпокнутою любов'ю».

– З твоїх слів, він людина світська, – сказав я їй.

Я ще трохи побавився з дочкою, тоді пішов. Наближався час чергового планового іспиту.

Пізніше я отримав від Фей листа. Вони з дитиною жили в гінівській комуні у Нью-Мексико. То приємне місце, казала вона. Марина може тут дихати. До листа додавався малюнок, зроблений мені донькою.

1

Міністерство пошти і телеграфу Сполучених Штатів

Тема: Попереджувальний лист. Кому: Містеру Генрі Чінаскі

Міністерством було отримано інформацію про те, що 12 березня 1969 року Вас було заарештовано Поліцейським відділенням Лос-Анджелеса за звинуваченням у пияцтві.

У зв'язку з цим звертаємо Вашу увагу на частину 744.12 Поштової інструкції, а саме:

«Поштові службовці слугують загальним інтересам населення, і їхня поведінка

в багатьох випадках є предметом більших обмежень і вищих стандартів порівняно з поведінкою деяких приватних службовців. Очікується, що й у позаробочий час службовці поводитимуться таким чином, щоб схвально представляти Поштову службу. Хоч втручатися в приватне життя службовців не є політикою Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів, від поштового персоналу вимагається чесність, надійність, відповідальність, приємний характер і хороша репутація».

Незважаючи на те, що Ваш арешт було здійснено з порівняно незначної причини, він є доказом Вашої неспроможності поводитися належним чином, який схвально відображав би Поштову службу. Цим Вас попереджено і застережено, що повторення такого чи іншого правопорушення не лишить Міністерству іншого виходу, ніж застосування дисциплінарних заходів.

За бажання можете надати письмове пояснення цього випадку.

2

Міністерство пошти і телеграфу Сполучених Штатів

Тема: Сповідання про пропоновані дисциплінарні покарання. Кому: Містеру Генрі Чінаскі

Це є попереднім сповіданням про те, що пропонується усунути Вас від виконання обов'язків на три дні без збереження платні чи вжити інше відповідне дисциплінарне покарання. Пропоноване покарання застосовується з метою підвищення ефективності служби і буде застосовано не пізніше, ніж протягом 35 календарних днів із моменту отримання Вами цього листа.

Звинувачення на Вашу адресу й підстави для нього такі:

ЗВИНУВАЧЕННЯ № 1

Вас звинувачують у відсутності на роботі без поважних причин 13 травня 1969 року, 14 травня 1969 року та 15 травня 1969 року.

На додаток до викладеного вище, нижчезазначена особливість Вашого послужного списку розцінюватиметься як визначна для встановлення тривалості застосування дисциплінарного покарання в разі, якщо дане звинувачення залишиться чинним:

1 квітня 1969 року Вам було вручено попереджувальний лист за відсутність на роботі без поважних причин.

Ви маєте право відповісти на висунуті Вам звинувачення як особисто, так і письмово, або обома способами в супроводі представника трудового колективу на Ваш вибір. Ваша відповідь має бути подана не пізніше 10 (десяти) календарних днів після одержання цього листа. Також Ви можете подати письмові свідчення на підтвердження Вашої відповіді. Будь-яка письмова відповідь має бути адресована Поштмайстру, Лос-Анджелес, Каліфорнія 90052. Якщо Вам необхідний додатковий час для подання Вашої відповіді, його може бути надано Вам на основі письмового прохання, в якому обґрунтовуватиметься його необхідність.

Якщо Ви вирішите відповісти особисто, Ви можете призначити зустріч із Еллен Нормелл, начальником відділу кадрів та обслуговування, чи К. Т. Шеймусом, керівником кадрового відділу, зателефонувавши 289-22-22.

По завершенні десятиденного терміну, відведеного для Вашої відповіді, усі факти Вашої справи, включно з будь-якою падаючою Вами відповіддю, буде ретельно розглянуто перед винесенням остаточного рішення. Рішення буде надано Вам у письмовій формі. Якщо за рішенням до Вас буде застосовано дисциплінарне покарання, цей

лист інформуватиме Вас про причину чи причини, які вплинули на ухвалення рішення.

3

Міністерство пошти і телеграфу Сполучених Штатів

Тема: Сповідання про рішення. Кому: Містеру Генрі Чінаскі

Цим відсилаємо Вас до листа, адресованого Вам і датованого 17 серпня 1969 року, в якому пропонувалося застосувати до Вас дисциплінарне покарання у формі усунення Вас від роботи терміном на три дні чи інше дисциплінарне покарання на підставі Звинувачення № 1, поданого в зазначеному листі. Ваша відповідь не надійшла й донині. Після ґрунтовного розгляду звинувачення було ухвалено рішення, що Звинувачення № 1, підкріплене достатніми свідченнями, лишається чинним і є підставою для усунення Вас від роботи. Згідно з ним, Вас буде усунено від роботи без збереження платні терміном на 3 (три) дні.

Першим днем Вашого усунення від роботи буде 17 листопада 1969 року, останнім днем Вашого усунення від роботи буде 19 листопада 1969 року.

Особливість Вашого послужного списку, докладно викладену в сповіщенні про пропонувані дисциплінарні покарання, також було розглянуто при ухваленні рішення про призначення Вам дисциплінарного покарання.

Ви маєте право подати апеляцію до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів чи до Комісії цивільної служби Сполучених Штатів, або спочатку до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів, потім до Міністерства цивільної служби, а потім до Комісії цивільної служби Сполучених Штатів відповідно до нижчевикладеного:

Якщо Ви спочатку подасте апеляцію до Комісії цивільної служби Сполучених Штатів, Ви позбавляєтеся права подавати апеляцію до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів. Апеляцію до Комісії цивільної служби Сполучених Штатів має бути подано до регіонального директора, Район Сан-Франциско, Комісія цивільної служби Сполучених Штатів, проспект Голден Гейт 450, а/с 36010, Сан-Франциско, Каліфорнія 94102. Ваша апеляція має: (а) бути викладеною в письмовій формі, (б) містити причини опротестування Вами рішення про усунення від роботи, бути підкріпленою тими доказами і документами, які Ви в змозі

надати, (в) бути поданою не пізніше, ніж протягом 15 днів після набуття чинності рішення про усунення Вас від роботи. Після подання апеляції в належній формі Комісія розгляне застосоване покарання лише для визначення правильності дотримання процесуальних норм, якщо Ви не надасте свідчення, яке підтвердить, що покарання було до Вас застосовано з політичних причин, за винятком визначених законом випадків, або стало наслідком дискримінації через сімейний стан чи фізичну ваду. Якщо Ви подасте апеляцію до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів, Ви позбавляєтесь права подавати прохання до Комісії, доки рішення за Вашим проханням не буде ухвалено на першому рівні Міністерства. Тоді ви матимете вибір: продовжувати оскарження на вищих рівнях Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів або апелювати до Комісії. Тим не менш, якщо протягом 60 днів з дня подання Вами апеляції рішення на першому рівні ухвалено не буде, Вам надається можливість перервати справу, подавши апеляцію до Комісії.

Якщо Ви подаєте апеляцію до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів впродовж 10 (десяти) днів із моменту отримання Вами даного сповіщення про рішення, Ваше усунення від роботи не набуде

чинності до отримання Вами рішення стосовно Вашого оскарження від регіонального директора Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів. Далі, якщо Ви подаєте апеляцію до Міністерства, Ви маєте право бути супроводженим, представленим і консультованим представником на Ваш вибір. Ви і Ваш представник будете вільні від запобіжних заходів, втручань, примусу, дискримінації чи репресалій. Вам і Вашому представнику також буде надано достатню кількість робочого часу для підготовки Ваших документів.

Апеляцію до Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів може бути подано будь-коли після отримання даного листа, але не пізніше, ніж протягом 15 календарних днів після набуття чинності рішення про усунення. Ваш лист має містити запит про переслухання Вашої справи чи заяву про небажаність слухань. Апеляцію має бути адресовано:

Регіональному директору Міністерства пошти і телеграфу Сполучених Штатів, вул. Говарда, 631, Сан-Франциско, Каліфорнія 94106.

Якщо Ви апелюєте до регіонального директора чи Комісії цивільної служби Сполучених Штатів, прохання надати мені підписану копію апеляції одночасно з її поданням

до регіонального директора чи Комісії цивільної служби Сполучених Штатів.

Якщо Ви маєте питання стосовно процедури подання апеляцій, Ви можете зв'язатися з Ричардом Н. Мартом, помічником у справах кадрів та пільг у Відділі кадрів і служб Кадрового управління, кімната 2205, Федеральна будівля, Норт стріт, 300, Лос-Анджелес, з 08:30 до 16:00 з понеділка по п'ятницю.

4

Міністерство пошти і телеграфу Сполучених Штатів

Тема: Сповідення про пропонувані дисциплінарні покарання. Кому: Містеру Генрі Чінаскі

Це є попереднім сповіденням про те, що пропонується усунути Вас з Поштової служби чи вжити інше відповідне дисциплінарне покарання. Пропоноване покарання застосовується з метою підвищення ефективності служби і буде застосовано не пізніше, ніж протягом 35 календарних днів із моменту отримання Вами цього листа.

Звинувачення на Вашу адресу й підстави для нього такі:

ЗВИНУВАЧЕННЯ № 1

Вас звинувачують у відсутності на роботі без поважних причин у такі дні:

25 вересня 1969 року – 4 год., 28 вересня 1969 року – 8 год., 29 вересня 1969 року – 8 год., 5 жовтня 1969 року – 8 год., 6 жовтня 1969 року – 4 год., 7 жовтня 1969 року – 4 год., 13 жовтня 1969 року – 5 год., 15 жовтня 1969 року – 4 год., 16 жовтня 1969 року – 8 год., 19 жовтня 1969 року – 8 год., 23 жовтня 1969 року – 4 год., 29 жовтня 1969 року – 4 год., 4 листопада 1969 року – 8 год., 6 листопада 1969 року – 4 год., 12 листопада 1969 року – 4 год., 13 листопада 1969 року – 8 год.

На додаток до викладеного вище, нижче зазначена особливість Вашого послужного списку розцінюватиметься як визначна для встановлення тривалості застосування дисциплінарного покарання в разі, якщо дане звинувачення залишиться чинним:

1 квітня 1969 року Вам було вручено попереджувальний лист за відсутність на роботі без поважних причин.

17 серпня 1969 року Вам було вручено сповіщення про пропоновані дисциплінарні покарання за відсутність на роботі без поважних причин. У результаті цього звинувачення Вас було усунуто від роботи без

збереження платні впродовж трьох днів із 17 листопада 1969 року по 19 листопада 1969 року.

Ви маєте право відповісти на висунуті Вам звинувачення як особисто, так і письмово, або обома способами в супроводі представника трудового колективу на Ваш вибір. Вашу відповідь має бути подано не пізніше 10 (десяти) календарних днів після одержання цього листа. Також Ви можете подати письмові свідчення на підтвердження Вашої відповіді. Будь-яка письмова відповідь має бути адресована Поштоматру, Лос-Анджелес, Каліфорнія 90052. Якщо Вам необхідний додатковий час для подання Вашої відповіді, його може бути надано Вам на основі письмового прохання, в якому обґрунтовуватиметься його необхідність.

Якщо Ви вирішите відповісти особисто, Ви можете призначити зустріч із Еллен Нормелл, начальником відділу кадрів та обслуговування, чи К. Т. Шеймусом, керівником кадрового відділу, зателефонувавши 289-22-22.

По завершенні десятиденного терміну, відведеного для Вашої відповіді, усі факти Вашої справи, включно з будь-якою наданою Вами відповіддю, буде ретельно розглянуто перед винесенням остаточного рішення.

Рішення буде надано Вам у письмовій формі. Якщо за рішенням до Вас буде застосовано дисциплінарне покарання, цей лист інформуватиме Вас про причину чи причини, які вплинули на ухвалення рішення.

1

Я сидів біля молодої дівчини, яка досить умовно орієнтувалася в плані.

– Куди піде Роутфорд 2900? – спитала вона.

– Спробуй кинути до 33, – відповів я.

Наглядач завів із нею бесіду:

– Кажете, ви з Канзас-сіті? Мої батьки там народилися. .

– Справді? – мовила дівчина. Тоді спитала мене:

– А як щодо Меєрс 8400?

– Клади до 18.

Була пухкенькою, але цілком зрілою. Я не спокусився. Мав трохи перепочити від жінок.

Наглядач присунувся до неї насправді близько.

– Живете далеко від роботи?

– Та ні.

– Працювати подобається?

– О, так.

Вона обернулася до мене:

– А Елбані 6200?

– 16.

Коли я розібрався з піддоном, наглядач звернувся до мене.

– Чінаскі, я засік, скільки часу ти розбирався з тим піддоном. Ти витратив 28 хвилин.

Я змовчав.

– Знаєш, який стандартний час для піддону?

– Ні, не знаю.

– Скільки ти тут працюєш?

– Одинадцять років.

– Ти тут уже одинадцять років і досі не знаєш стандартів?

– Саме так.

– Ти розкидаєш пошту так, наче тобі все одно.

Піддон перед дівчиною досі був повен. А розкидати ми починали разом.

– І ти розмовляв із панною поруч тебе.

Я запалив цигарку.

– Чінаскі, підійди-но на хвильку.

Він стояв перед жерстяними ящиками і показував. Усі службовці різко підвищили швидкість розкидання. Я відсторонено спостерігав за тим, як рухаються їхні праві руки. Навіть пухка дівчина розкидала як слід.

– Бачиш номери, намальовані на боці ящика?

– Аха.

– Ці номери вказують, скільки листів має бути розкидано, по хвилинах. Двофутовий піддон має бути розкидано за 23 хвилини. Ти перевищив час на 5 хвилин.

Він вказав на намальоване «23».

– 23 хвилини – стандарт.

– Це «23» ніц не значить, – сказав я.

– Це ти про що?

– Я про те, що прийшов хлоп і фарбою намалював оте «23».

– Ні, ця цифра підтверджена часом і перевірена.

Ну і який сенс сперечатися? Я промовчав.

– Я напишу тобі за це догану, Чінаскі. Тобі про це повідомлять.

Я повернувся на місце. Одинадцять років! У моїх кишнях ані на гріш не побільшало звідтоді, як я вперше сюди прийшов.

І хоча кожна ніч була довгою, роки летіли хутко. Може, через нічну роботу. Чи через постійне виконання одних і тих же само дій знову й знову. З Камінчиком я бодай не знав, на що чекати. А тут тобі жодних несподіванок.

Одинадцять років пронеслися в голові. Я бачив, як ця робота пожирала людей. Вони наче танули. Був Джиммі Потс із дільниці Дорсі. Коли я вперше переступив поріг, Джиммі був ладно складеним хлопом у білій футболці. І де він тепер? Опустив сидіння майже до самої підлоги й охопив табурет ногами, щоб не впасти. Надто втомлювався, щоби підстригтись, і носив ті самі штани по три роки. Двічі на тиждень змінював сорочку і дуже повільно ходив. Вони його вбили. Йому було 55. Сім років до пенсії.

– Не доживу, – казав він.

Вони танули чи напиналися тлущем, особливо на гузні й на животі. Усе через табурет, одноманітні рухи, одноманітні розмови. А в мене – паморочливі напади, болі в руках, шиї, грудях – повсюдно. Спав усенький день, відпочиваючи від роботи. На вихідних бухав, аби забути. Коли влаштовувався, важив 185 фунтів¹. Зараз важив 223 фунти². Рухалась у мені тільки права рука.

¹ 84 кг. – *Прим. пер.*

² 101 кг. – *Прим. пер.*

Зайшов до кабінету консультанта. За столом сидів Едді Бівер¹. Службовці прозвали його Чахлим Бобром. Гострокутна голова, гострий ніс, загострене підборіддя. Наче весь він складався з гострих кутів. І шукав їх довкола.

– Сідай, Чінаскі.

Бівер тримав у руці якісь папери. Читав їх.

– Чінаски, ти витратив 28 хвилин замість 23 на розкидання піддона.

– Слухай, давай без цього лайна, га? Я втомився.

– Що?

– Кажу, давай без цього лайна! Дай мені папірця на підпис, і я піду. Не хочу цього чути.

– Я тут, щоб роз'яснювати тобі, Чінаскі.

Я зітхнув.

– Добре, хай так. Починай давай.

– Нам треба виконувати виробничий розклад, Чінаскі.

– Аха.

– А коли ти не вкладаєшся в розклад, це значить, що твою пошту хтось розкидає за тебе. А це означає понаднормову працю.

– Хочеш сказати, що це я винен у тому, що ледь не щоночі додають три з половиною години понаднормових?

¹ Beaver (англ.) – бобер. – Прим. пер.

– Слухай, ти витратив 28 хвилин на 23-хвилинний піддон. Оце й усе.

– Вам ліпше знати. Кожен піддон завдовжки два фути. На деяких утричі, навіть у чотири рази більше пошти, ніж на інших. Службовці хапають те, що вони звуть «вершками». Я тим не переймаюся. Хтось має розкидати важчу пошту. Між тим ви, пахолки, торочите, що два фути має бути розкидано за 23 хвилини. Але ж ми не фути розкидаємо по комірках, а листи.

– Ні, ця норма перевірена часом.

– Може, й так. Але, якщо вже визначаєте прудкість людини, не судіть її за *одним* піддоном. Навіть Бейб Рут час од часу лажав. Оцінюйте за десятьма піддонами чи за нічною зміною. А ви, пахолки, користаєтесь цією нормою, щоб доскіпуватись до тих, хто вам дорогу перейшов.

– Гаразд, Чінаскі, ти своє сказав. Тепер послухай МЕНЕ: ти розкидав піддон за 28 хвилин. *Ми* відштовхуємося від цього. ТЕПЕР, якщо тебе спіймають на тому, що повільно працюєш, тобі доведеться пройти ПОГЛИБЛЕНУ РОЗ'ЯСНЮВАЛЬНУ РОБОТУ!

– Добре, можна тільки я питання задам?

– Вперед.

– Уявімо, у мене легкий піддон. Часом перепадають. Іноді я розбираюся з піддоном

за п'ять хвилин, чи вісім. Припустімо, я розкинув піддон за 8 хвилин. Згідно зі стандартом, перевіреним часом, я зберіг поштамтові 15 хвилин. А тепер чи можу я взяти ці 15 хвилин і до кав'ярні спуститися, узяти собі шмат пирога з морозивом, телевізію подивитися й повернутися назад?

– НІ! ТИ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ НЕГАЙНО СХОПИТИ НАСТУПНИЙ ПІДДОН І ВЗЯТИСЯ РОЗКИДАТИ ПОШТУ!

Я підписав папірець, в якому йшлося про те, що роз'яснювальну роботу зі мною проведено. Затим Чахлий Бобер підписав мій проїзний талон, зазначив час і відіслав мене до мого табурета розкидати пошту.

3

Однак острівки дії подекуди лишалися. Одного мужика зловили на тих само східцях, на яких попадався і я. Голову він тримав під спідницею якогось дівчати. Потім одна з працівниць кав'ярні нажалілася, що їй не заплатили обіцяного за оральні послуги, які вона надавала головному виконробу та трьом поштарям. Дівчину та поштарів звільнили, а виконроба розжалували в наглядачі.

Потім я ледь не спалив поштамт.

Мене відіслали сортувати пошту четвертого класу (до четвертого класу належить

рекламна продукція – листівки, буклети, каталоги), а я курив сигару, вивантажуючи пачки пошти з візка, коли якийсь хлоп пройшов повз і сказав:

– ГЕЙ, У ТЕБЕ ПОШТА ГОРИТЬ!

Я озирнувся. Так і є. Малий вогник намагався піднятися, наче танцююча змійка. Випадково до візка впав тліючий попіл із сигари.

– От лайно!

Полум'я швидко зростало. Я схопив каталог і заходився вибивати з нього лайно. Полетіли іскри. Було гаряче. Заледве я розібрався з одним стосом, зайнявся другий.

Почувся голос:

– Гей! Я чую вогонь!

– ТИ НЕ МОЖЕШ ЧУТИ ВОГНЮ, – загорлав я, – ТИ ЧУЄШ ДИМ!

– Гадаю, треба забиратися звідси!

– Ну й котися під три чорти, – крикнув я. – ВАЛИ!

Полум'я обпікало руки. Я мав урятувати пошту Сполучених Штатів, макулатурну пошту четвертого класу!

Зрештою я впорався. Зіштовхнув ногою стос на підлогу й затоптав рештки червоного попелу.

До мене посунув наглядач, поговорити хотів. Я стояв із обгорілим каталогом і чекав. Він подивився на мене й відійшов.

Тоді я продовжив сортувати по ящиках макулатуру четвертого класу. Усе підпалене відкладав убік.

Сигара загасла. Наново її не запалював.

Обпечені руки зачали боліти, я підійшов до фонтанчика з водою, підставив руки під воду. Не допомогло.

Знайшов наглядача і спитав у нього проїзний талон, щоб зайти до медкабінету. То був той самий, що любив приходити під мої двері й питати:

– Ну а тепер у чім справа, містере Чінаскі?

Щойно я зайшов, медсестра спитала те саме.

– Не забули мене, га?

– Авжжж ні. Пригадую, у вас бували на правду хворі ночі.

– Не без того, – сказав я.

– Досі водите до себе жінок? – спитала вона.

– Так. А ви так само ще водите до себе чоловіків?

– Гарзд, містере Чінаскі, що сталося?

– Руки пообпікав.

– Підійдіть-но. Як це сталося?

– Хіба не все одно? Попік і все тут.

Вона чимось обробляла мені руки. Зачепила мене грудьми.

– Як це сталося, Генрі?

– Сигара. Я стояв над візком із поштою четвертого класу. Схоже, попів туди втрапив. Зайнялося.

Груди знову вперлися в мене.

– *Будь ласка*, не смикайте руками.

Тут вона вклалася на мене всім передом, коли намащувала руки маззю. Я сидів на табуреті.

– Що сталося, Генрі? Виглядаєте знервованим.

– Ну... знаєте, як це буває, Марто.

– Мене звати *не* Марта. Гелен.

– Гелен, давайте поберемося.

– Що?

– Кажу, коли я зможу знову користуватися руками?

– Та хоч зараз, якщо забажаєте.

– Що?

– Маю на увазі, на робочому місці.

Руки вона обмотала мені марлею.

– Я себе краще не почуваю, – повідомив їй.

– То нема чого пошту було палити.

– То макулатура була.

– Уся пошта важлива.

– Дякую, Гелен.

Вона пішла за стіл, я за нею. Заповнила мій проїзний талон. У своїй малій білій шапочці вона виглядала дуже круто. Слід вигадати, як сюди повернутися.

Вона побачила, як я витріщаюся на її тіло.

– Добре, містере Чінаскі, гадаю, вам краще піти.

– Так, авжеж... Щиро вдячний за поміч.

– Це моя робота.

– Безсумнівно.

Наступного тижня повсюдно з'явилися знаки «ТУТ КУРІННЯ ЗАБОРОНЕНО». Без попільничок службовцям курити забороняли. Хтось підписав контракт із урядом на виробництво цих самих попільничок. Красиві були. З написом «ВЛАСНІСТЬ УРЯДУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ». Більшість їх службовці покрали.

«КУРІННЯ ЗАБОРОНЕНО».

Я сам-один, Генрі Чінаскі, реформував усю поштову систему.

4

Тоді прийшли якісь люди і повидирали кожен другий фонтанчик для пиття.

– Ні, ви тільки гляньте, що вони в біса роблять? – спитав я.

Здавалося, ніхто тим не перейнявся.

Я був у відділі пласкої пошти третього класу. Підійшов до іншого службовця.

– Ти бачиш? – сказав я. – Вони забирають нашу воду!

Той зиркнув на фонтанчик і продовжив розкидати пошту третього класу.

Я спробував привернути увагу решти. Їх то так само не цікавило. Не міг цього зрозуміти.

Я дав запит на профспілкового представника, приписаного до мого району.

Суттєво затримавшись, той нарешті приїхав – Паркер Андерсон. Раніше Паркерові було звичним спати в старому зужитому автомобілі. Умивався, голився і сравав він по автозаправках, на яких не замикали туалети. Пробував стати сутенером, але невдало. Прийшов на центральний поштамт, вступив до профспілки, почав ходити на профспілкові збори, де став приставом. Невдовзі вибився в профспілкові представники, а тоді був обраний віце-президентом.

– Що трапилося, Генку? З наглядачами ти й без мене завжди розбирався!

– Не підлизуйся, любчику. Я профспілкові внески 12 років сплачую і ще ніхріна в тебе не просив.

– Гаразд, то в чім справа?

– Фонтанчики.

– І що не так з фонтанчиками для пиття?

– Чорт забирай, ні, з фонтанчиками все гаразд. Те, що з ними роблять, – ось що не так. Глянь от.

– Дивитися? Куди?

– Сюди!

– Нічого не бачу.

– Так отож, через це я і скаржуся. Тут був фонтанчик.

– Вони його прибрали. То й що з того?

– Слухай, Паркере, я не заперечував би, якби йшлося про один. Але вони видирають кожен *другий* фонтанчик у будівлі. Якщо їх не зупинити, вони кожен другий виходок закриють... І я не знаю, за що візьмуться потім...

– Гаразд, – сказав Паркер, – а що ти від мене хочеш?

– Хочу, щоб ти підняв свою дупу й дізнався, чого прибирають питні фонтанчики.

– Добре, завтра побачимося.

– Побачимося. Дванадцять років внесків до профспілки – це 312 доларів.

Наступного дня Паркера довелося шукати. Відповіді він не знав. Ще наступного дня – теж. І наступного. Я сказав Паркерові, що втомився чекати. Дав йому ще один день.

Наступного дня він прийшов під час моєї перерви на каву.

– Ну, Чінаскі, я все з'ясував.

– І?

– 1912 року, коли збудували цю будівлю...

– 1912-го? Це ж півсторіччя тому! Не дивно, що це місце схоже на кайзерівський пердольник!

– Припини. Так от, коли в 1912-му його збудували, у контракті була прописана конкретна кількість питних фонтанчиків. Під час перевірки поштамт виявив, що питних фонтанчиків *удвічі* більше, ніж було закладено в початковому контракті.

– Ну добре, – сказав я, – а шкода від подвоєної кількості фонтанчиків яка? Службовці води більше вип'ють, і всього.

– Так, але фонтанчики трохи виступають. Заважають проходити.

– І?

– І, припустімо, службовець із метикуватим адвокатом подадуть позов через фонтанчик? Скажімо, когось притисне до нього візком, навантаженим журналами.

– Бачу. Фонтанчика там бути не мало. І на поштамт подадуть позов за недбалість.

– Саме так! *

– Он воно що. Дякую, Паркере.

– До ваших послуг.

Навіть якщо він і вигадав цю історію, вона вартувала тих 312 доларів. У «Плейбої» друкували й набагато гірші.

5

Я виявив, що єдиним порятунком від паморочливого падіння в ящик було підвестися й пройтися туди-сюди. Фацію, на той час

наглядач дільниці, бачив, як я йду до одного з небагатюх фонтанчиків.

– Чінаскі, слухай, щоразу, як я тебе бачу, ти прогулюєшся.

– То ще нічого, – відповів я. – Щоразу, коли я бачу тебе, ти теж прогулюєшся.

– Але це частина моєї роботи. Ходіння – частина моєї роботи. Я змушений це робити.

– Дивись, – сказав я, – це й частина моєї роботи. Мушу це робити. Якщо я ще лишуся на табуреті, я заскочу на один із цих жерстяних ящиків і почну бігати колами, насвистуючи дупою «Діксі», а переднім отвором – «Матусині дітки люблять крихкий хліб».

– Гарзд, Чінаскі, забудь.

6

Оце повертаюся якимось увечері – вислизав до кав'ярні за пачкою цигарок, – заходжу за ріг і... Бачу знайоме обличчя.

То був Том Мото! Той хлоп, з яким ми працювали підмінйлами під орудою Каменя.

– Мото, старий прику! – сказав я.

Ми поручкалися.

– А я про тебе думав. Джонстон цього місяця виходить на пенсію. Дехто з нас готує йому прощальну вечірку. Ти ж знаєш, він завжди любив рибалити. Хочемо покатати

його на човні. Може, заскочиш, скинеш його за борт, притопиш там. Маємо красиве глибоке озеро.

– Ні, курва, очі б мої його не бачили.

– Але ти *запрошений*.

Мото всміхався від сраки до брів. Тоді я глянув на його сорочку: значок наглядача.

– О ні, Томе.

– Генку, в мене четверо дітей. Хтось має забезпечувати їм хліб із маслом.

– Гаразд, Томе, – сказав я.

І пішов геть.

7

Не знаю, як це трапляється з людьми. Я теж сплачував аліменти, потребував питва, житла, взуття, сорочок, шкарпеток і всього такого. Як і всім іншим, мені була потрібна стара машина, щось пожерти, кавалки нематеріального майна.

Як-жінки.

Чи день на перегонах.

Коли все тут і зараз, а виходу нема, навіть не замислюєшся.

Я припаркувавсь навпроти Федеральної будівлі й чекав на зелене світло. Перейшов вулицю. Пройшов крізь двері, що оберталися. Наче був шматом заліза, і мене тягнуло до магніту. Я ніц не міг вдіяти.

Мені було на другий поверх. Відчинив двері, і вони там сиділи – службовці Федеральної будівлі. Помітив одну дівчину, біднячко, однорука. Вона застрягла тут назавжди. Це ніби бути старим пияком, як я. Ну, як казали хлопці, десь треба було працювати. І вони брали, що дають. Психологія рабів.

Підійшла молода чорна дівчина. Добре вдягнена і задоволена оточенням. Я був радий за неї. Я на такій роботі сказився б.

– Слухаю вас, – сказала вона.

– Я поштовий службовець, – відповідаю, – і хотів би звільнитися.

Вона сунула руку під стійку і дістала стос паперів.

– Усі ці?

Вона всміхнулася:

– Певні, що зможете це зробити?

– Не переживайте, – сказав я, – точно зможу.

8

Щоб вибратися звідти, слід було заповнити більше паперів, ніж щоб влаштуватися.

Перший аркуш із виданих мені був типовим зверненням від Міського поштмайстра.

Починалося воно словами:

«Мені дуже шкода, що Ви припиняєте свою роботу в поштовій службі», і т. д., і т. п.

Як йому може бути шкода? Він навіть мене не знає.

Був аркуш із питаннями.

«Чи могли Ви порозумітися зі своїми наглядачами? Чи могли знаходити з ними спільну мову?»

Так, відповів я.

«Чи вважаєте Ви, що Ваші наглядачі були будь-якою мірою упереджені стосовно раси, релігії, походження чи будь-якого іншого чинника?»

Ні, відповів я.

Було ще питання «Чи порадили б Ви своїм друзям спробувати влаштуватися до поштамту?»

Звісно, відповів я.

«Якщо Ви маєте будь-які скарги чи незадоволені чимось у роботі поштамту, будь ласка, перерахуйте їх докладно на зворотному боці цього аркуша».

Скарг немає, відповів я.

Тоді повернулася та чорна дівчина.

– Уже закінчили?

– Закінчив.

– Ніколи не бачила, щоб так прудко заповнювали папери.

– Швидко, – сказав я.

– Швидко? – спитала вона. – Що ви маєте на увазі?

– Кажу, що робитимемо далі?

– Пройдіть за мною, будь ласка.

Я пройшов слідом за її дупцею в найдальший куток.

– Сідайте, – сказав чоловік.

Деякий час він переглядав заповнені папери. Підвів очі на мене.

– Чи можу я спитати, чому ви вирішили звільнитися? До вас застосовувалися дисциплінарні покарання?

– Ні.

– Тоді яка причина вашого звільнення?

– Кар'єрне зростання.

– Кар'єрне зростання?

Він подивився на мене. Менш ніж за вісім місяців мені буде 50. Я знав, що він думає.

– Чи можу я спитати, у чому полягатиме ваша кар'єра?

– Якщо на те пішло, то розповім. Мисливський сезон у рукавах заболочених рік триває з грудня по лютий. Я вже майже втратив місяць.

– Місяць? Ви працювали тут одинадцять років.

– Слухайте. Я згаяв одинадцять років. Три місяці розставляючи пастки в рукаві Ля Форш, я можу заробити від 10 до 20 тисяч.

– І на кого ви полюєте?

– *Розставляю пастки.* На ондатр, нутрій, норок... інших єнотів. Потрібна тільки пирога. Двадцять відсотків заробленого віддаю

за ділянку. Мені дають долар із чвертю за шкурку ондатри, три бакси за норку, чотири бакси за хохулю, півтора за нутрію і двадцять п'ять баксів за видру. Ондатрячі тушки завдовжки в фут здаю на фабрику котячого корму по п'ять центів. Двадцять п'ять за оббілований тулуб нутрії. Розводжу свиней, курчат і качок. Ловлю зубаток. Це геть просто робити. Берете...

– Не варто, містере Чінаскі, цього цілком достатньо.

Він заправив якісь форми до машинки і взявся друкувати.

Тут я підводжу очі й бачу Паркера Андерсона, мого профспілкового представника, старого Паркера-що-голиться-і-сере-на-автозаправках, який всміхався мені усмішкою політика.

– Звільняєшся, Генку? Я *знав*, ти одинадцять років погрожував...

– Так, поїду до Південної Луїзіани, поверну кілька орудок.

– Там що, є іподром?

– Жартуєш? «Ярмарок» – один із найстаріших іподромів країни!

Поруч Паркера був молодий білий хлопець – один із племені загублених невротиків, очі його постійно були на мокрому місці. По чималій сльозі в кожному оці. Вони не падали. Це зачаровувало. Бачив я жінок, що

сиділи й дивилися на мене тими самими очима, перш ніж оскаженіти й розкритися про те, яким я був курвиним сином. Мабуть, хлоп втрапив в одну з численних Паркерових пасток і тепер відпрацьовував йому. Паркер збереже йому роботу.

Чоловік дав мені ще один папірець на підпис, і тоді я звідти вибрався.

Коли я проходив повз, Паркер сказав:

– Щасти тобі, старенький.

– Дякую, любчику, – відповів я.

Ніякої відмінності я *не відчував*. Але знав, що невдовзі, ніби коли людину з морських глибин підіймають швидко, воно проявиться – мов особливий прояв кесонної хвороби. Наче Джойсові клятні папужки. Я жив у клітці, мене випустили, і я вилетів, як постріл, у небеса. Небеса?

9

Кесонна хвороба проявилася. Я жлуктив і лишався п'янішим, ніж засраний скунс у чистилищі. Одного вечора на кухні до мене приставили м'ясницького ножа, і тоді я подумав: легше, старий, твоя доця ще може захотіти сходити з тобою до зоопарку. Конуси морозива, шимпанзе, тигри, птахи зелені й червоні і сонце, що сідає за її головою та заповзає у волосся на твоїх руках, легше, старий.

Оговтався я у вітальні своєї квартири, спльовуючи на килимок, тушачи недопалки об зап'ястя і регочучи. Божевільний, як Березневий Заєць¹. Роззирнувся – перед мною сидів студент-медик. Між нами в товстому затишному слоїку на кавовому столі лежало людське серце. Навколо нього – позначеного «Френсіс» за іменем попереднього власника – були напівпорожні квінти віскі, скотчу, безлад із пивних пляшок, попільничок та сміття. Я підняв пляшку й ковтнув пекельної суміші пива з попелом. Два тижні не їв. Нескінченний потік людей приходили і йшли. Відбулося сім чи вісім вечірок, на яких я продовжував наполягати – «Пийте більше! Пийте більше! Пийте більше!». Я ширяв у небесах, вони ж у цей час лише розмовляли й тицяли одне одному середні пальці.

– Аха, – сказав я студенту-медику. – Тобі чого від мене треба?

– Я буду вашим особистим терапевтом.

– Гаразд, лікарю, найперше, що я хотів би зробити, – це прибрати звідси трикляте людське серце!

– Ох-ох.

– Що?

– Серце лишиться.

¹ March Hare – персонаж казки Льюїса Керролла «Аліса в Країні Див». – Прим. пер.

– Слухай, чоловіче... До речі, як тебе звати?

– Вілберт.

– Добре, Вілберте, я не знаю, хто ти такий і як сюди втрапив, але «Френсіс» забери з собою!

– Ні, воно лишиться з вами.

Тоді він дістав сумку і гумову обмотку на руку, начавив на грушу, обмотка нап'ялася.

– У вас тиск дев'ятнадцятирічного, – повідомив він.

– Хай йому грець. Слухай, а законом не заборонено розкидати людські серця?

– Я за ним повернуся. Тепер *вдихніть!*

– Я гадав, це поштамт доведе мене до сказу. Аж тут ти пилипом із конопель.

– Ану циц! *Вдихніть!*

– Лікарю, мені потрібна молода пружна дупця. Це все, що зі мною не так.

– У вас хребет зміщений у чотирнадцяти місцях, Чінаскі. Це веде до напруженості, дебілізму і, що частіше, божевілля.

– Хріна з два, – сказав я.

Не пам'ятаю, як цей пап пішов. Прокинувся я на своєму дивані о 13:10, смерть після полудня, була спека, сонце падало крізь поламані жалюзі й лягало на слоїк у центрі кавового столика. «Френсіс» лишалася зі мною всю ніч, тушкувалася в спиртовому

розсолі, плавала в слизовій витяжці мертвої діастолі. Сиділа в слоїку.

Виглядало, мов смажене курча. Маю на увазі, перед приготуванням. Саме так.

Я взяв слоїк, заніс його до клозету і прикрив драною сорочкою. Пішов до ванної і проблювався. Закінчив і роздивився свою пику в люстрі. По всьому обличчі росло коротке чорне волосся. Раптом я був змушений сісти й посрати. Вийшло добре й спритно.

Подзвонили в двері. Я закінчив витирати дупу, вліз у якийсь старий одяг і пішов відчиняти.

– Привіт.

Там стояли молодий білявий хлоп із довгим волоссям, що звисало навколо обличчя, і чорна дівчина, яка всміхалася, наче навіжена.

– Генку?

– Аха. А ви хто, чолов'яги?

– Вона жінка. Ти нас не пам'ятаєш? Вечірка. Ми приносили квітку.

– О, бліна, заходьте.

Квітку вони справді приносили, якась червоно-помаранчева хрінь на зеленому стеблі. У цьому було набагато більше сенсу, ніж у багато чому іншому, якщо не зважати на те, що квітку було вбито. Я знайшов мису, поклав її туди, приніс пляшку вина і поставив на столик.

– А її пам'ятаєш? – спитало маля. – Ти казав, що хочеш її виграти.

Вона розсміялася.

– Дуже приємно, але не зараз.

– Чінаскі, як ти житимеш без поштамту?

– Не знаю. Може, я тебе виграю. Чи ти виграєш мене. Дідько, не знаю я.

– Ти можеш спати в нас на підлозі, коли схочеш.

– А можна мені дивитися, як ви шпокаєтесья?

– Звісно.

Ми випили. Я забув їхні імена. Показав їм серце. Попрохав їх забрати це страхіття з собою. Не наважувався викинути сам – раптом студенту-медику воно ще знадобиться на іспит, чи треба буде здати його до бібліотеки, чи ще що.

Ми спустилися, подивилися стриптиз, пили, волали й реготали. Не знаю, у кого були гроші, але в хлопця, гадаю, була більшість із них, що досить мило з його боку, я продовжував сміятися й мацати дівчину за дупу, стегна, цілуватися з нею, але ніхто на те не зважав. Доки були гроші, був ти.

Вони завезли мене назад і поїхали. Я втрапив у двері, сказав добраніч, увімкнув радіо, знайшов півпінти скотчу, вихиляв його – сміючись, у доброму гуморі, нарешті розслабившись, вільний, попаливши пальці

сигарними недопалками. Зрештою забрався до ліжка, до краю, перечепився, упав, випростався поперек матраца і спав, спав, спав...

* * *

Зранку був ранок, і я досі був живий.
Може, подумалось, напишу роман.
І написав.

Зміст

Кодекс поведінки	7
I	9
II	61
III	109
IV	161
V	197
VI	209

Буковскі, Чарльз

Б 90 Поштамт: Роман / Пер. з англ. стронговського. — К.: Факт, 2008. — 240 с. — (Сер. «Перекладено українською»).

ISBN 978-966-359-303-6

ISBN 978-966-359-302-9 (серія)

Творчість Чарльза Буковскі, американського поета і прозаїка, невіддільна від нього самого. Сартр і Жене називали його найталановитішим американським письменником. Водночас можна вважати його бездарним курвиним сином. У будь-якому разі, ігнорувати Буковскі не вдасться.

«Поштамт», свій перший роман, він написав у п'ятдесят років. Витратив на це двадцять ночей, двадцять пінт віскі, тридцять п'ять шісток пива і вісімдесят сигар. «Поштамт» — не лише історія дванадцяти років марудної праці на чорній роботі, — це дотепний і сентиментальний гімн життю в усіх його проявах, без реверансів і цензури. Ця книга — перша ґрунтовна публікація Чарльза Буковскі в українському перекладі.

УДК 821.111(73)-31

ББК 84(4Вел)6-44

Літературно-художнє видання

Серія «Перекладено українською»

**Чарльз БУКОВСКИ
ПОШТАМТ**

Роман

Переклад з англійської
стронговського

Відповідальна за випуск *Олена Шарговська*
Редактор *Анна Процук*
Коректор *Марина Александрович*
Верстка і макетування *Олександра Колесника*

Здано до виробництва 14.07.2008. Підписано до друку
20.08.2008. Формат 75x90/32. Папір офсетний. Гарнітура
«Петербург». Друк офсетний. Ум. друк. арк.7,2. Обл.-вид.
арк. 6,8. Наклад 2000 прим.

ТОВ «Видавництво „Факт“»
04080, Україна, Київ-80, а/с 76
Реєстраційне свідоцтво
ДК № 1284 від 19.03.2003

Тел./факс: (044) 287 1886, 287 1882,
287 2946, 287 2948

E-mail: office@fact.kiev.ua
Відділ збуту: sbyt@fact.kiev.ua

www.fact.kiev.ua

Надруковано з готових форм на ЗАТ «Віпол»,
03151, м. Київ, вул. Волинська, 60
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру серія
ДК № 752 від 27.12.2001

За участі ПЦ «Фоліант»
(вул. Електриків, 26)

Творчість Чарльза Буковскі, американського поета і прозаїка, невіддільна від нього самого. Сартр і Жене називали його найтапановитішим американським письменником. Водночас можна вважати його бездарним курвиним сином. У будь-якому разі, ігнорувати Буковскі не вдасться.

Буковскі описує своїх персонажів із надзвичайною проникливістю і болем.

New York Times Book Review

Співець американського злиденного життя.

Times

В мене був вибір — лишитися на поштамті й збожеволіти, чи вибратися звідти, гратися у письменника і голодувати. Я обрав голод.

Чарльз Буковскі

ISBN 978-966-359-303-6

9 789663 593036 >